L a n d b r u k e t s
Utredningskontor

Kartlegging av geitemelksproduksjonen

Torbjørn Tufte

Rapport 7 – 2009

Forord

Rapporten presenterer resultatene fra en spørreundersøkelse gjennomført blant geitemelksprodusentene som leverer melk til TINE. I forkant av undersøkelsen ble alle produsentene kontaktet med forespørsel om å delta, og noe over halvparten av produsentene valgte å svare.

Resultatene fra undersøkelsen gir tilgang til verdifull informasjon tilknyttet fremtidige produksjonsplaner innbefattet råvaretilgangen. Videre kan undersøkelsen representere et innspill rundt spørsmål som behandles i jordbruksforhandlinger, kvotediskusjoner innenfor næringen og diskusjoner om nyetableringer og rekruttering. I tillegg er prosjektet Friskere geiter et sentralt tema i undersøkelsen.

Landbrukets Utredningskontor har gjennomført undersøkelsen og ønsker å takke alle geitemelksprodusentene som har stilt opp og svart på undersøkelsen. Det er videre Landbrukets Utredningskontor som har stått for bearbeiding av data og står således fullt ut ansvarlig for analyser og slutninger nedfelt i rapporten. Arbeidet er utført av Torbjørn Tufte. Kontaktpersonene til Landbrukets Utredningskontor i TINE har vært Per-Sigve Lien og Liv Sølverød.

Vi takker TINE for et interessant oppdrag, og alle informantene for at de har bidratt.

Oslo, september 2009

Hanne Eldby

Innhold

1 INNLEDNING 1

2 INFORMASJON OM UTVALGET: BAKGRUNNSVARIABLER 3

3 PRODUKSJONSPLANER 5
3.1 DE SOM VIL AVVIKLE PRODUKSJONEN 9
3.2 DE SOM VIL OVERDRA GÅRDSBRUKET TIL ANDRE 12
3.3 HVA SKAL TIL FOR AT PRODUKSJONEN SKAL ØKES 13

4 INVESTERINGER 15

5 PRODUSENTENES VURDERINGER AV SITUASJONEN I MELKEPRODUKSJON 21

6 MELKEANLEGGET PÅ GÅRDSBRUKET OG STØLEN 41

7 PROSJEKTET FRISKERE GEITER 51
7.1 VURDERINGER FRA DE SOM HAR GJENNOMFØRT FRISKERE GEITER 55
7.2 INFORMANTER SOM IKKE HAR GJENNOMFØRT PROSJEKTET FRISKERE GEITER 63

8 RÅDGIVINGSTJENESTENE 69

1 Innledning

Denne undersøkelsen er sendt ut til alle geitemelksprodusentene til TINE. Dermed er 424 geitemelksprodusenter forespurte om å delta. Det er mottatt svar fra 229 respondenter. I tillegg har 7 oppgitt at de har avviklet og derfor ikke ønsket å delta i undersøkelsen. Dermed er svarprosenten 55 prosent av TINEs geitemelksprodusenter. Dataene er innsamlet i perioden 24. mars til 10. august 2009.

Undersøkelsen er tematisk vidtrekkende og er organisert gjennom en oppdeling i seks ulike hovedtema. Temaene som er analysert er følgende:

- Produksjonsplanene til produsentene for geitemelk fremover
- Investeringer, gjennomførte de siste fem år og planer for de kommende fem år
- Situasjonsvurdering av næringen fra produsentenes ståsted
- Melkeanleggene på gårdsbrukene og støler/sommerfjøs
- Prosjektet Friskere geiter
- Rådgivingstjenesten

Analysen er i hovedsak konsentrert omkring produksjonsplanene, situasjonsvurderingen og prosjektet Friskere geiter. De øvrige temaene er presentert med mål om å skape et bredt overblikk over situasjonen omkring vilje til å investere innenfor geitenæringen, kartlegge struktur og fabrikat/type melkeanlegg på gårdsbrukene. I tillegg har geitemelksprodusentene vurdert viktigheten av ulike rådgivingsområder og hvor fornøyde de er med TINE- rådgiving.

Bruk av regioner

Undersøkelsen har respondenter fra 11 fylker. I teksten brukes Region Nord, Vest, Sør og Øst. I figur og tabeller brukes betegnelsen TINE Nord, TINE Vest, TINE Sør og TINE Øst, selv om dette ikke gjenspeiler betegnelsen på de ulike meieriselskapene. Den regionale inndelingen er i undersøkelsen delt etter fylker. Region Nord består av respondenten fra fylkene Nordland, Troms og Nord-Trøndelag. Region Vest består av respondenter fra fylkene Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland. Region Sør består av respondenter fra fylkene Rogaland og Telemark. Region Øst består av respondenter fra fylkene Buskerud, Hedmark og Oppland.

2 Informasjon om utvalget: Bakgrunnsvariabler

Kjønn

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Kvinne	22,4 %	51
2 Mann	77,6 %	177
Total		228

Inngår geitemelksproduksjonen i en samdrift

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	7,5 %	17
2 Nei	91,7 %	209
3 Nei, men har planer om å gå inn i samdrift	0,9 %	2
Total		228

Antall års utdanning utover grunnskole

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Bare grunnskole	19,7 %	45
2 Inntil tre år	42,8 %	98
3 Fire til seks år	24,0 %	55
4 Mer enn seks år	13,5 %	31
Total		229

Fylke

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Akershus	0,0 %	0
2 Aust-Agder	0,0 %	0
3 Buskerud	6,2 %	14
4 Finnmark	0,0 %	0
5 Hedmark	5,3 %	12
6 Hordaland	7,9 %	18
7 Møre og Romsdal	10,1 %	23
8 Nordland	6,2 %	14
9 Nord-Trøndelag	1,8 %	4
10 Oppland	11,0 %	25
11 Oslo	0,0 %	0
12 Rogaland	4,0 %	9
13 Sogn og Fjordane	15,4 %	35
14 Sør-Trøndelag	0,0 %	0
15 Telemark	4,4 %	10
16 Troms	27,3 %	62
17 Vest-Agder	0,0 %	0
18 Vestfold	0,0 %	0
19 Østfold	0,0 %	0
Total		226

Regioninndeling

Region	Fylke	Frekvens	Prosent
TINE Nord	Nordland, Troms og Nord-Trøndelag	80	35
TINE Vest	Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland	76	33
TINE Sør	Rogaland og Telemark	19	8
TINE Øst	Buskerud, Hedmark og Oppland	51	23
Total	11 fylker	226	100

Alder

Alder	Frekvens	Prosent
Under 45	74	33
45 - 55	70	31
55 og eldre	83	37
Total	227	100

Gjennomsnittsalderen for respondentene er 49,5 år og medianen er 50 år.

Kvote

Kvote i liter	Frekvens	Prosent
Under 40000	63	27.9
40000-70000	108	47.8
70000 og større	55	24.3
Total	226	100.0

Gjennomsnittskvoten for respondentene er 57.925 liter, og medianen er 52.000 liter.

Kvote og alder i %

Kvote i liter / Alder	Under 45 år	45 – 55 år	55 år og eldre	Total
Under 40000	23,8	27,0	49,2	100 %
40000-70000	31,5	30,6	38,0	100 %
70000 og større	45,5	36,4	18,2	100 %
Total	32,7	31,0	36,3	100 %

Jobb ved siden av gårdsdrifta

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Nei, jeg jobber bare på gården	62,4 %	141
2 Ja, jeg har jobb utenfor gården	37,6 %	85
Total		226

3 Produksjonsplaner

Frekvens: Er geitemelk hovedproduksjonen på gårdsbruket?

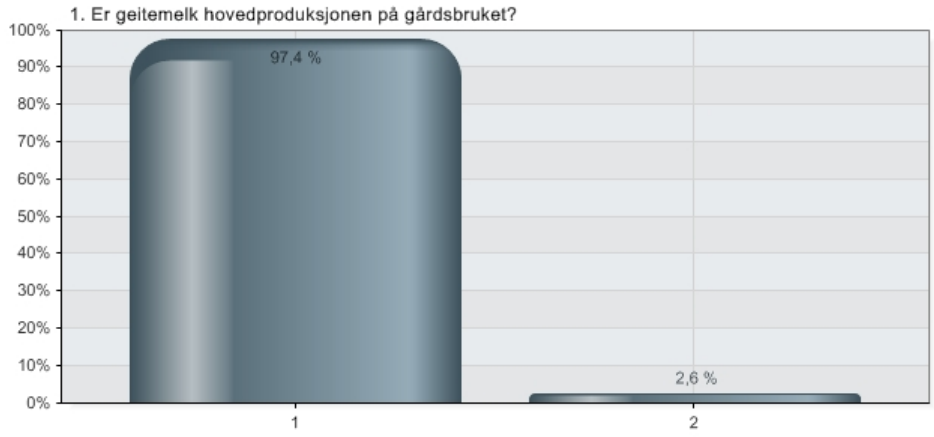

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	97,4 %	222
2 Nei	2,6 %	6
Total		228

Nesten alle gårdbrukerne har geitemelk som hovedproduksjon på gårdsbruket.

Frekvens: Har du planer om å levere mer eller mindre geitemelk om fem år enn du gjør i dag?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Jeg vil overdra geitemelkproduksjonen til ny bruker i løpet av 5 år	2,6 %	6
2 Jeg vil fortsette i samme omfang som i dag	22,3 %	51
3 Jeg vil øke geitemelkeproduksjonen, dersom jeg får større kvote	55,9 %	128
4 Jeg vil redusere geitmelkeproduksjonen	1,3 %	3
5 Jeg vil avvikle geitemelkproduksjonen	7,9 %	18
-1 Ikke sikker	10,0 %	23
Total		229

22 prosent vil opprettholde dagens produksjonsomfang, mens hele 56 prosent vil øke produksjonen dersom kvoten utvides. 8 prosent vil avvikle produksjonen. Det er tydelig at mange av produsentene er interessert i å øke produksjonen dersom det blir lagt til rette for det

gjennom kvoteutvidelser. Dette vil imidlertid ikke nødvendigvis tilsi at disse produsentene er villig til å kjøpe seg ekstra kvote.

Figur: Har du planer om å levere mer eller mindre geitemelk om fem år enn du gjør i dag, Region i %

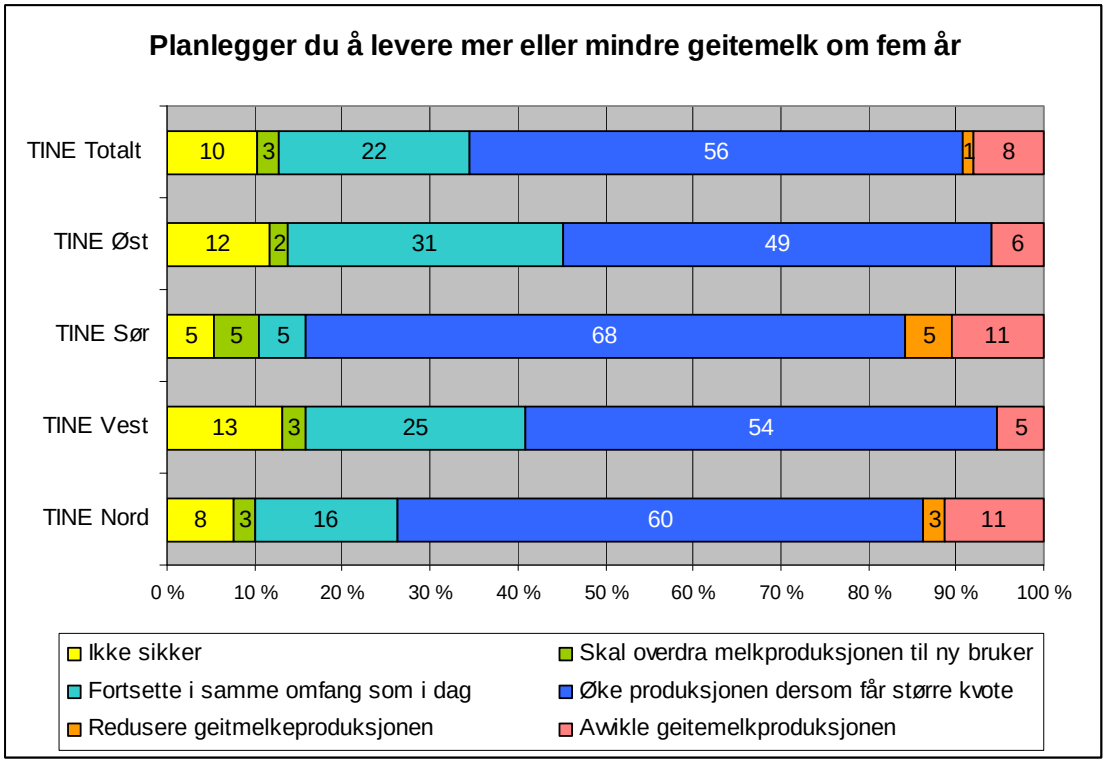

Samlet sett oppgir 78 prosent at de har planer om enten å opprettholde geitemelksproduksjonen på dagens nivå eller øke produksjonen. Det avtegner seg likevel noen regionale ulikheter i produksjonsplanene. De ser ut som flere av geitemelksprodusentene i regionene Nord og Sør er interessert i å øke produksjonen. Samtidig er det i disse regionene størst andel oppgir at de skal avvikle.

Tabell: Har du planer om å levere mer eller mindre geitemelk om fem år enn du gjør i dag, Fylke i N og %

	Ikke sikker	Melke-produksjonen vil overdras til ny bruker	Fortsette i samme omfang som i dag	Øke melke-produksjonen dersom større kvote	Redusere melke-produksjonen	Avvikle melke-produksjonen	Total
Buskerud	2	0	3	9	0	0	14
	14,3%	0,0%	21,4%	64,3%	0,0%	0.0%	100 %
Hedmark	1	0	5	5	0	1	12
	8,3%	0,0%	41,7%	41,7%	0,0%	8,3%	100 %
Hordaland	5	1	3	8	0	1	18
	27,8%	5,6%	16,7%	44,4%	0,0 %	5,6%	100 %
Møre og Romsdal	1	0	6	13	0	3	23
	4,3%	0,0%	26,1%	56,5%	0,0%	13,0%	100 %
Nordland	0	0	1	13	0	0	14
	0,0%	0,0%	7,1%	92,9%	0,0%	0,0%	100 %
Nord-Trøndelag	0	0	2	2	0	0	4
	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100 %
Oppland	3	1	8	11	0	2	25
	12,0%	4,0%	32,0%	44,0%	0,0%	8,0%	100 %
Rogaland	1	1	0	6	1	0	9
	11,1%	11,1%	0,0%	66,7%	11,1%	0,0%	100 %
Sogn og Fjordane	4	1	10	20	0	0	35
	11,4%	2,9%	28,6%	57,1%	0,0%	0,0%	100 %
Telemark	0	0	1	7	0	2	10
	0,0%	0,0%	10,0%	70,0%	0,0%	20,0%	100 %
Troms	6	2	10	33	2	9	62
	9,7%	3,2%	16,1%	53,2%	3,2%	14,5%	100 %
Total	23	6	49	127	3	18	226
	10,2%	2,7%	21,7%	56,2%	1,3%	8,0%	100 %

Produsentene i Nordland utmerker seg med at svært mange vil øke produksjonen, dersom de får tilgang til større kvote. Hele 93 prosent i Nordland sier de vil øke produksjonen. Det er viktig å være oppmerksom på at det er få respondenter i kategoriene når de blir fordelt etter fylke.

Figur: Har du planer om å levere mer eller mindre geitemelk om fem år enn du gjør i dag, Alder i %

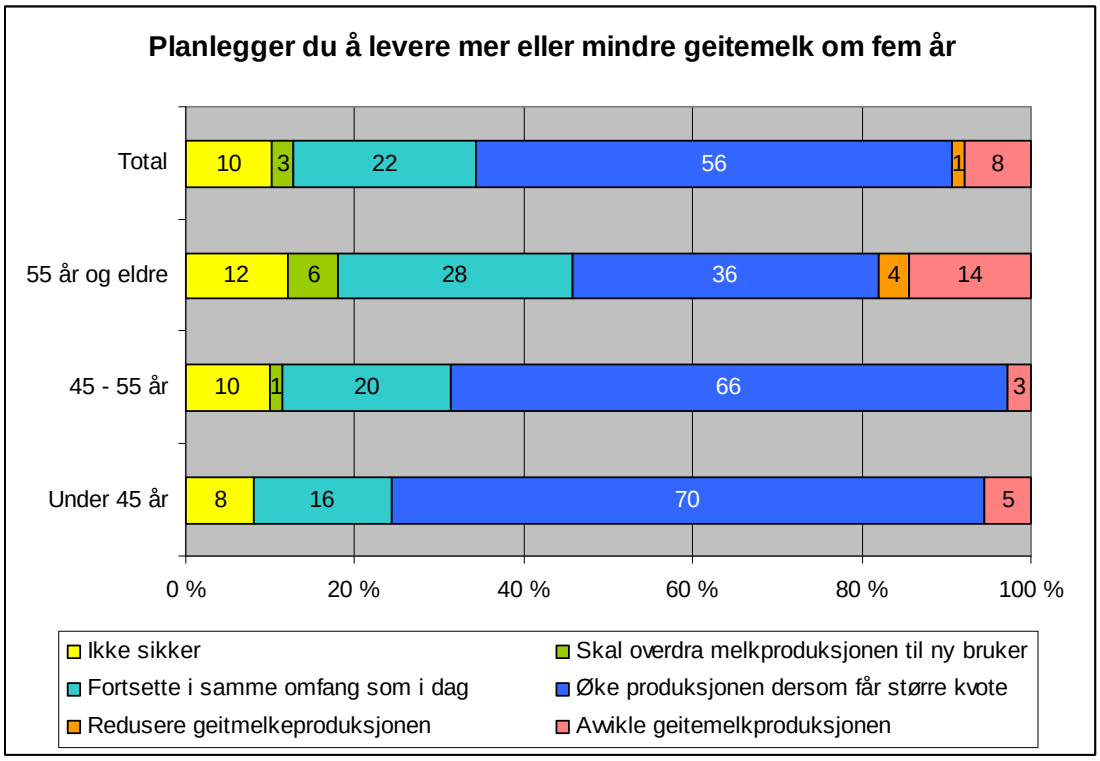

Det er tydelig at det er gårdbrukerne under 55 år som er mest interessert i å øke geitemelksproduksjonen. Det er også svært få blant gårdbrukerne under 55 år som vil avvikle, og ingen blant dem har planer om å redusere produksjonsvolumet i de kommende fem årene.

Figur: Har du planer om å levere mer eller mindre geitemelk om fem år enn du gjør i dag, Kvotestørrelse i %

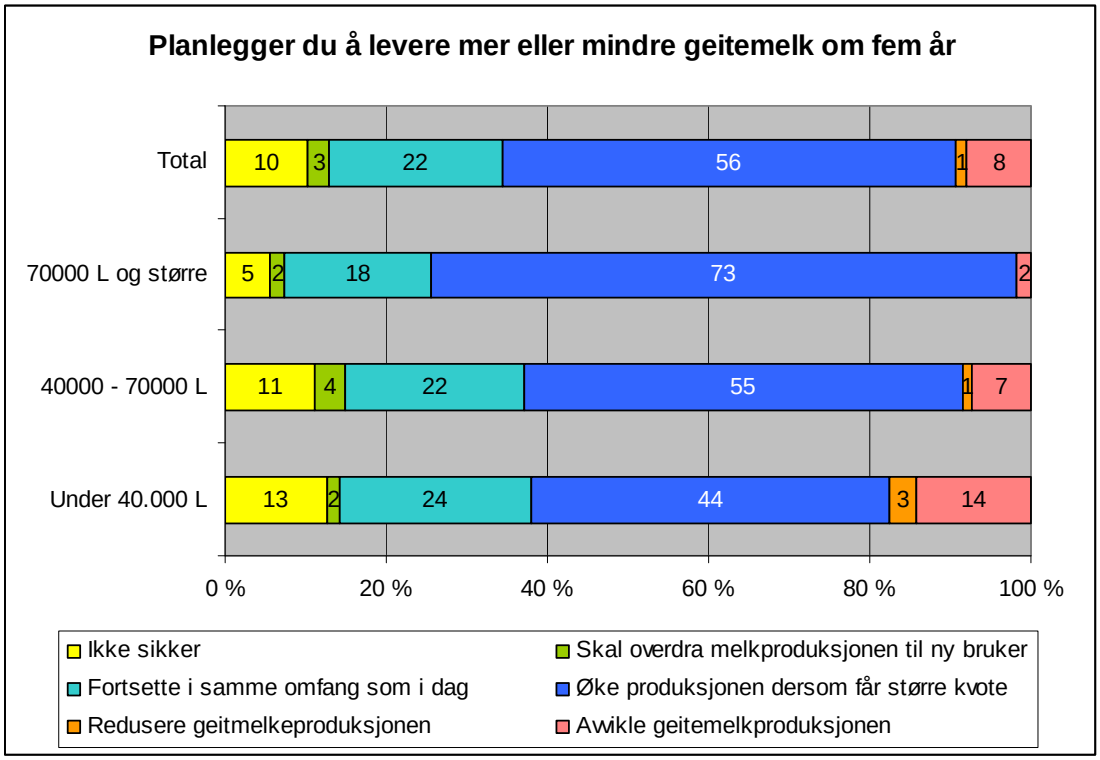

Når produksjonsplanene blir kontrollert etter kvotestørrelse, ser en at det er de med størst kvote som er mest tilbøyelige til å oppgi at de har planer om å øke produksjonen. Hele 73 prosent sier de vil øke. 91 prosent av de med størst kvote oppgir at de enten vil produsere samme omfang som i dag eller øke produksjonen dersom de får større kvote. Også blant gårdbrukerne med kvote på 40.000 - 70.000 liter er det en stor andel som enten vil fortsette i samme omfang som i dag (22 %) eller øke (55 %).

Det er de med kvote under 40.000 liter som i minst grad sier de vil øke (44 %). 24 % av disse vil fortsette i samme omfang som i dag. Det er også i denne gruppen størst andel oppgir at de vil avvikle produksjonen.

3.1 De som vil avvikle produksjonen

Det er åtte prosent eller 18 gårdbrukere av de 226 respondenten som oppgir at de vil avvikle geitemelksproduksjonen i løpet av fem år. De som sa de ville avvikle ble fulgt opp med spørsmål om hvilke fremtidsplaner de har for gårdsbruket, og årsakene for at de vil avvikle geitemelksproduksjonen og hva de vil gjøre med melkekvoten.

Frekvens: Du oppga at du ville avvikle geitemelkeproduksjonen din. Hva er planene for ditt bruk i løpet av de fem neste årene?

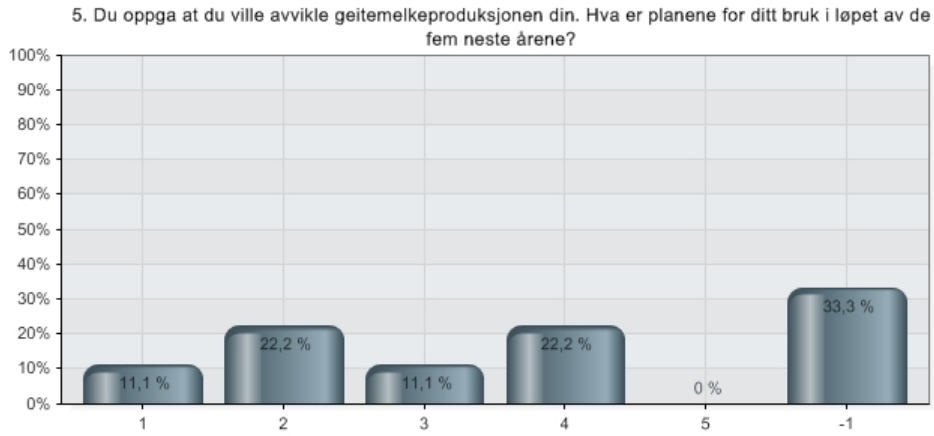

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Jeg vil fortsette med andre produksjoner	11,1 %	2
2	Jeg vil avvikle all produksjon, men beholde gården selv	22,2 %	4
3	Jeg vil leie ut jorden	11,1 %	2
4	Jeg vil overdra gården til andre	22,2 %	4
5	Den vil bli opprettholdt ved at jeg vil være passiv eier i en samdrift	0,0 %	0
-1	Ikke sikker	33,3 %	6
Total			18

Blant de 8 prosentene som vil avvikle oppgir hele 33 prosent at de ikke vet hva som vil skje med bruket etter avvikling. Foruten dette, så vil de fleste enten avvikle all produksjon og beholde gården selv (22 %), eller de vil overdra gården til ny bruker (22 %).

Frekvens: Du oppga at du ville avvikle geitemelkeproduksjonen din. Hva er hovedårsaken til at du velger å avvikle?

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Ingen som vil overta	0,0 %	0
2	Pensjonerer meg	37,5 %	6
3	Helsemessige årsaker	12,5 %	2
4	Mangler motivasjon	6,3 %	1
5	Lav lønnsomhet	31,3 %	5
6	Annet arbeid gjør det vanskelig å kombinere med fortsatt drift	0,0 %	0
7	Slitt/utdatert produksjonsapparat	0,0 %	0
8	Satser på andre produksjoner	0,0 %	0
9	Har ikke interesse for geit	12,5 %	2
Total			16

Hovedårsaken for avvikling er at gårdbrukeren vil pensjonere seg. Den lave lønnsomheten er en annen hovedårsak som gjør at produsentene vil avvikle geitemelksproduksjonen.

Frekvens: Du oppga at du ville avvikle geitemelkeproduksjonen din. Hva regner du med vil skje med melkekvoten din?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Kvoten vil bli solgt	22,2 %	4
2 Kvoten vil leiest ut	44,4 %	8
3 Kvoten vil bli beholdt som sovende	5,6 %	1
4 Kvoten vil gå passivt inn i samdrift	0,0 %	0
5 Vet ikke	27,8 %	5
Total		18

Blant de som vil avvikle oppgir 44 prosent at de vil leie ut kvoten. 22 prosent vil selge kvoten, mens hele 28 prosent ennå ikke har avgjort hva de vil gjøre med kvoten.

3.2 De som vil overdra gårdsbruket til andre

3 prosent eller 6 gårdbruker av de 226 respondentene oppga at de ville overdra bruket til ny bruker i løpet av fem år. Disse ble spurt om hvordan de trodde den nye eieren ville drive gårdsbruket.

Frekvens: Du oppga at du vil overdra bruket til andre. Hvordan regner du med at ny eier vil drive videre?

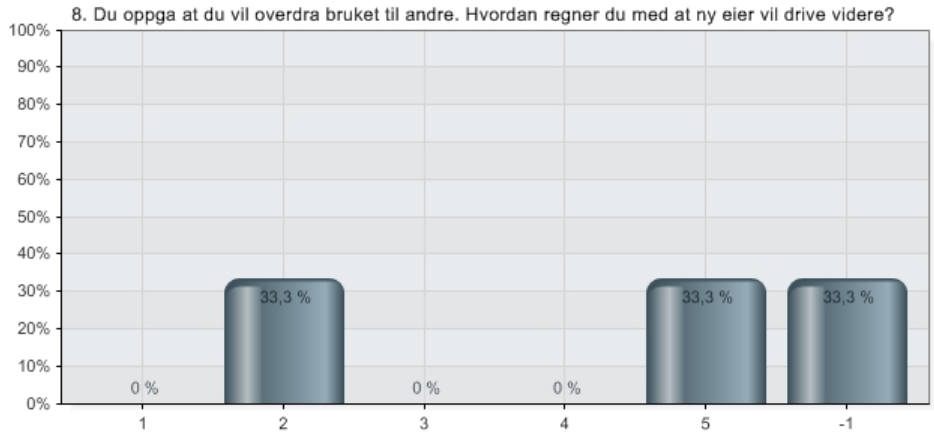

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Ny eier vil drive geitemelksproduksjon videre omtrent som i dag	0,0 %	0
2	Ny eier vil satse på økt geitemelksproduksjon	33,3 %	2
3	Ny eier vil først og fremst ha gården som bolig og sannsynligvis produsere mindre enn meg	0,0 %	0
4	Ny eier vil avvikle geitemelksproduksjon	0,0 %	0
5	Annet, spesifiser her	33,3 %	2
-1	Ikke sikker	33,3 %	2
Total			6

Blant de 3 prosentene (6 respondenter) av geitemelksprodusentene som skal overdra bruket til ny bruker i de kommende fem årene svarer én tredel del at ny bruker vil øke melkeproduksjon, én tredel er ikke sikker, mens én tredel oppgir annet – som er spesifisert til at det blir tatt over på odel og at produksjonen vil holde frem dersom inntekten er tilstrekkelig.

3.3 Hva skal til for at produksjonen skal økes

Alle respondentene ble spurt om hva som skal til for at de velger å øke produksjonen av geitemelksproduksjon.

Frekvens: Hva skal til for at du velger å øke produksjonen av geitemelk vesentlig? Med vesentlig mener vi minst 20 prosent. (Flere svar mulig)

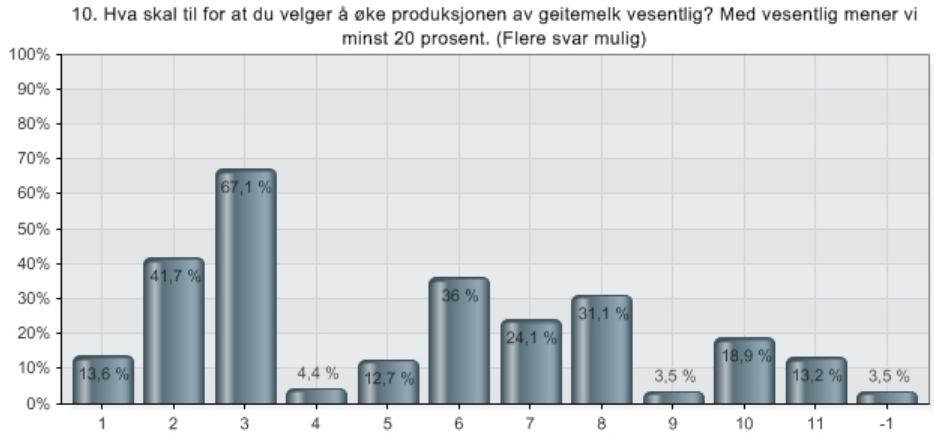

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Det er uaktuelt uansett	13,6 %	31
2	Prisen på geitemelk må økes	41,7 %	95
3	Jeg må få tilgang til kvote	67,1 %	153
4	Det må legges bedre til rette for samdrift	4,4 %	10
5	Jeg må jobbe mindre utenfor bruket	12,7 %	29
6	Jeg må investere i produksjonsapparatet	36,0 %	82
7	Tilgang på større grovfôrareal	24,1 %	55
8	Tilskuddene må økes	31,1 %	71
9	Tilgang på mer beiteareal	3,5 %	8
10	Jeg må vite at noen ønsker å ta over etter meg	18,9 %	43
11	Annet, spesifiser her	13,2 %	30
-1	Ikke sikker/uaktuelt for meg	3,5 %	8
Total			228

Større kvote er det viktigste for at produsentene skal øke melkeproduksjonen vesentlig. Deretter blir høyere melkepris, investeringer i produksjonsapparatet og øking av tilskuddene oppgitt som viktig for en eventuell vesentlig økning av produksjonen.

Figur: Hvilke av disse forholdene mener du er aller viktigst for at du skal kunne øke produksjonen av geitemelk vesentlig i % (N=204)

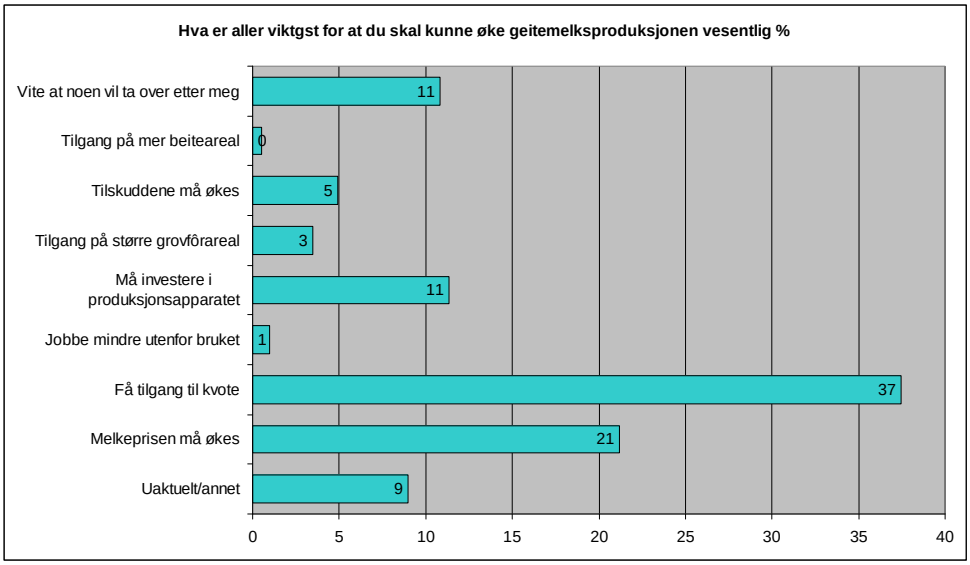

Når produsentene rangerer hva som er det aller viktigste insitamentet for at de skal kunne øke produksjonen, er det klart flest som oppgir at de må få tilgang til større kvote. Deretter oppgir de at en økning i melkeprisen vil virke stimulerende.

Tabell: Hvilke av disse forholdene mener du er aller viktigst for at du skal kunne øke produksjonen av geitemelk vesentlig, Region i %

	Ikke aktuelt	Melke-prisen økes	Tilgang til kvote	jobbe mindre utenfor	Investere i produksjons -apparatet	Tilgang på større grovfôrareal	Økte Tilskudd	Tilgang på mer beiteareal	Vite at noen vil ta over	Annet	Total
TINE Nord	5,6%	12,5%	40,3%	1.4%	16,7%	2,8%	4,2%		8,3%	8,3%	100 %
TINE Vest	1,5%	28,4%	34,3%		9,0%	4,5%	4,5%	1,5%	13,4%	3,0%	100 %
TINE Sør	12,5%	31,2%	43,8%		12,5%						100 %
TINE Øst	4,3%	21,7%	37,0%		6,5%	4,3%	6,5%		15,2%	4,3%	100 %
Total	4,5%	21,4%	37,8%	0,5%	11,4%	3,5%	4,5%	0,5%	10,9%	5,0%	100 %

En mindre andel i region Nord enn i de øvrige regionen oppgir at prisen på geitemelk må økes som det viktigste for at de skal øke produksjonen vesentlig.

Tabell: Hvilke av disse forholdene mener du er aller viktigst for at du skal kunne øke produksjonen av geitemelk vesentlig, Alder i %

Alder	Uaktuelt	Melke -prisen økes	Tilgang til kvote	jobbe mindre utenfor	Investere i produksjons -apparatet	Tilgang på større grovfôrareal	Økte Tilskudd	Tilgang på mer beiteareal	Vite at noen vil ta over	Annet	Total
Under 45	2,7%	23,0%	39,2%		17,6%	4,1%	4,1%		2,7%	6,8%	100 %
45–55 år	6,2%	26,6%	37,5%	3,1%	7,8%	6,2%	3,1%		9,4%		100 %
55 og eldre	4,7%	14,1%	34,4%		7,8%		7,8%	1,6%	21,9%	7,8%	100 %
Total	4,5%	21,3%	37,1%	1,0%	11,4%	3,5%	5,0%	0,5%	10,9%	5,0%	100 %

De under 55 år oppgir i større grad enn de eldste at prisen på geitemelk må økes som det viktigste for at de skal øke produksjonen vesentlig. En ser også at det er en større andel av de yngste som oppgir at det må investeres i produksjonsapparatet.

4 Investeringer

Gårdbrukerne fikk spørsmål både om eventuelt gjennomførte investeringer og fremtidige investeringsplaner tilknyttet geitemelksproduksjonen. I hovedsak viser det seg at mange har gjennomført investeringer de siste fem årene, samt at mange også har planer om å investere i produksjonen de kommende fem årene. Investeringer er her definert som oppgraderinger over 50.000 kroner.

Frekvens: Er det gjennomført investeringer i produksjonsapparat for geitemelk på gården de siste fem årene? (Investering defineres her som oppgraderinger på 50.000 kr og oppover)

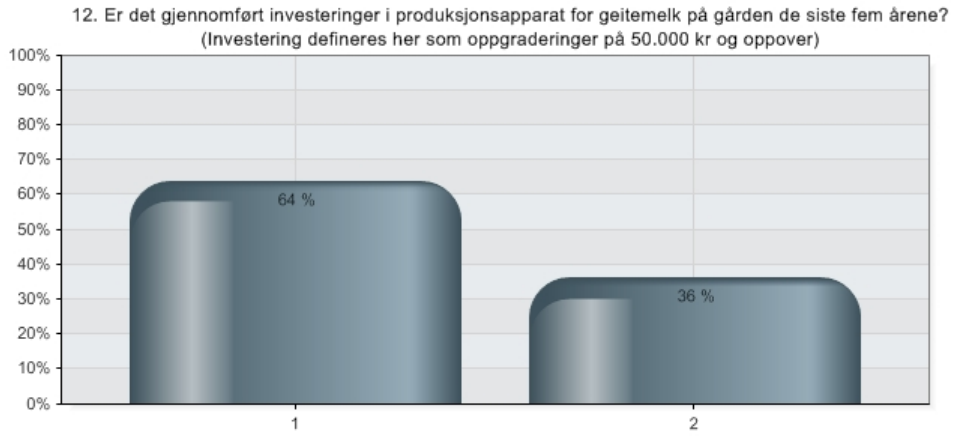

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	64,0 %	146
2 Nei	36,0 %	82
Total		228

64 prosent har gjennomført investeringer på over 50.000 kr i produksjonsapparatet for geitemelk i løpet av de siste fem årene.

Frekvens: Hva er viktigste grunn til at det ikke er investert i geitemelksproduksjonen?

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Det er ingen behov for investeringer	14,6 %	12
2	Det er behov, men framtidsutsiktene i landbruket er for usikre	20,7 %	17
3	Det er behov, men det er usikkert hva neste generasjon vil gjøre	14,6 %	12
4	Fikk ikke tilgang på kapital til å invester	6,1 %	5
5	Jeg har tenkt å avvikle	7,3 %	6
6	Jeg har planer om å investere minst 50 000 kroner i løpet av de neste fem årene	36,6 %	30
Total			82

Av de 34 prosentene som ikke har gjennomført investeringer de siste fem årene, så svarer hele 37 prosent at de vil investere i de kommende fem årene, samt at 15 prosent ikke har behov for investeringer.

Frekvens: Hvilke investeringer er gjennomført i geitemelkeproduksjonen? Ta bare med det som har med geitemelksproduksjonen å gjøre.

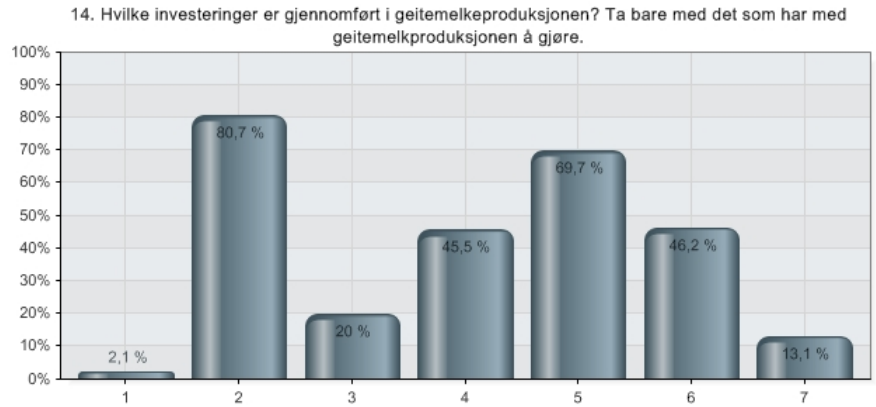

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Investeringen jeg har gjort på bruket har ikke berørt geitemelkproduksjonen	2,1 %	3
2	Nybygg/restaurering av husdyrrom/fôrlager	80,7 %	117
3	Nybygg/restaurering av annen driftsbygning	20,0 %	29
4	Investering i maskiner	45,5 %	66
5	Investering i melkeanlegg	69,7 %	101
6	Investering i traktor	46,2 %	67
7	Annet, spesifiser her	13,1 %	19
Total			145

Blant de geitemelksprodusentene som har gjennomført innvesteringer er det jevnt over investert i hele produksjonsapparatet. Flest investeringer er likevel relatert til nybygg eller restaurering av husdyrrom eller fôrlager. Det er også i stor grad gjort investeringer tilknyttet melkeanlegget.

Frekvens: Har investeringene økt produksjonskapasiteten på geitemelk, eller vil investeringen gi økt kapasitet på sikt?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	79,3 %	115
2 Nei	17,2 %	25
3 Ikke sikker	3,4 %	5
Total		145

De gjennomførte investeringene har gjennomgående medført økt produksjonskapasitet for geitemelk på gårdsbrukene.

Frekvens: Er det planlagt investeringer i produksjonsapparatet for geitemelk på gården de nærmeste 5 årene? (Investering defineres her som oppgraderinger på 50.000 kr og oppover)

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	46,3 %	106
2 Nei	33,6 %	77
3 Ikke sikker	20,1 %	46
Total		229

64 prosent (146 gårdbrukere) oppga at de hadde gjennomført investeringer på over 50.000 kr de siste fem årene. Det vil også investeres i geitemelksproduksjonen de kommende fem årene, da 46 prosent (106 gårdbrukere) sier de har planlagt investeringer fremover.

Frekvens: Hva er viktigste grunn til at det ikke foreligger investeringsplaner for geitemelksproduksjonen?

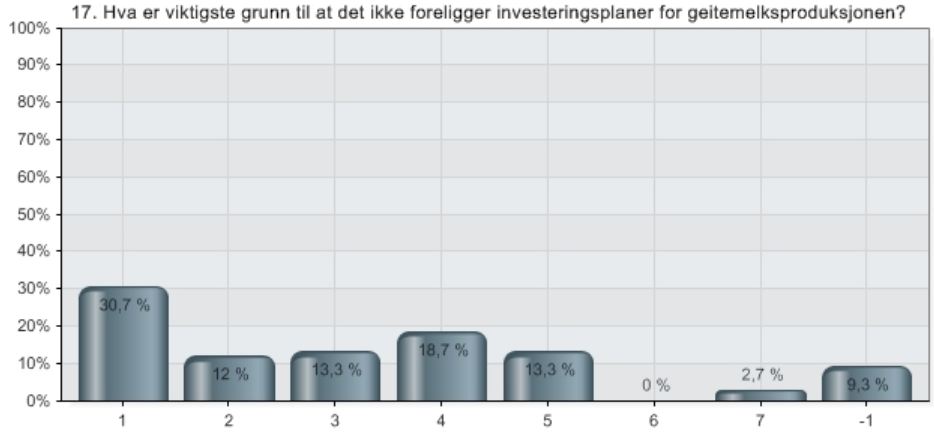

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Det er ingen behov for investeringer	30,7 %	23
2	Det er behov, men framtidsutsiktene i landbruket er for usikre	12,0 %	9
3	Det er behov, men det er usikkert hva neste generasjon vil gjøre	13,3 %	10
4	Jeg har tenkt å avvikle	18,7 %	14
5	For lav lønnsomhet til at investeringer betaler seg	13,3 %	10
6	Får ikke tilgang på kapital for å investere	0,0 %	0
7	Jeg prioriterer med lønnsomt arbeid ved siden av/i stedet for gårdsdrifta	2,7 %	2
-1	Ikke sikker	9,3 %	7
Total			75

Blant de som sier de ikke har planlagt å investere de kommende fem årene oppgir klart flest at grunn til dette er at det ikke er behov for ytterligere investeringer i produksjonsapparatet tilknyttet geitemelk. Naturlig nok oppgir de som skal avvikle at de ikke vil investere. Likevel er det grunn til å legge merke til at samlet sett svarer 38 prosent av de som ikke planlegger investeringer, enten ”Det er behov, men framtidsutsiktene i landbruket er for usikre” eller ”Det er behov, men det er usikkert hva neste generasjon vil gjøre” eller ”For lav lønnsomhet til at investeringer betaler seg”, noe som er et signal om usikre fremtidsplaner for disse.

Frekvens: Hvilke investeringer er planlagt for geitemelksproduksjonen?

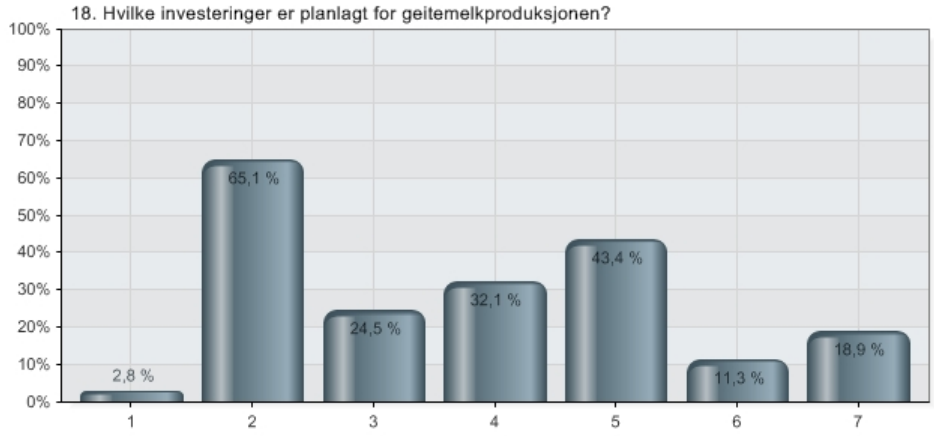

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Investeringene vil ikke berøre geitemelkproduksjonen på gårdsbruket	2,8 %	3
2	Nybygg/restaurering av husdyrrom/fôrlager	65,1 %	69
3	Nybygg/restaurering av annen driftsbygning	24,5 %	26
4	Investering i maskiner	32,1 %	34
5	Investering i melkeanlegg	43,4 %	46
6	Investering i traktor	11,3 %	12
7	Annet, spesifiser her	18,9 %	20
Total			106

Blant de 46 prosentene av gårdbrukerne som har planlagt å gjennomføre investeringer fremover er det planlagt flest investeringer tilknyttet nybygg eller restaurering av husdyrrom eller fôrlager. Det er også flere som vil investere i melkeanlegget og maskiner.

Frekvens: Vil de planlagte investeringene øke produksjonskapasiteten for geitemelk på gårdsbruket?

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Ja	71,7 %	76
2	Nei	22,6 %	24
3	Ikke sikker	5,7 %	6
Total			106

72 prosent av de som har planlagt å investere fremover oppgir at investeringene vil medføre økt produksjonskapasitet for geitemelk.

5 Produsentenes vurderinger av situasjonen i melkeproduksjon

Produsentene fikk en rekke spørsmål i form av påstander for å belyse hvordan de vurderer ulike forhold tilknyttet produksjonen. Gjennom dette søkes det å få en situasjonsvurdering av næringen fra produsentenes ståsted ut fra noen viktige saksområder som berører geitemelksproduksjonen.

Figur: Oversikt over gjennomsnittsscore på påstander om geitemelksproduksjon ut fra hvor enig/uenig produsentene er på en skala fra 1 – 7. 1 er helt uenig og 7 er helt enig.

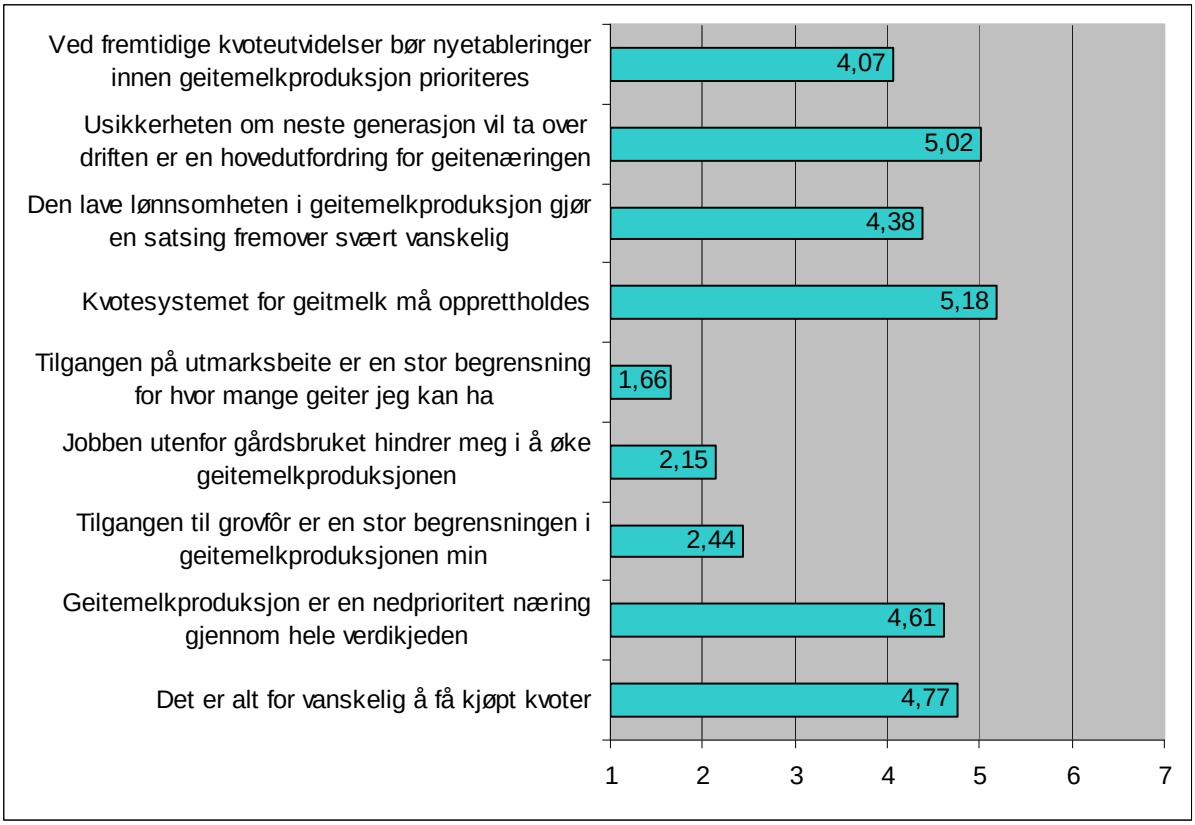

Figuren over viser gjennomsnittsscore for hvor enig eller uenig de er i ulike påstander tilknyttet geitemelksproduksjon. I det følgende vil hver enkelt av påstandene bli presentert nærmere.

Frekvens: Det er alt for vanskelig å få kjøpt kvoter

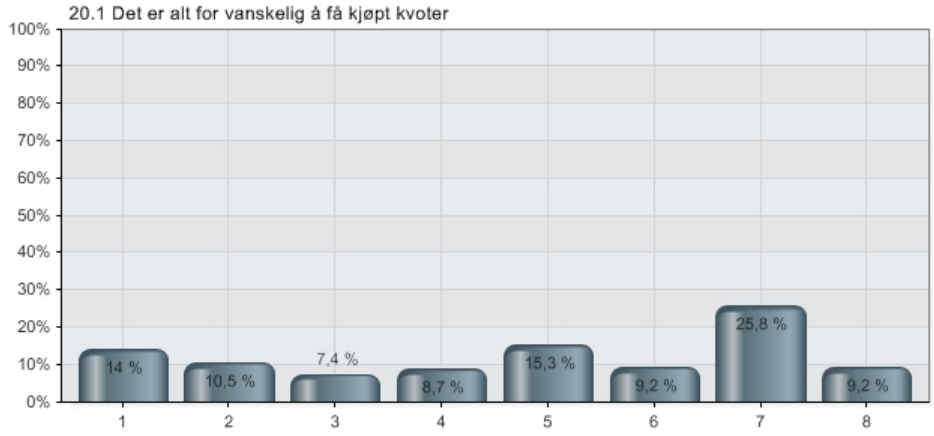

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	14,0 %	32
2	2	10,5 %	24
3	3	7,4 %	17
4	4	8,7 %	20
5	5	15,3 %	35
6	6	9,2 %	21
7	Helt enig 7	25,8 %	59
8	Kan ikke svare	9,2 %	21
Total			229

En stor andel mener det er for vanskelig å få kjøpt kvoter. Hele 25 prosent sier seg helt enig i denne påstanden, og gjennomsnittsscoren er 4,77.

Figur: Det er alt for vanskelig å få kjøpt kvoter, Region i %

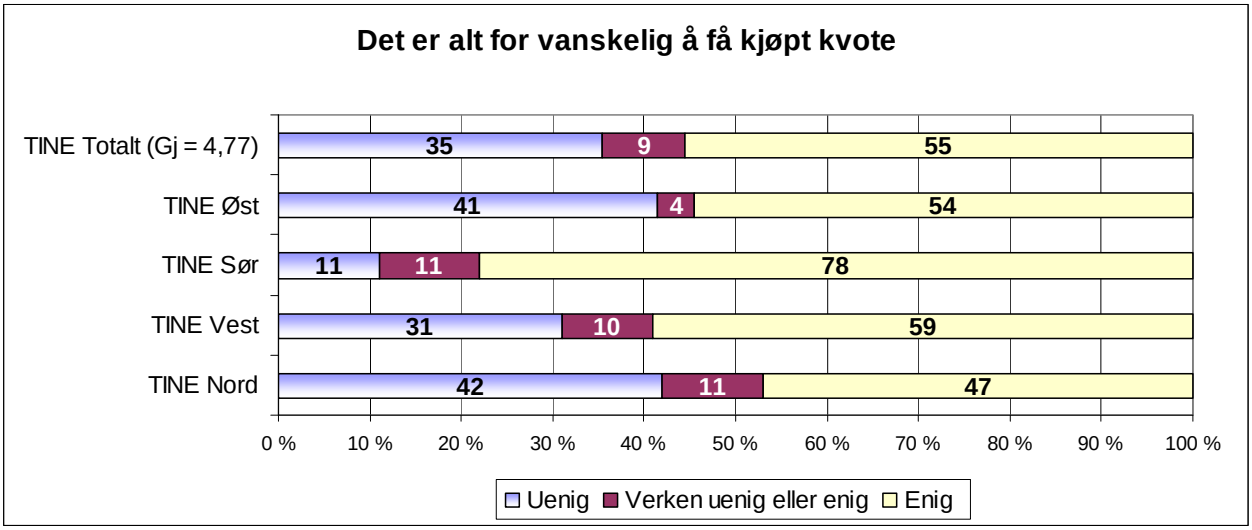

Det er en langt større andel i region Sør enn i de øvrige regionene som mener det er alt for vanskelig å få kjøpt kvote. Også et klart flertall i region Vest mener dette. Likevel er geitemelksprodusentene splittet i synet om dette er for vanskelig eller ikke.

Figur: Det er alt for vanskelig å få kjøpt kvoter, Alder i %

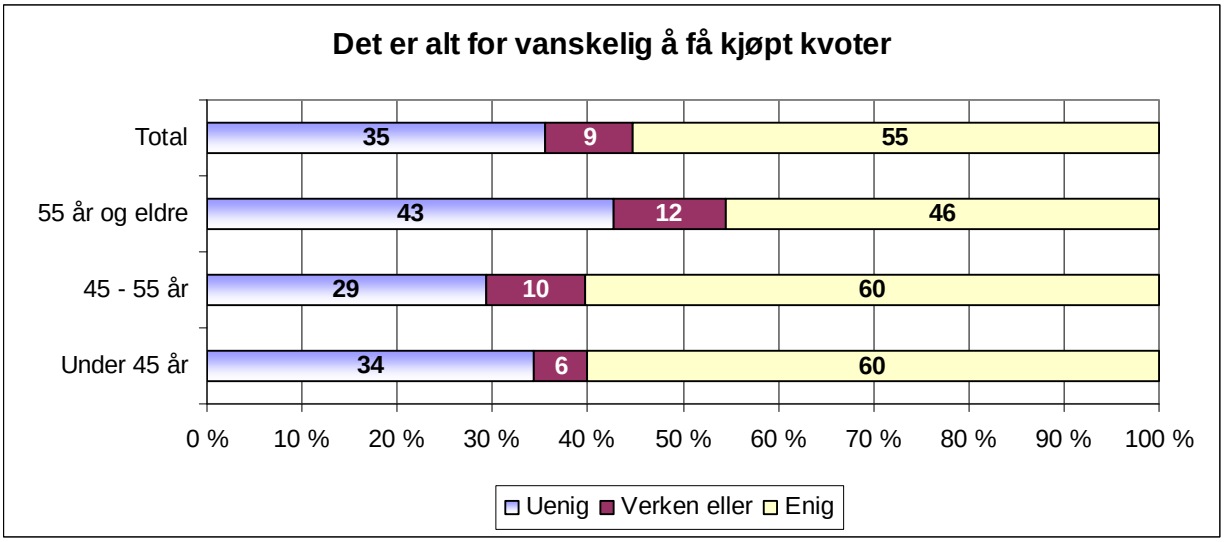

Gårdbrukerne som er under 55 år, er mer tilbøyelige til å mene at det er alt for vanskelig å få kjøpt kvoter enn de som er eldre enn 55 år.

Tabell: Det er alt for vanskelig å få kjøpt kvoter, Kvotestørrelse i %

	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	36,7	4,1	59,2	100 %
40000-70000	29.4	8,8	61,8	100 %
70000 og større	46,3	14,8	38,9	100 %
Total	35,6	9,3	55,1	100 %

Det er interessant at det er størst andel blant de med størst kvote som sier seg uenig i at det er alt for vanskelig å få kjøpt kvote, mens det er størst andel blant de med minst kvote som sier seg enig. En mulig forklaring på denne fordelingen kan være at økonomien er mer anstrengt blant de med mindre kvoter. En annen mulighet er at de med minst kvote i mindre grad har aktivt undersøkt mulighetene for å få kjøpt kvote enn tilfellet er blant de med størst kvoter. Dette er imidlertid kun antakelser, og noe som data ikke kan gi sikre svar på.

Frekvens: Geitemelksproduksjon er en nedprioritert næring gjennom hele verdikjeden

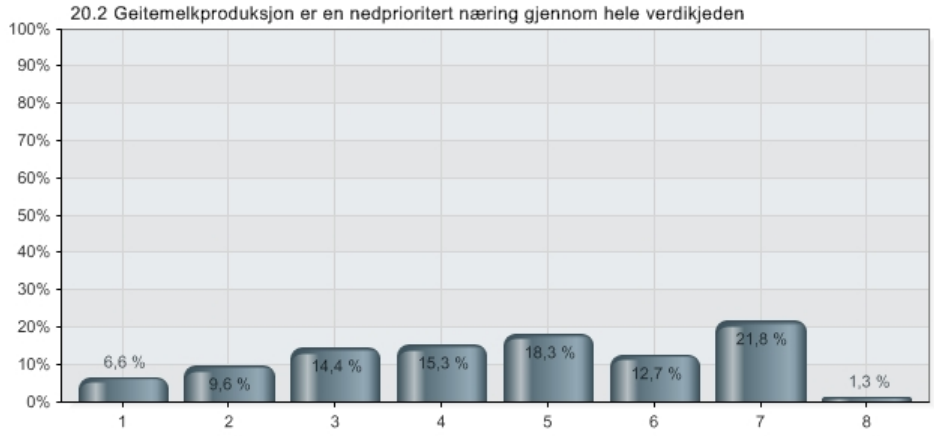

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	6,6 %	15
2	2	9,6 %	22
3	3	14,4 %	33
4	4	15,3 %	35
5	5	18,3 %	42
6	6	12,7 %	29
7	Helt enig 7	21,8 %	50
8	Kan ikke svare	1,3 %	3
Total			229

Det er tydelig at mange geitemelksprodusenter mener næringen er nedprioritert i alle ledd. Gjennomsnittsscoren på påstanden er 4,61 og 22 prosent sier seg helt enig.

Figur: Geitemelksproduksjon er en nedprioritert næring gjennom hele verdikjeden, Region i %

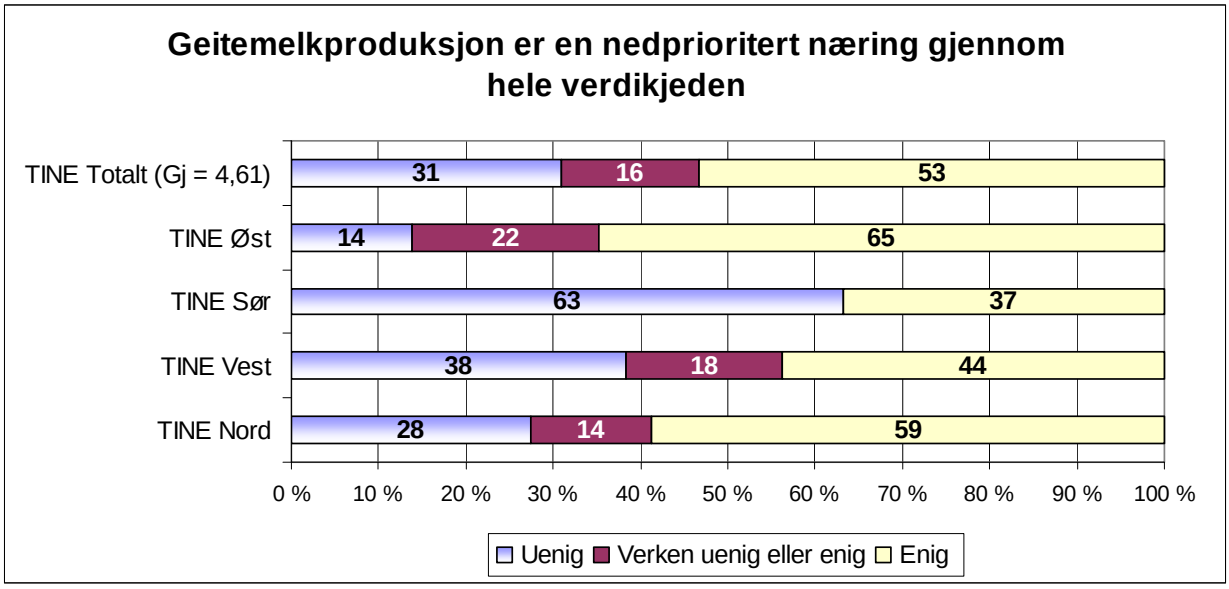

Det er tydelige forskjeller mellom regionene. Langt færre produsenter innenfor region Sør og Vest sier seg enig i påstanden enn tilfellet er i regionene Øst og Nord.

Figur: Geitemelksproduksjon er en nedprioritert næring gjennom hele verdikjeden, Alder i %

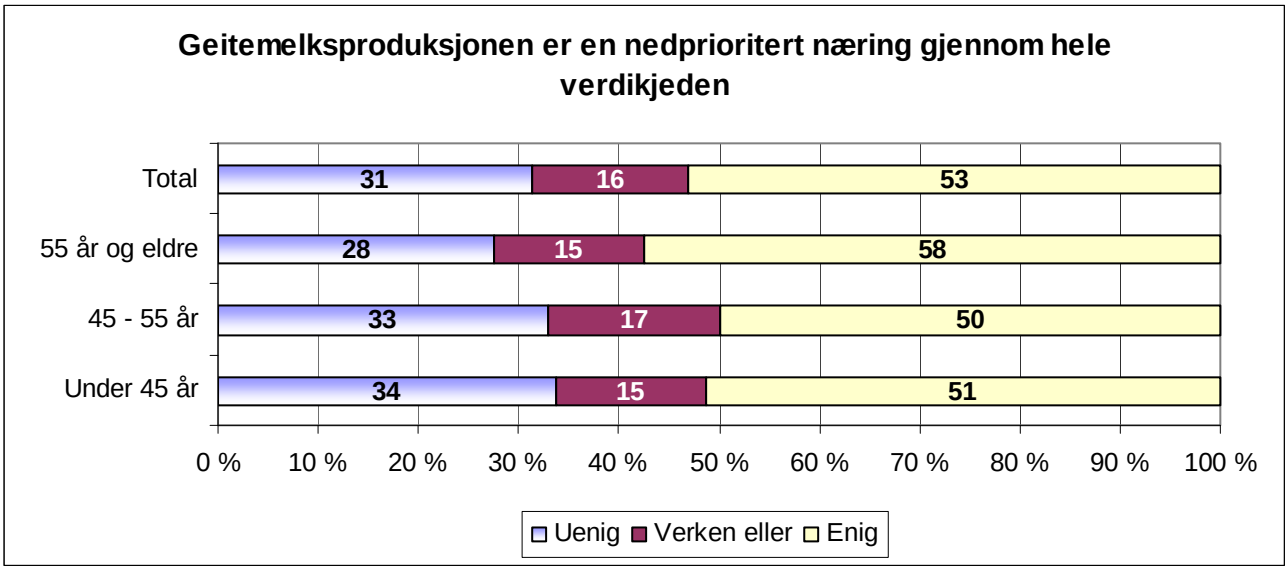

Det er små forskjeller i holdningene kontrollert på alder, likevel er det en noe større andel av de eldste som sier seg enig i påstanden.

Tabell: Geitemelksproduksjon er en nedprioritert næring gjennom hele verdikjeden, Kvotestørrelse i %

	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	34,4	13,1	52,5	100 %
40000-70000	29,0	14,0	57,0	100 %
70000 og større	30,9	21,8	47,3	100 %
Total	30,9	15,7	53,4	100 %

Frekvens: Tilgangen til grovfôr er en stor begrensning i geitemelksproduksjonen min

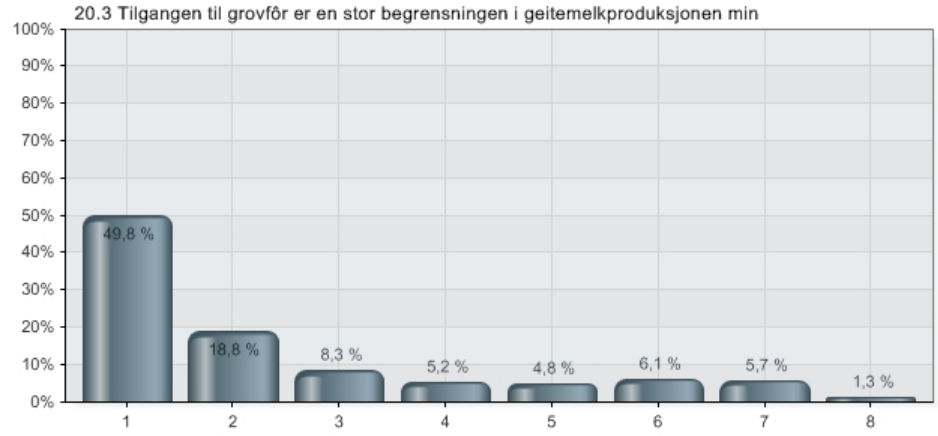

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	49,8 %	114
2	2	18,8 %	43
3	3	8,3 %	19
4	4	5,2 %	12
5	5	4,8 %	11
6	6	6,1 %	14
7	Helt enig 7	5,7 %	13
8	Kan ikke svare	1,3 %	3
Total			229

Tilgangen til grovfôr er ikke noen nevneverdig produksjonsbegrensning for det store flertallet av geitemelksprodusenter.

Figur: Tilgangen til grovfôr er en stor begrensning i geitemelksproduksjonen min, Region i %

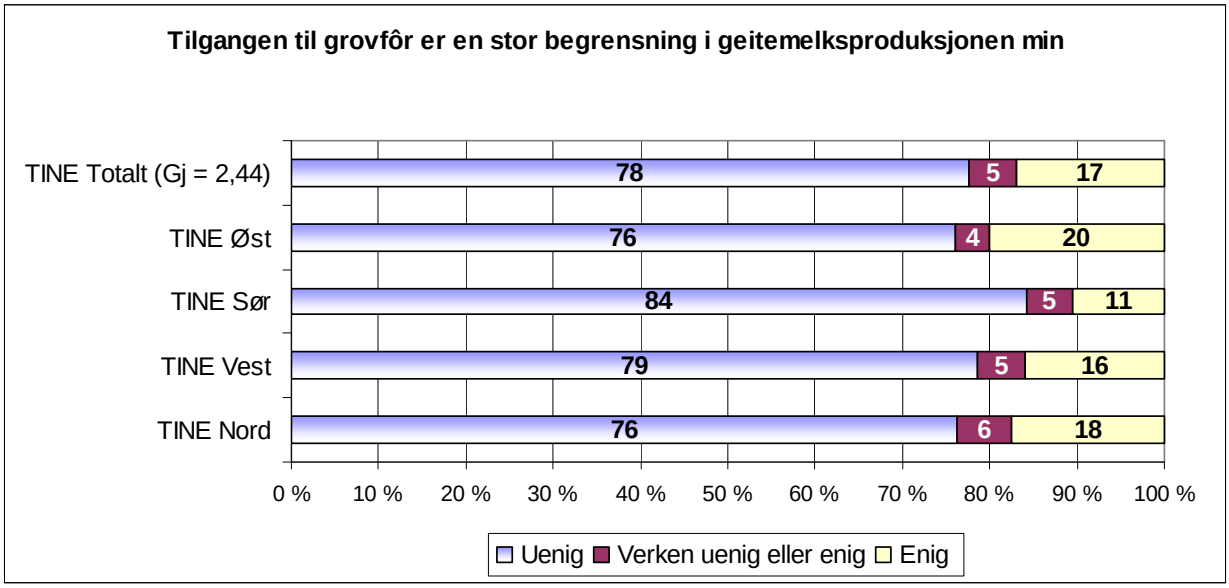

Det er små regionale forskjeller, men det er mindre andel i region Sør som oppgir dette som en begrensning enn i de øvrige regionene.

Figur: Tilgangen til grovfôr er en stor begrensning i geitemelksproduksjonen min, Alder i %

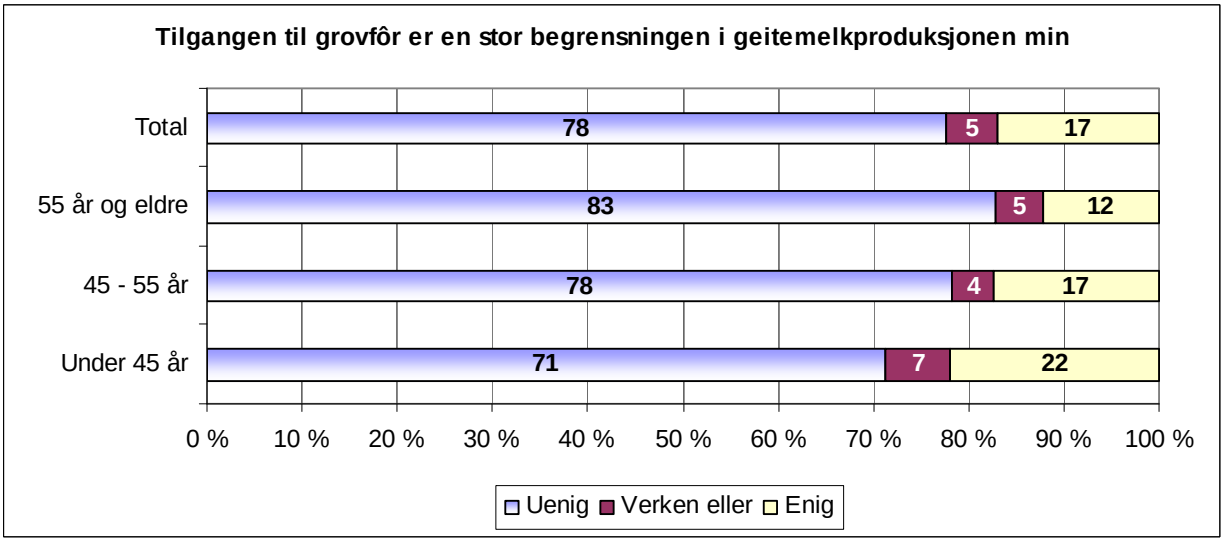

Tilgangen på grovfôr er ikke noe stor utfordring, men som figuren viser er det rundt en femtedel blant de under 55 år som sier seg enig i at det er en begrensning.

Tabell: Tilgangen til grovfôr er en stor begrensning i geitemelksproduksjonen min, Kvotestørrelse i %

Kvote	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	80,6	6,5	12,9	100 %
40000-70000	77,6	4,7	17,8	100 %
70000 og større	74,1	5,6	20,4	100 %
Total	77,6	5,4	17,0	100 %

Grovfôrtilgangen er ingen stor begrensning for produksjonen generelt. Men andelen som opplever tilgangen på grovfôr som en stor begrensning for produksjonen, er størst blant de med størst kvote.

Frekvens: Jobben utenfor gårdsbruket hindrer meg i å øke geitemelksproduksjonen

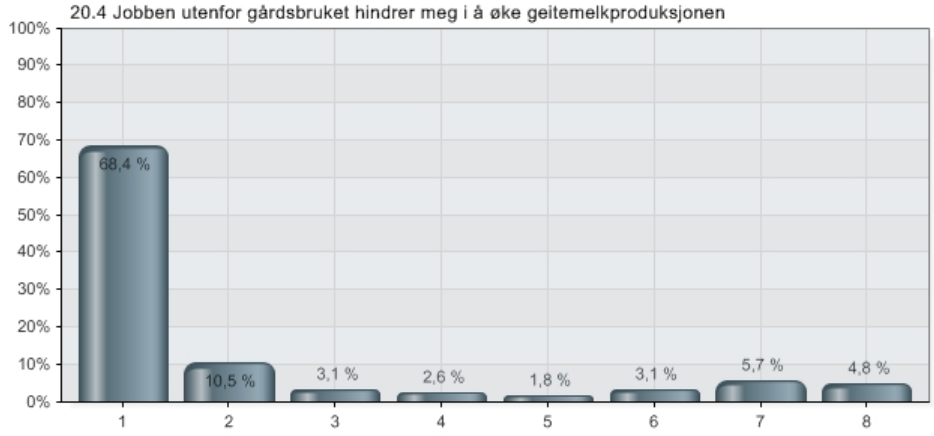

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	68,4 %	156
2	2	10,5 %	24
3	3	3,1 %	7
4	4	2,6 %	6
5	5	1,8 %	4
6	6	3,1 %	7
7	Helt enig 7	5,7 %	13
8	Kan ikke svare	4,8 %	11
Total			228

Jobben utenfor ser ikke gårdbrukerne som noe hinder for en eventuell produksjonsøkning. Her er det viktig å være oppmerksom på at 62 prosent av produsenten sier de ikke har noen jobb utenfor gårdsbruket, mens 38 prosent oppgir at de har en tilleggsjobb utenfor gårdsbruket.

Figur: Jobben utenfor gårdsbruket hindrer meg i å øke geitemelksproduksjonen, Region i %

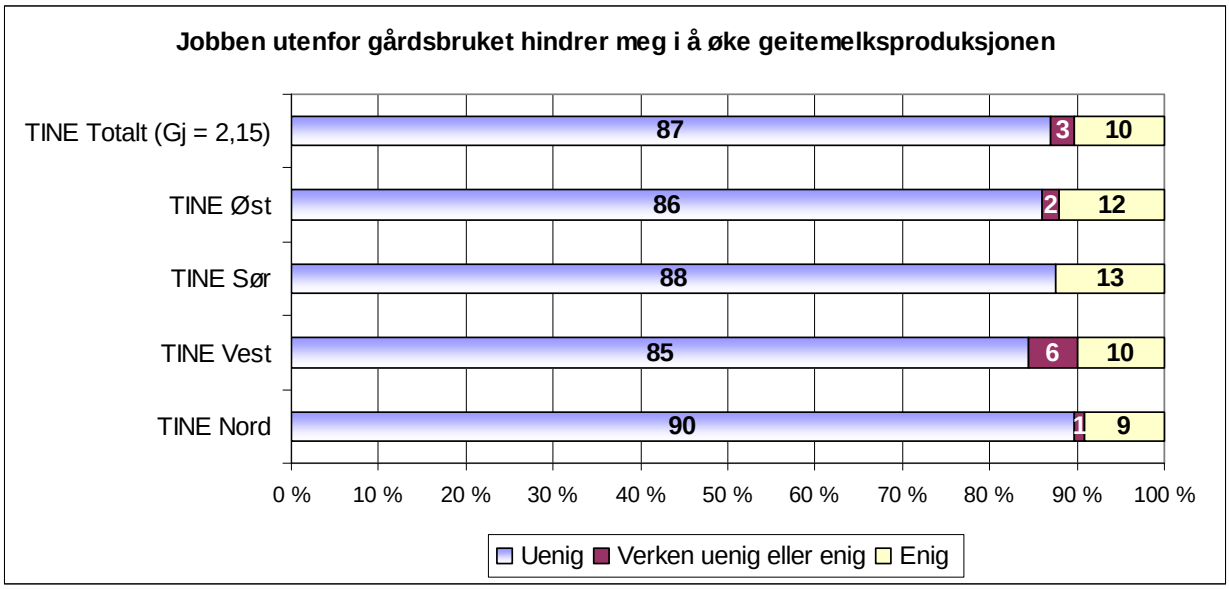

Det er ikke noen regionale forskjeller av betydning. Det er som forventet da jobben bare er til hinder for 10 prosent av geitemelksprodusentene.

Figur: Jobben utenfor gårdsbruket hindrer meg i å øke geitemelksproduksjonen, Alder i %

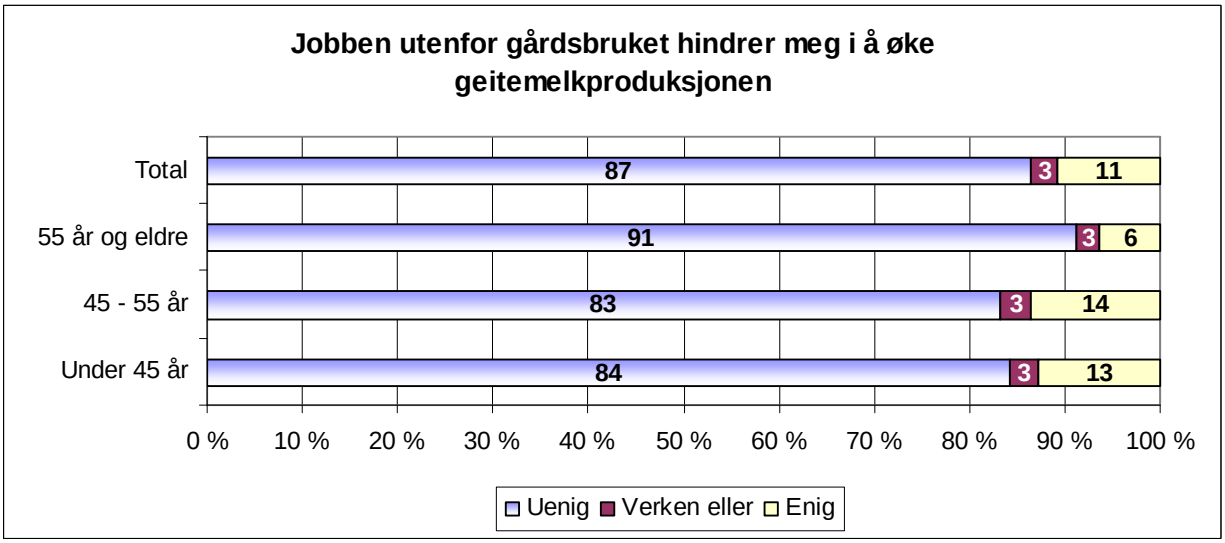

En noe større andel blant de under 55 år opplever jobben som en hindring, enn tilfellet er blant de over 55 år. Men forskjellen er egentlig overraskende liten.

Figur: Jobben utenfor gårdsbruket hindrer meg i å øke geitemelksproduksjonen, Kvotestørrelse i %

	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	88,5	3,3	8,2	100 %
40000-70000	85,0	4,0	11,0	100 %
70000 og større	86,8		13,2	100 %
Total	86,4	2,8	10,7	100 %

Jobben utenfor oppleves ikke som noen hindring for å øke produksjonen, kontrollert på kvotestørrelse.

Frekvens: Tilgangen på utmarksbeite er en stor begrensning for hvor mange geiter jeg kan ha

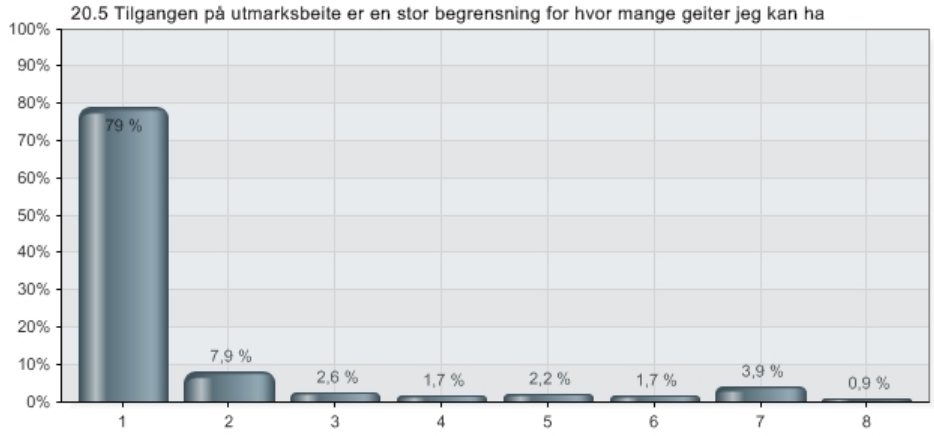

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	79,0 %	181
2	2	7,9 %	18
3	3	2,6 %	6
4	4	1,7 %	4
5	5	2,2 %	5
6	6	1,7 %	4
7	Helt enig 7	3,9 %	9
8	Kan ikke svare	0,9 %	2
Total			229

Tilgangen til grovfôr var i svært liten grad en begrensning for produksjonen. Tilgangen til utmarksbeite er det i enda mindre grad. Hele 79 prosent sier seg helt uenig i at tilgangen på utmarksbeite er en stor begrensning på antall geiter de kan ha på gårdsbruket.

Figur: Tilgangen på utmarksbeite er en stor begrensning for hvor mange geiter jeg kan ha, Region i %

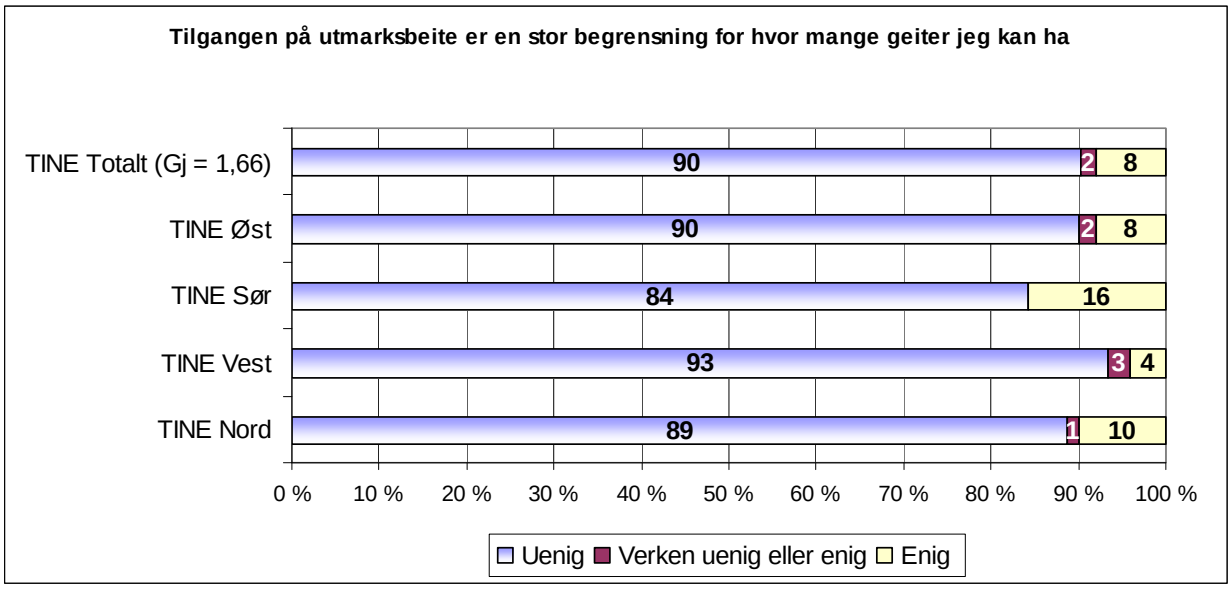

For geitemelksprodusentene i region Vest er tilgangen til utmarksbeite som begrensende faktor tilnærmet fraværende. Det er størst andel blant produsentene i region Sør som opplever at utmarksbeite er en begrensende faktor for størrelsen på besetningen.

Figur: Tilgangen på utmarksbeite er en stor begrensning for hvor mange geiter jeg kan ha, Alder i %

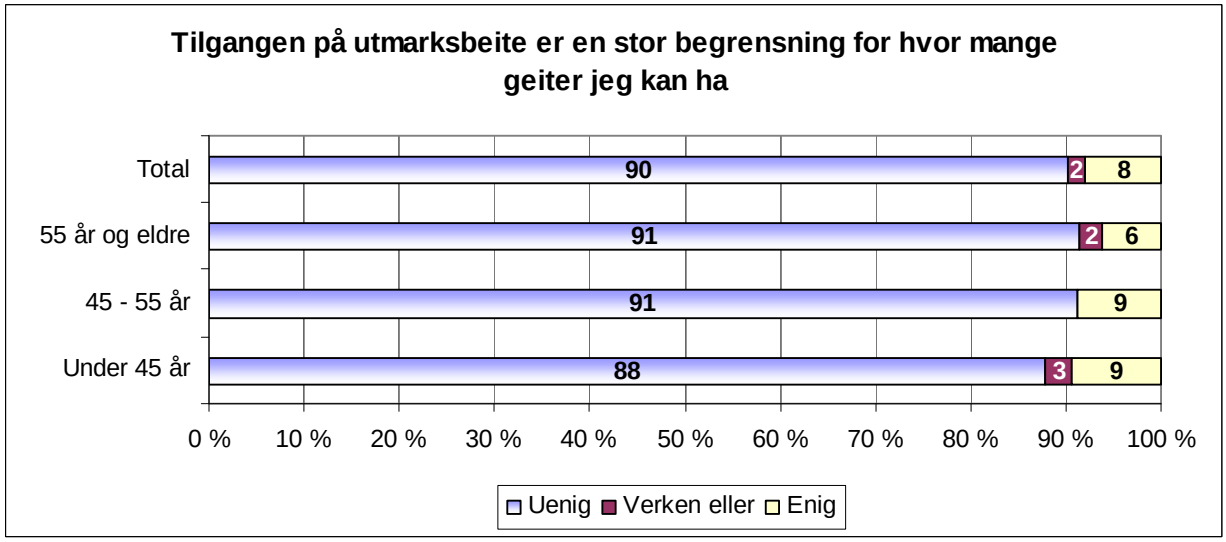

Det er ingen forskjeller av betydning for hvordan gårdbrukerne opplever situasjonen rundt tilgangen på utmarksbeite kontrollert etter alder.

Tabell: Tilgangen på utmarksbeite er en stor begrensning for hvor mange geiter jeg kan ha, Kvotestørrelse i %

	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	95,2	1,6	3,2	100 %
40000-70000	87,9	0,9	11,2	100 %
70000 og større	89,1	3,6	7,3	100 %
Total	90,2	1,8	8,0	100 %

Tilgangen til utmarksbeite er ikke noen begrensning verken for de med store eller små kvoter.

Frekvens: Kvotesystemet for geitmelk må opprettholdes

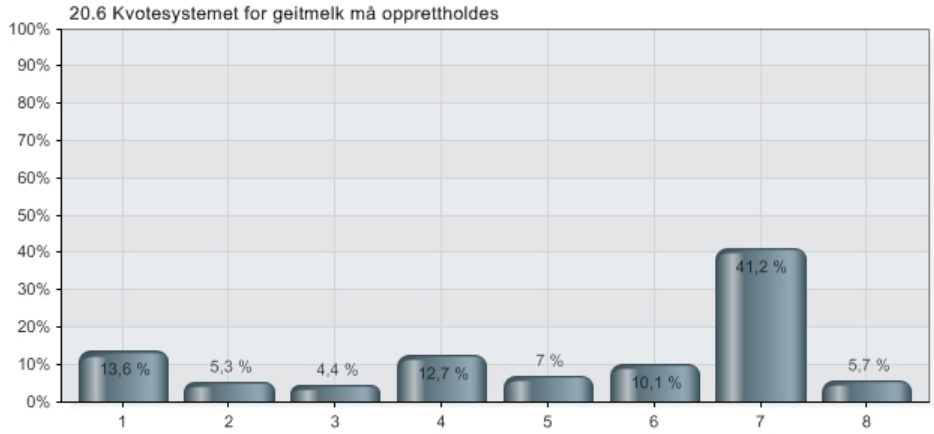

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	13,6 %	31
2	2	5,3 %	12
3	3	4,4 %	10
4	4	12,7 %	29
5	5	7,0 %	16
6	6	10,1 %	23
7	Helt enig 7	41,2 %	94
8	Kan ikke svare	5,7 %	13
Total			228

Det er stor enighet blant geitemelksprodusentene om at kvotesystemet må opprettholdes. Gjennomsnittscoren er 5,18, og hele 41 prosent av respondentene sier seg helt enig i påstanden. Det er også slik at 14 prosent er på motsatt ytterpunkt – og er helt uenig i at kvotesystemet må opprettholdes.

Figur: Kvotesystemet for geitmelk må opprettholdes, Region i %

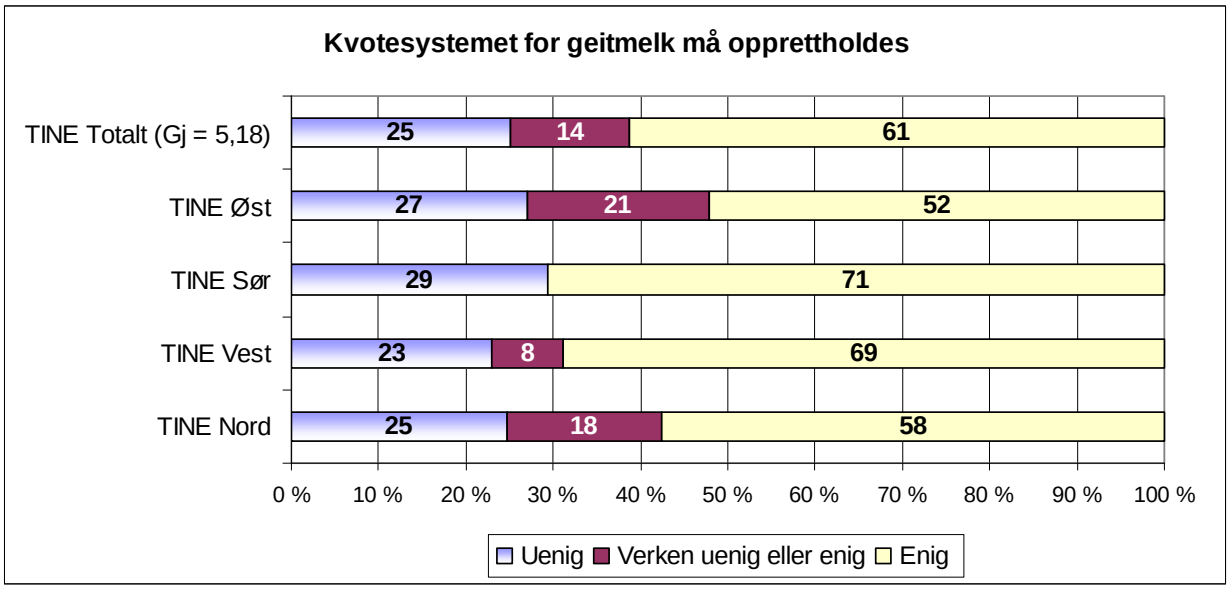

Det er størst andel blant produsentene i regionene Sør og Vest som sier seg enig i at kvotesystemet må opprettholdes. Viktig her er det likevel at om en ser på andel uenig er den rimelig lik i alle regionene, men det er flere "nøytrale" i regionene Øst og Sør.

Figur: Kvotesystemet for geitmelk må opprettholdes, Alder i %

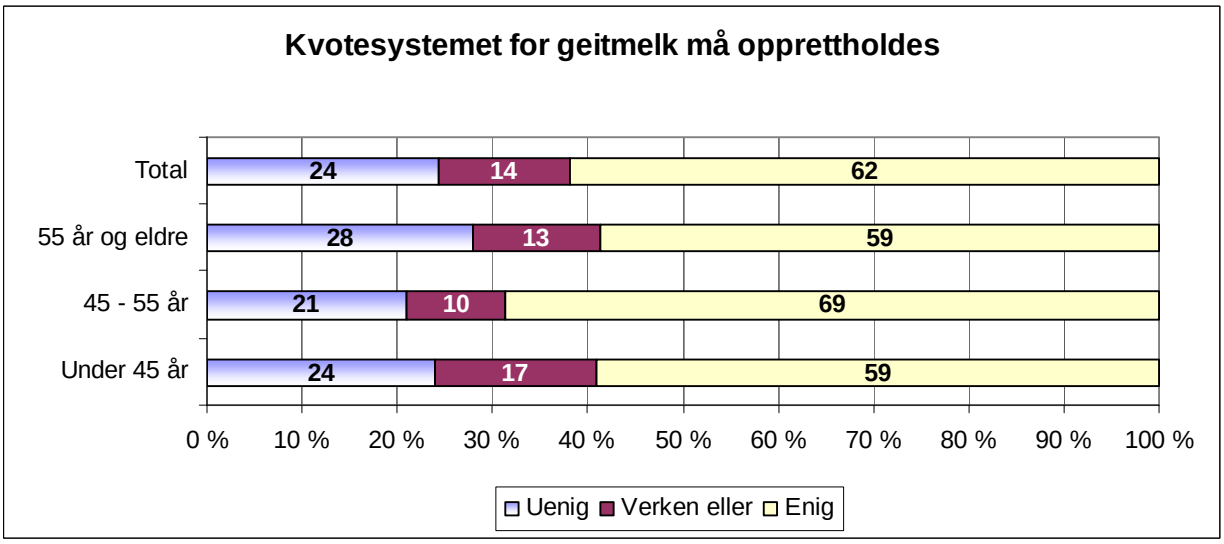

Det er noe større andel blant aldersgruppen 45-55 år som mener kvotesystemet må opprettholdes, enn det er blant de eldste og yngste.

Tabell: Kvotesystemet for geitmelk må opprettholdes, Kvotestørrelse i %

Kvote	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	26,3	21,1	52,6	100 %
40000-70000	29,1	11,7	59,2	100 %
70000 og større	13,5	9,6	76,9	100 %
Total	24,5	13,7	61,8	100 %

Opprettholdelse av kvotesystemet får sterkest oppslutning blant de med størst kvote. Hele 77 prosent av de med over 70.000 liter i kvote sier seg enig i påstanden, mens 53 prosent av de med under 40.000 liter svarer det samme.

Frekvens: Den lave lønnsomheten i geitemelksproduksjon gjør en satsing fremover svært vanskelig

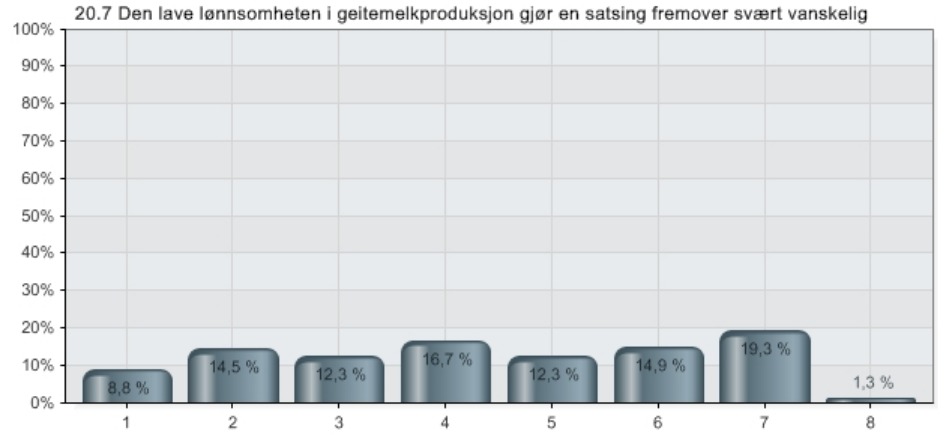

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Helt uenig 1	8,8 %	20
2 2	14,5 %	33
3 3	12,3 %	28
4 4	16,7 %	38
5 5	12,3 %	28
6 6	14,9 %	34
7 Helt enig 7	19,3 %	44
8 Kan ikke svare	1,3 %	3
Total		228

Geitemelksprodusentene er splittet i synet i påstanden om at lav lønnsomhet i næringen gjør en satsning fremover vanskelig. Gjennomsnittscoren er 4,38 så de heller mot enig, men det er langt fra noe entydig signal.

Figur: Den lave lønnsomheten i geitemelksproduksjon gjør en satsing fremover svært vanskelig, Region i %

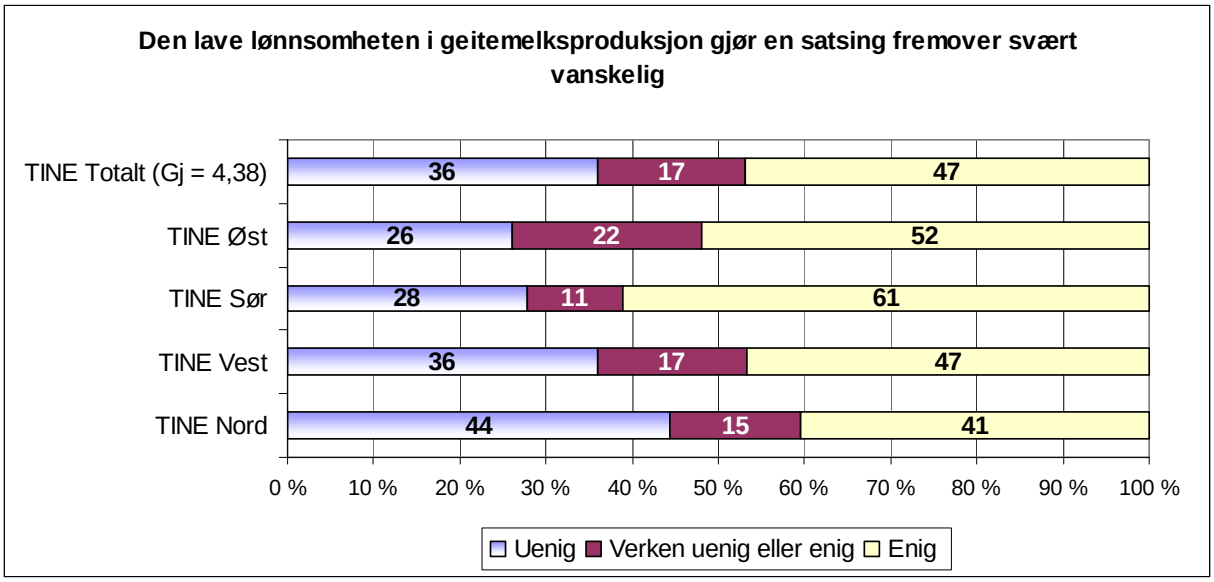

Gårdbrukerne i region Nord utmerker seg med en større andel som sier seg uenig i påstanden, her er det knapt overtall som er uenige. Også en forholdsvis stor andel i region Vest sier seg uenig, men her er flertallet likevel enig i påstanden. I regionene Øst og Sør er produsentene mer samstemte i at den lave lønnsomheten gjør en satsing fremover vanskelig.

Figur: Den lave lønnsomheten i geitemelksproduksjon gjør en satsing fremover svært vanskelig, Alder i %

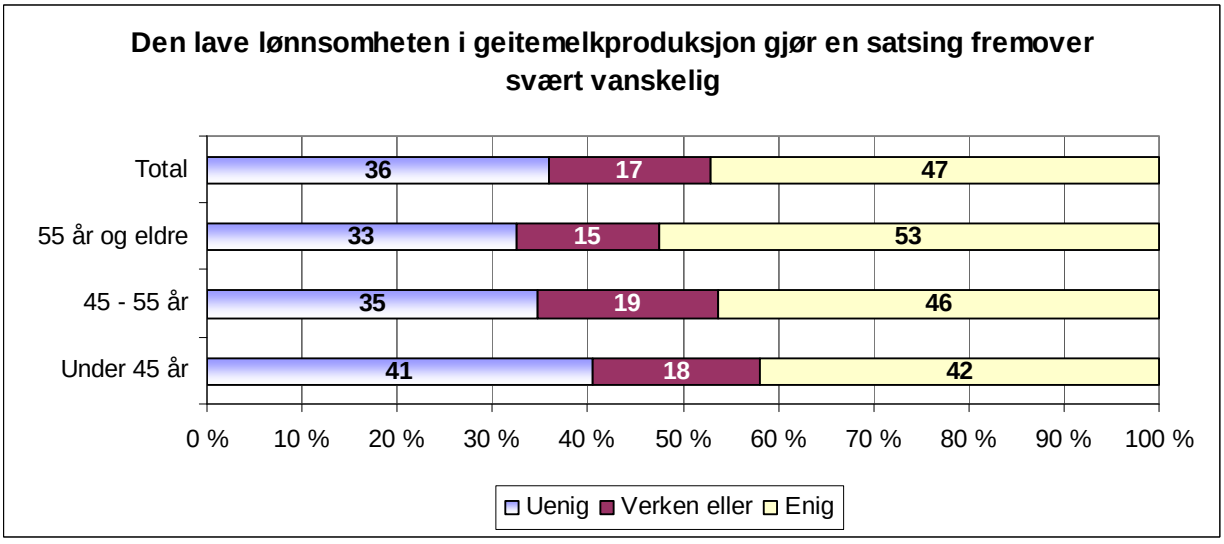

Det er faktisk færre blant de yngste enn blant de øvrige som mener den lave lønnsomheten gjør en satsing fremover vanskelig. Men det er likevel splittet i to med 41 prosent uenig og 42 prosent enig, så her er synet tydeligvis ulikt mellom ulike produsenter.

Tabell: Den lave lønnsomheten i geitemelksproduksjon gjør en satsing fremover svært vanskelig, Kvotestørrelse i %

Kvote	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	26,7	16,7	56,7	100 %
40000-70000	33,3	15,7	50,9	100 %
70000 og større	51,9	20,4	27,8	100 %
Total	36,0	17,1	46,8	100 %

Det er minst andel av de med størst kvote som mener den lave lønnsomheten gjør en satsning fremover vanskelig. Bare 28 prosent av de med 70.000 liter eller mer i kvote sier seg enig, mens hele 57 prosent av de med under 40.000 liter sier tilsvarende.

Frekvens: Usikkerheten om neste generasjon vil ta over driften er en hovedutfordring for geitenæringen

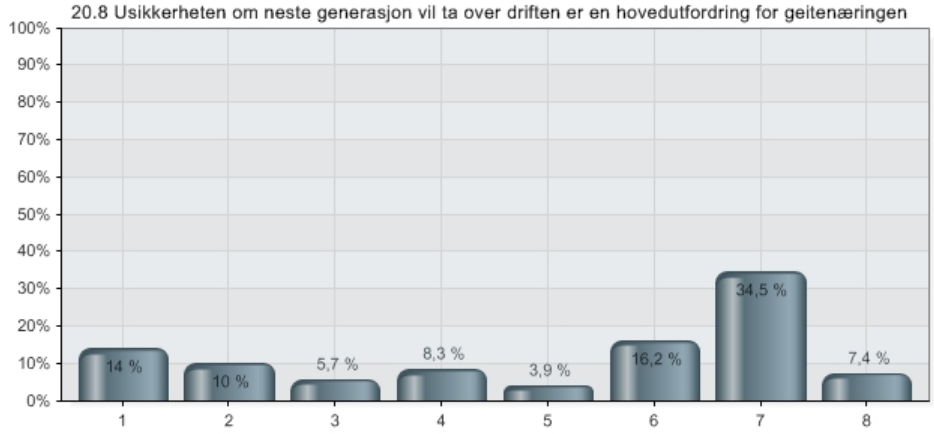

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	14,0 %	32
2	2	10,0 %	23
3	3	5,7 %	13
4	4	8,3 %	19
5	5	3,9 %	9
6	6	16,2 %	37
7	Helt enig 7	34,5 %	79
8	Kan ikke svare	7,4 %	17
Total			229

Det er tydelig at geitemelksprodusentene ser på rekruttering til næringen som en stor utfordring fremover. Gjennomsnittsscoren er 5,02, og over halvparten av respondentene svarer 6 eller 7 på skalaen.

Figur: Usikkerheten om neste generasjon vil ta over driften er en hovedutfordring for geitenæringen, Region i %

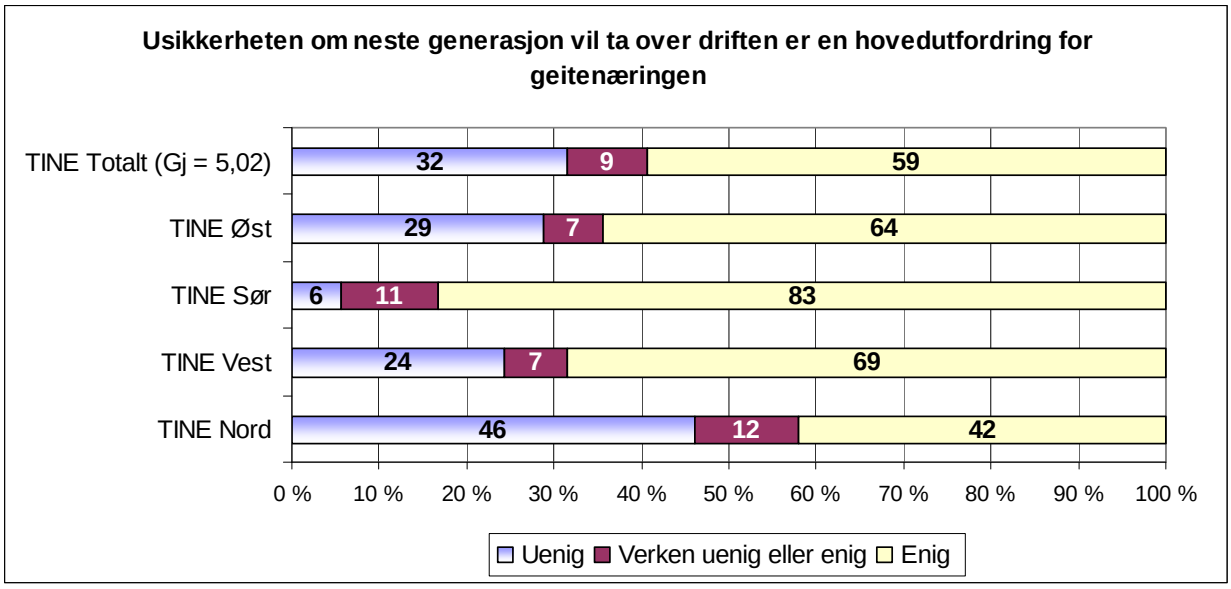

Det er en del klare regionale forskjeller på hvordan geitemelksprodusentene vurderer rekrutteringen fremover. Spesielt skiller Region Nord og Region Sør seg ut fra de øvrige, dog på ulike standpunkt. Mens bare 42 prosent av de i Region Nord sier seg enig i påstanden er hele 83 prosent i Region Sør enig. I Region Nord er det flere som sier seg uenig i at rekruttering videre til neste generasjon er en hovedutfordring enn de som sier seg enig. Likevel er det klart at geitemelksprodusentene ser på dette som en stor utfordring for næringen, da nær 60 prosent mener dette er en hovedutfordring.

Figur: Usikkerheten om neste generasjon vil ta over driften er en hovedutfordring for geitenæringen, Alder i %

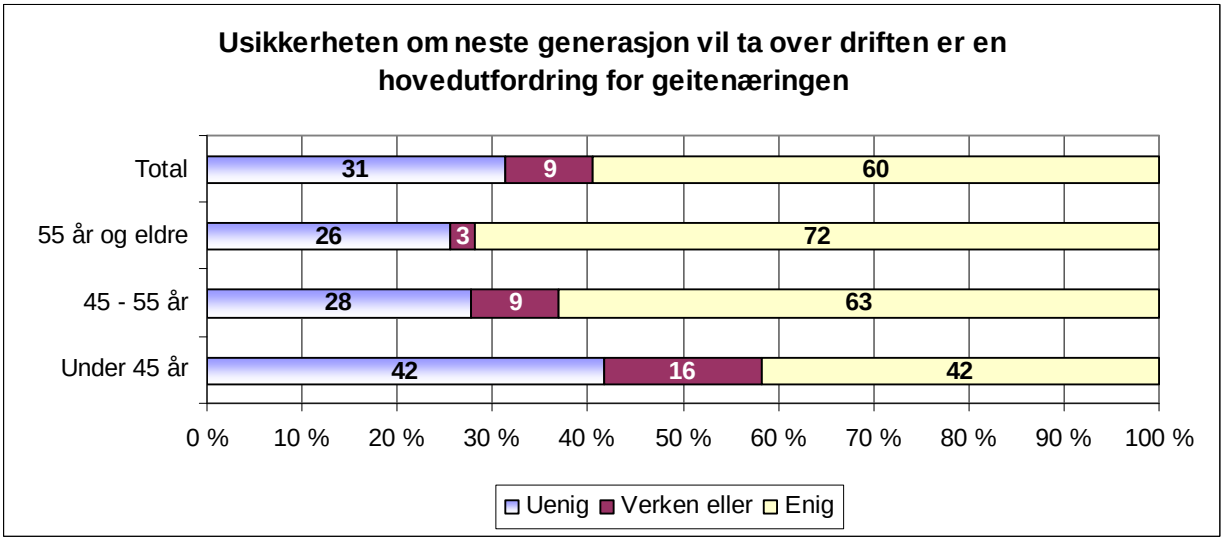

Som forventet er det flest blant de eldre som mener rekruttering er en hovedutfordring for næringen. Likevel mener hele 42 prosent av de yngste tilsvarende.

Tabell: Usikkerheten om neste generasjon vil ta over driften er en hovedutfordring for geitenæringen, Kvotestørrelse i %

Kvote	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	25,0	5,4	69,6	100 %
40000-70000	32,0	6,0	62,0	100 %
70000 og større	37,7	18,9	43,4	100 %
Total	31,6	9,1	59,3	100 %

Det er de minste produsentene som i størst grad ser på usikkerheten omkring rekruttering fra neste generasjon som en hovedutfordring for næringen, mens de største produsentene er minst bekymret for dette.

Frekvens: Ved fremtidige kvoteutvidelser bør nyetableringer innen geitemelksproduksjon prioriteres

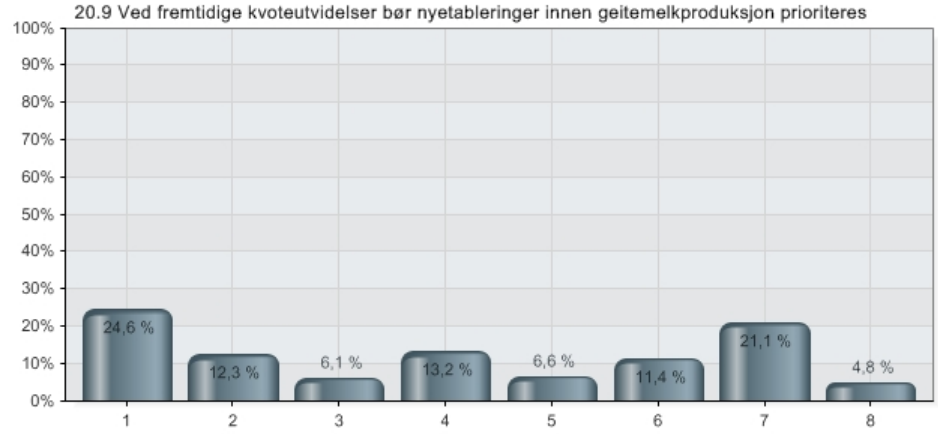

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	24,6 %	56
2	2	12,3 %	28
3	3	6,1 %	14
4	4	13,2 %	30
5	5	6,6 %	15
6	6	11,4 %	26
7	Helt enig 7	21,1 %	48
8	Kan ikke svare	4,8 %	11
Total			228

Geitemelksprodusentene er svært splittet i synet på hvorvidt nyetableringer skal prioriteres eller ikke ved fremtidige kvoteutvidelser. De har i stor grad plassert seg på ytterpunktene ”Helt uenig” og ”Helt enig” Samlet sett gir dette en gjennomsnittsscore på 4, 07 fordi ytterpunktene står mot hverandre. Mens det faktisk bare er 13 prosent som har svart nøytrale 4 ”verken eller”.

Figur: Ved fremtidige kvoteutvidelser bør nyetableringer innen geitemelksproduksjon prioriteres, Region i %

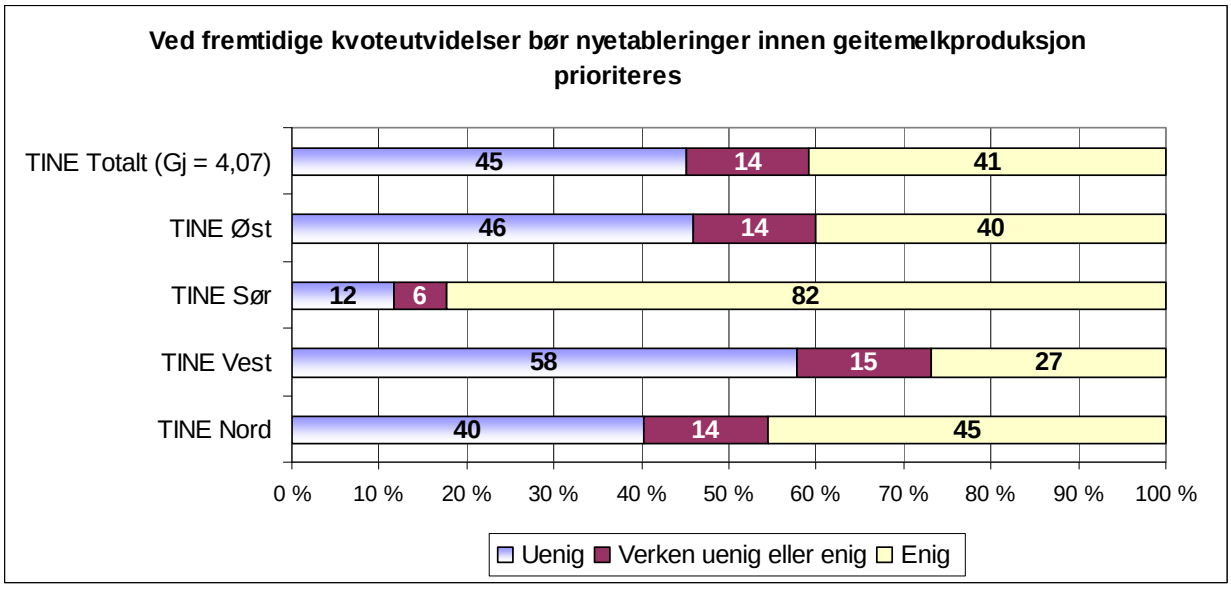

Det er store regionale forskjeller på synet om nyetableringer skal prioriteres eller ikke. Mens de unisont mener dette innenfor region Sør, er det innefor region Vest et klart flertall som sier nei til å prioritere nyetableringer. Region Øst og region Nord har nær halvparten på hver side, med knapt flertall for å prioritere nyetableringer i Nord og motsatt i Øst.

Figur: Ved fremtidige kvoteutvidelser bør nyetableringer innen geitemelksproduksjon prioriteres, Alder i %

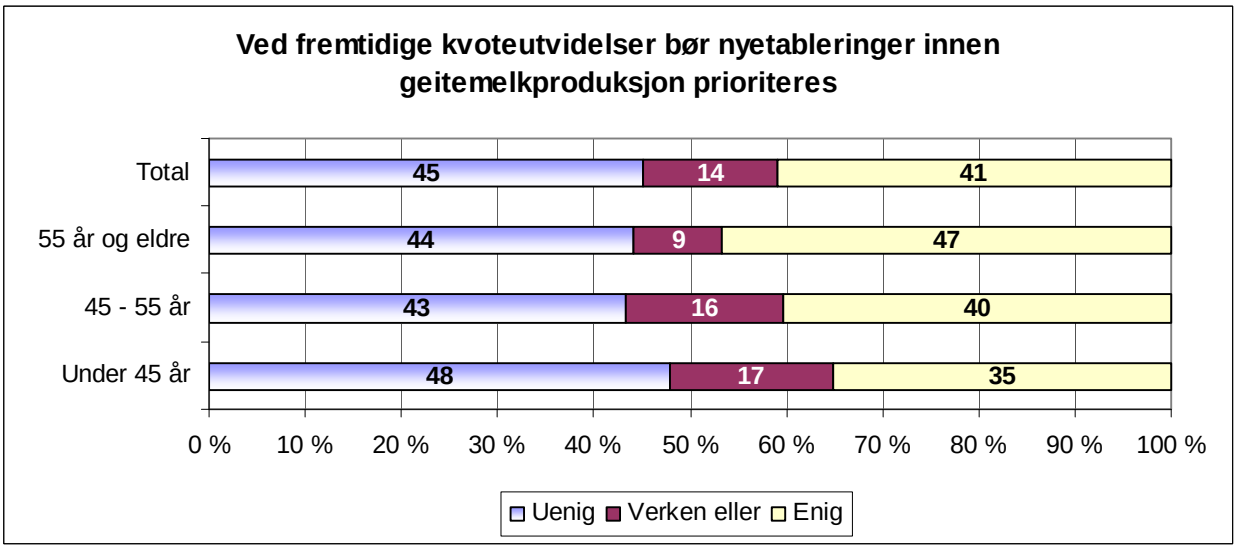

Geitemelksprodusentene er svært splittet i synet på hvorvidt nyetableringer skal prioriteres eller ikke ved fremtidige kvoteutvidelser. Dette gjenspeiles også kontrollert på alder, men en ser likevel en svak tendens til at færre blant de yngste sier seg enig i at nyetableringer bør prioriteres enn tilfellet er blant de eldste.

Tabell: Ved fremtidige kvoteutvidelser bør nyetableringer innen geitemelksproduksjon prioriteres, Kvotestørrelse i %

Kvote	uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	39,3	6,6	54,1	100 %
40000-70000	48,0	17,0	35,0	100 %
70000 og større	47,2	15,1	37,7	100 %
Total	45,3	13,6	41,1	100 %

Dess større kvote dess mindre andel er tilbøyelig til å mene at nyetableringer bør prioriteres ved fremtidige kvoteutvidelser.

6 Melkeanlegget på gårdsbruket og stølen

En del av spørsmålene til gårdbrukerne var direkte rette mot melkeanleggene. Formålet er å kartlegge hvilke anlegg som er i bruk både på gårdbruket og på støl/sæter og i sommerfjøs. Både fabrikat alder og hyppighet på service av melkeanleggene er kartlagt.

Frekvens: Har du støl/seter/sommerfjøs som brukes i geitemelksproduksjonen din?

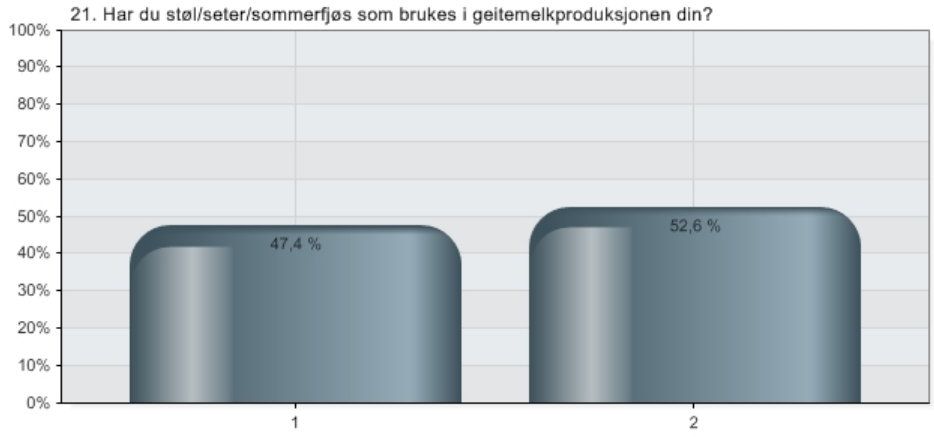

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	47,4 %	108
2 Nei	52,6 %	120
Total		228

Knapt halvparten av geitemelksprodusentene har støl, seter eller sommerfjøs som de benytter i produksjonen.

Tabell Har du støl/seter/sommerfjøs som brukes i geitemelksproduksjonen din, Region i %?

	Ja	Nei	Total
TINE Nord	13,9	86,1	100 %
TINE Vest	53,9	46,1	100 %
TINE Sør	57,9	42,1	100 %
TINE Øst	84,3	15,7	100 %
Total	47.1	52.9	100 %

Det er en langt mindre andel av geitemelksprodusentene i Nord som benytter støl/sommerfjøs i produksjonen enn tilfellet er for landet for øvrig.

Frekvens: Hvilken type geitemelkeanlegg bruker du hjemme

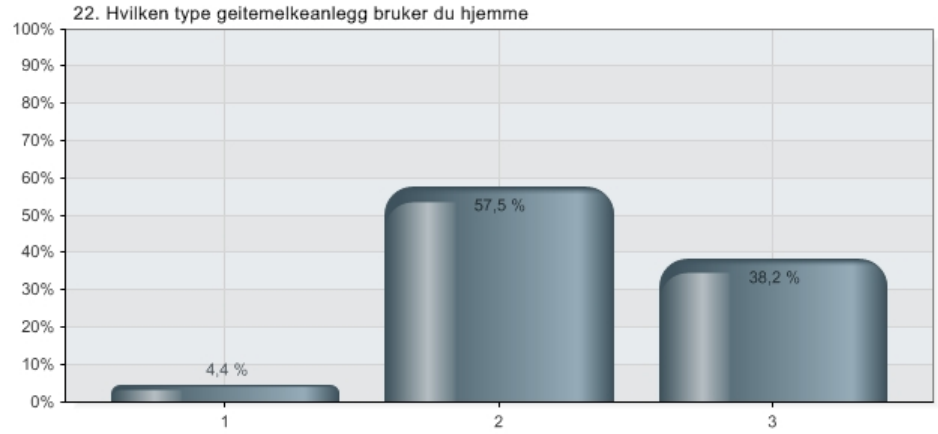

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Spannanlegg	4,4 %	10
2 Røranlegg	57,5 %	131
3 Melkestall	38,2 %	87
Total		228

58 prosent har røranlegg på gårdbruket. Melkestall er også utbredt, da 38 prosent benytter melkestall. Bare 4 prosent bruker spannanlegg på hovedgårdsbruket.

Tabell: Hvilken type geitemelkeanlegg bruker du hjemme, Region i %

	Spannanlegg	Røranlegg	Melkestall	Total
TINE Nord	2,5	46,8	50,6	100 %
TINE Vest	2,6	72,4	25,0	100 %
TINE Sør	5,3	63,2	31,6	100 %
TINE Øst	9,8	51,0	39,2	100 %
Total	4,4	57,8	37,8	100 %

Bruk av melkestall er mest utbredt innenfor region Nord, mens minst andel av produsentene innefor region Vest benytter melkestall.

Frekvens: Hvilken type geitemelkeanlegg bruker du på stølen/setra/sommerfjøset?

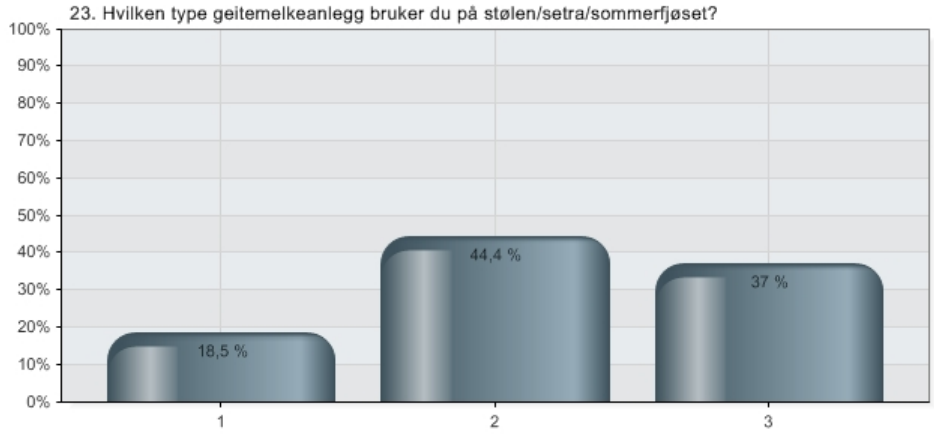

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Spannanlegg	18,5 %	20
2 Røranlegg	44,4 %	48
3 Melkestall	37,0 %	40
Total		108

Blant de som benytter støl eller sommerfjøs er det noe mer utbredt med spannanlegg eller tilfellet var på hovedgårdsbruket. Men også på stølen er røranlegg vanligst. Samtidig har også her over en tredjedel melkestall.

Tabell Hvilken type geitemelkeanlegg bruker du på stølen/setra/sommerfjøset, Region i %

	Spannanlegg	Røranlegg	Melkestall	Total
TINE Nord	9,1	36,4	54,5	100 %
TINE Vest	14,6	56,1	29,3	100 %
TINE Sør	36,4	27,3	36,4	100 %
TINE Øst	20,9	39,5	39,5	100 %
Total	18,9	44,3	36,8	100 %

Bruk av spannanlegg på støl/sommerfjøs er tydelig mer vanlig blant produsentene frå region Sør, men også i region Øst er det er mer utbredt enn tilfellet er i regionene Vest og Nord.

Frekvens: Benyttes dobbeltorgan hjemme (to geiter melkes samtidig på en melkekran)?

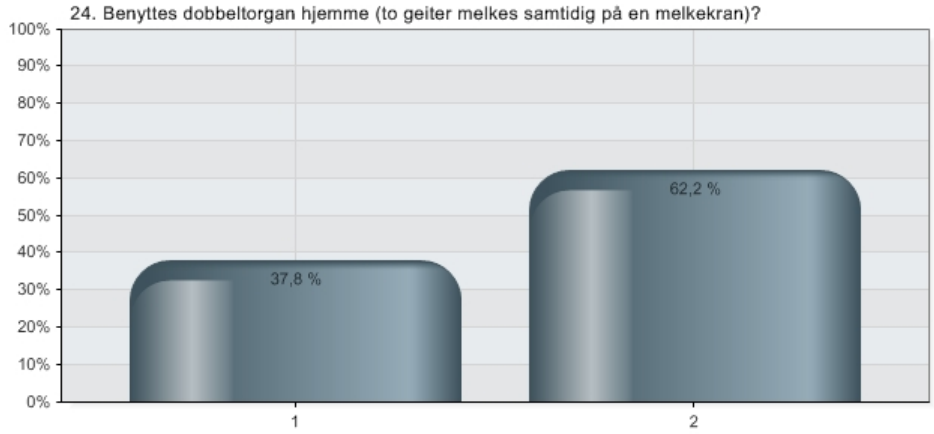

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	37,8 %	85
2 Nei	62,2 %	140
Total		225

38 prosent oppgir at de benytter dobbelorgan på melkeanlegget hjemme.

Frekvens: Benyttes dobbeltorgan på stølen/setra/sommerfjøset (to geiter melkes samtidig på en melkekran)?

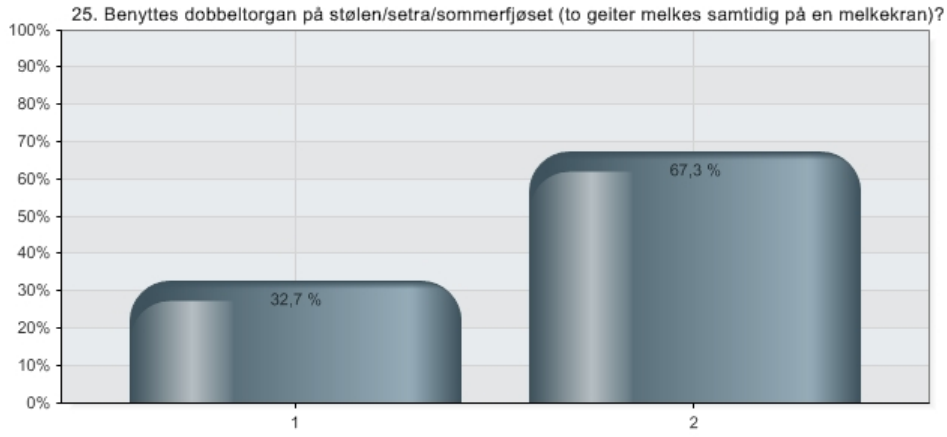

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	32,7 %	35
2 Nei	67,3 %	72
Total		107

En tredjedel av de med støl/sommerfjøs har dobbelorgan på melkeanlegget der.

Frekvens: Hvilket fabrikat har geitemelkeanlegget ditt hjemme?

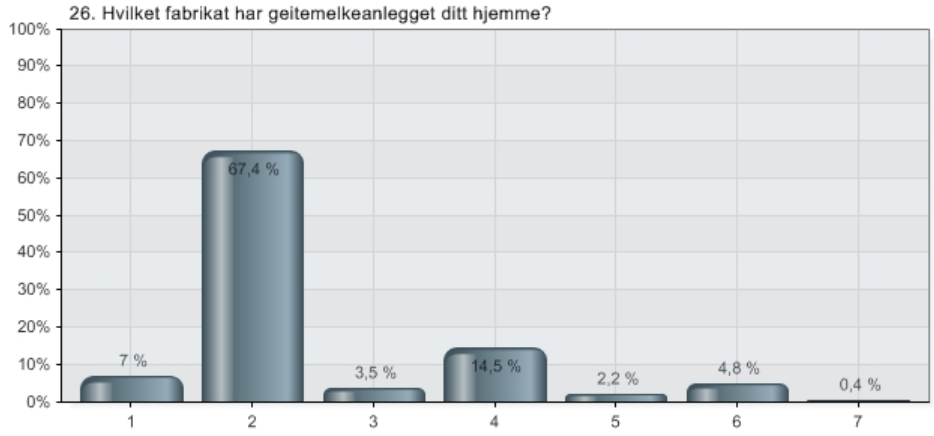

Alternativer	Prosent	Verdi
1 AHI	7,0 %	16
2 DeLaval	67,4 %	153
3 Effektiv	3,5 %	8
4 Strangko	14,5 %	33
5 Westfalia (AK maskin)	2,2 %	5
6 Annet	4,8 %	11
7 Vet ikke	0,4 %	1
Total		227

DeLaval er det klart mest utbredte fabrikatet. 67 prosent av produsentene har melkeanlegg fra DeLaval, mens Strangko er det nest vanligste fabrikatet.

Frekvens: Hvilket fabrikat har geitemelkeanlegget ditt på stølen/setra/sommerfjøset?

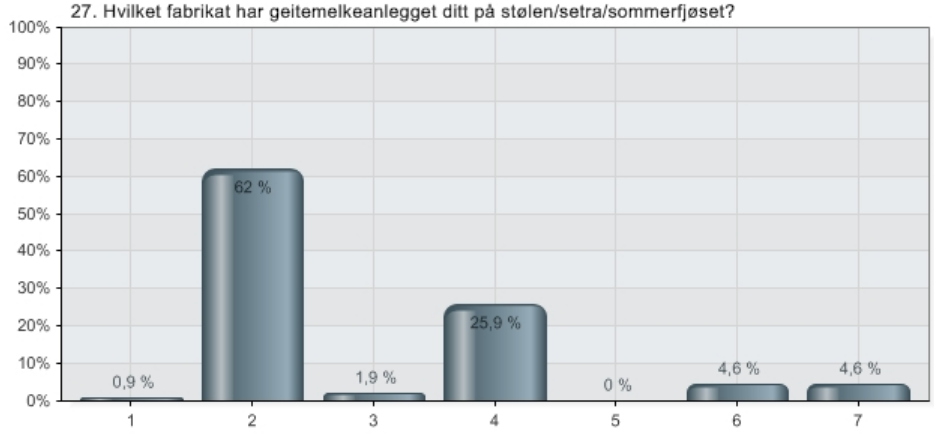

Alternativer	Prosent	Verdi
1 AHI	0,9 %	1
2 DeLaval	62,0 %	67
3 Effektiv	1,9 %	2
4 Strangko	25,9 %	28
5 Westfalia (AK maskin)	0,0 %	0
6 Annet	4,6 %	5
7 Vet ikke	4,6 %	5
Total		108

Det er DeLaval de fleste benytter på støl og sommerfjøs også. Også her er Strangko nummer to.

Frekvens: Hvor gammelt vil du anslå at geitemelkeanlegget ditt hjemme er?

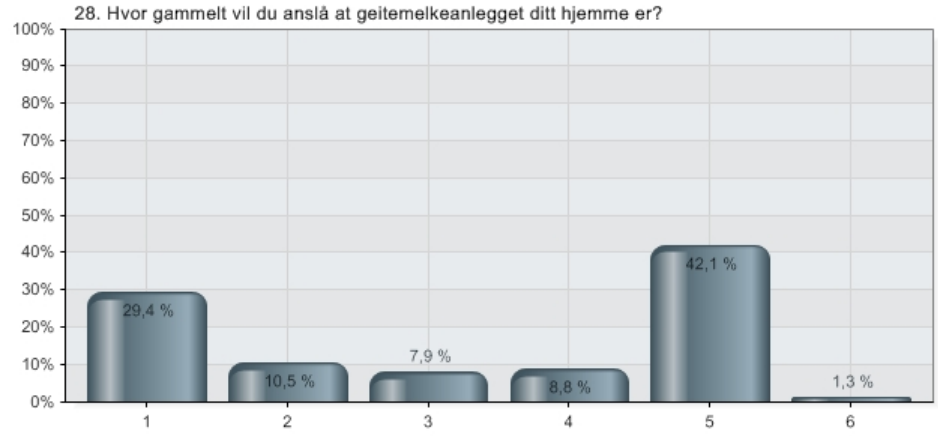

Alternativer	Prosent	Verdi
1 0-5 år	29,4 %	67
2 5-10 år	10,5 %	24
3 10-15 år	7,9 %	18
4 15-20 år	8,8 %	20
5 20 år eller mer	42,1 %	96
6 Vet ikke	1,3 %	3
Total		228

Selv om 30 prosent har melkeanlegg som er mindre enn 5 år gammelt på gårdsbruket, er det eldre anlegg som dominerer. Hele 42 prosent sier de har anlegg som er 20 år eller eldre på gårdsbruket.

Tabell: Hvor gammelt vil du anslå at geitemelkeanlegget ditt hjemme er, Region i %?

	0-5 år	5-10 år	10-15 år	15-20 år	20 år eller mer	Total
TINE Nord	42,3	3,8	11,5	3,8	38,5	100 %
TINE Vest	22,7	9,3	4,0	10,7	53,3	100 %
TINE Sør	15,8	10,5	10,5	15,8	47,4	100 %
TINE Øst	26,0	22,0	8,0	12,0	32,0	100 %
Total	29,7	10,4	8,1	9,0	42,8	100 %

Det er interessant at hele 42 prosent av produsentene i region Nord oppgir at anlegget er nyere enn 5 år, mens det totalt er 30 prosent som oppgir dette. En svært liten andel i region Sør har anlegg som er nyere enn fem år.

Frekvens: Hvor gammelt vil du anslå at geitemelkeanlegget ditt på stølen/setra/sommerfjøset er?

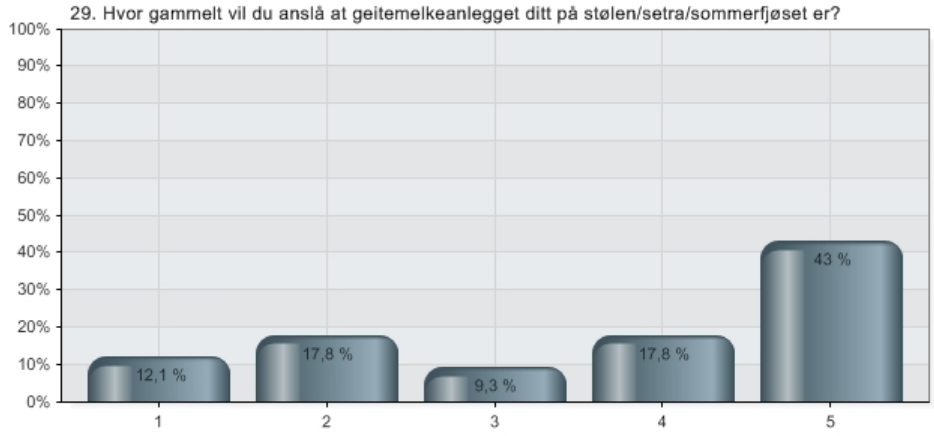

Alternativer	Prosent	Verdi
1 0-5 år	12,1 %	13
2 5-10 år	17,8 %	19
3 10-15 år	9,3 %	10
4 15-20 år	17,8 %	19
5 20 år eller mer	43,0 %	46
Total		107

60 prosent av melkeanleggene som benyttes på støl og sommerfjøs er 15 år eller eldre.

Frekvens: Hvor ofte har du service fra melkemaskinfirmaet på geitemelkeanlegget ditt hjemme?

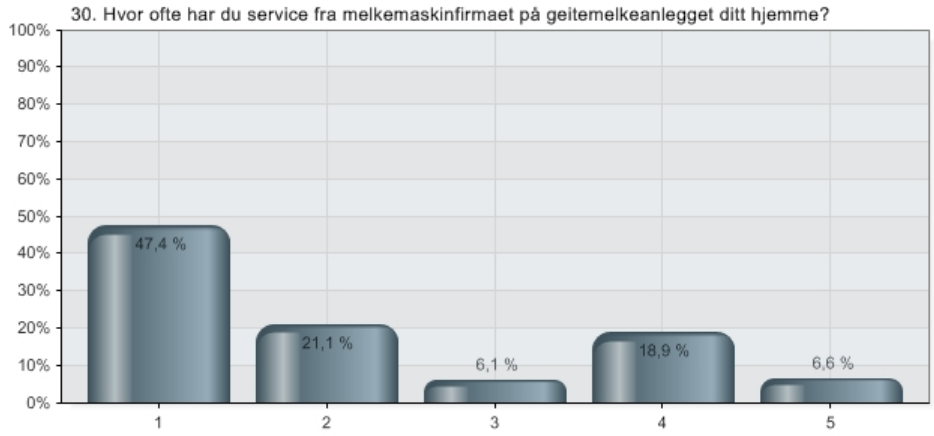

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Hvert år	47,4 %	108
2 Annen hvert år	21,1 %	48
3 Hvert tredje år	6,1 %	14
4 Sjeldnere enn hvert tredje år	18,9 %	43
5 Aldri	6,6 %	15
Total		228

En stor del av gårdbrukerne oppgir at melkemaskinsfirmaet gjennomfører service på melkeanlegget ofte. Nesten halvparten (48 %) har slik service årlig, og ytterligere 21 prosent har det annethvert år.

Frekvens: Hvor ofte har du service fra melkemaskinfirmaet på geitemelkeanlegget ditt på stølen/setra/sommerfjøs?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Hvert år	25,0 %	27
2 Annen hvert år	21,3 %	23
3 Hvert tredje år	13,9 %	15
4 Sjeldnere enn hvert tredje år	26,9 %	29
5 Aldri	13,0 %	14
Total		108

De er også utbredt å ha service fra melkemaskinfirmaet regelmessig på anleggene på støl og sommerfjøs.

Frekvens: Hvor fornøyd er du med kunnskapen melkemaskinfirmaet har om geitemelkeanlegget ditt hjemme?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Svært fornøyd	27,3 %	62
2 Fornøyd	37,4 %	85
3 Hverken eller	17,6 %	40
4 Misfornøyd	7,0 %	16
5 Svært misfornøyd	3,5 %	8
6 Bruker ikke service	7,0 %	16
Total		227

Jevnt over er gårdbrukerne fornøyde med kunnskapen melkemaskinsfirmaene har tilknyttet melkeanlegget på gårdbruket.

Frekvens: Hvor fornøyd er du med kunnskapen melkemaskinfirmaet har om geitemelkeanlegget ditt på stølen/setra/sommerfjøset?

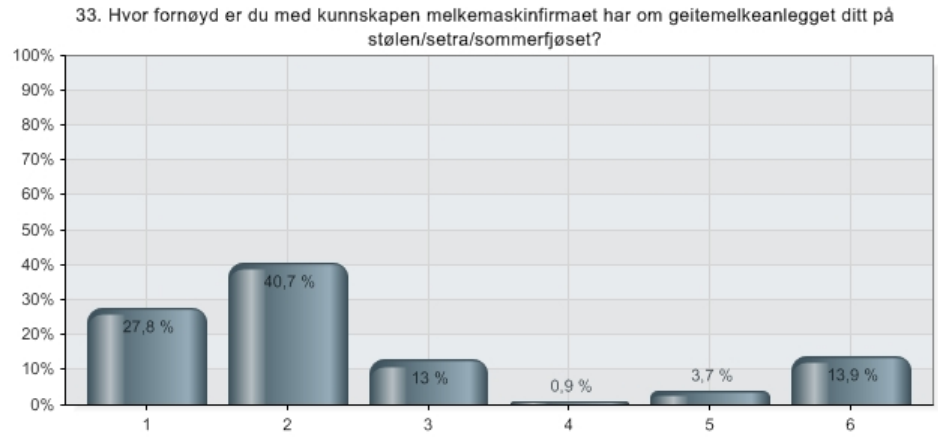

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Svært fornøyd	27,8 %	30
2 Fornøyd	40,7 %	44
3 Hverken eller	13,0 %	14
4 Misfornøyd	0,9 %	1
5 Svært misfornøyd	3,7 %	4
6 Bruker ikke service	13,9 %	15
Total		108

Gårdbrukerne er fornøyde med kunnskapen melkemaskinsfirmaene har tilknyttet melkeanlegget på støl og sommerfjøs.

7 Prosjektet Friskere geiter

Geitemelksprodusentenes holdninger til- og erfaringer fra arbeidet tilknyttet prosjektet Friskere geiter er i det følgende kartlagt. Som figuren under viser har 44 prosent av de som har svart gjennomført sanering. 16 prosent oppgir at de er påmeldt og skal således gjennomføre sanering i "nær" fremtid. 5 prosent sier at de har planer om å delta, selv om de ikke er påmeldt, mens 35 prosent svarer bare nei, og er da verken påmeldt eller noen konkrete planer om å delta. Den videre analysen av holdningene rundt Friskere geiter er todelt.

Første del omhandler de geitemelksprodusentene som har gjennomført Friskere geiter og hvilke erfaringer de har omkring prosjektet. Disse 101 respondentene fikk en del påstander omkring ulike sider av prosjektet. Temaene er TINE-rådgiving og veterinæren, informasjon rundt prosjektet Friskere geiter generelt og informasjonen de har mottatt rundt smitteforebygging og farer tilknyttet reinfisering. I tillegg fikk de en påstand omkring arbeidsbelastningen rundt det å gjennomføre sanering.

Andre del omhandler de gårdbrukerne som har svart at de ikke har gjennomført Friskere geiter og heller ikke har planer om dette. Disse er spurt om hva årsakene er til at de ikke har planer om å delta i Friskere geiter.

Frekvns: Har du gjennomført prosjektet Friskere geiter (sanert)?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Ja	44,1 %	101
2 Nei	34,9 %	80
3 Nei, men jeg er påmeldt	15,7 %	36
4 Nei, men jeg har planer om å delta	5,2 %	12
Total		229

Tabell: Har du gjennomført prosjektet Friskere geiter, Fylke i N og %

	Ja	Nei	Nei, men er påmeldt	Nei, men har planer om å delta	Total
Buskerud	2	7	4	1	14
	14,3%	50,0%	28,6%	7,1%	100 %
Hedmark	8	4	0	0	12
	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	100 %
Hordaland	12	4	1	1	18
	66,7%	22,2%	5,6%	5,6%	100 %
Møre og Romsdal	4	14	4	1	23
	17,4%	60,9%	17,4%	4,3%	100 %
Nordland	12	0	2	0	14
	85,7%	0,0%	14,3%	0,0%	100 %
Nord-Trøndelag	1	2	0	1	4
	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100 %
Oppland	10	7	5	3	25
	40,0%	28,0%	20,0%	12,0%	100 %
Rogaland	4	3	0	2	9
	44,4%	33,3%	0,0%	22,2%	100 %
Sogn og Fjordane	13	11	10	1	35
	37,1%	31,4%	28,6%	2,9%	100 %
Telemark	9	1	0	0	10
	90,0%	10,0%	0,0%	0,0%	100 %
Troms	25	25	10	2	62
	40,3%	40,3%	16,1%	3,2%	100 %
Total	100	78	36	12	226
	44,2%	34,5%	15,9%	5,3%	100 %

Det er stor spredning tilknyttet gjennomføringsgrad av Friskere geiter etter fylke. I Telemark er det svært høy gjennomføringsgrad, mens den er svært lav i Møre og Romsdal. En ser videre at mens alle i Nordland enten har sanert eller er påmeldt, er tilsvarende andel langt lavere i store geitefylker som Sogn og Fjordane og Troms.

Figur: Har du gjennomført prosjektet Friskere geiter, Region i %

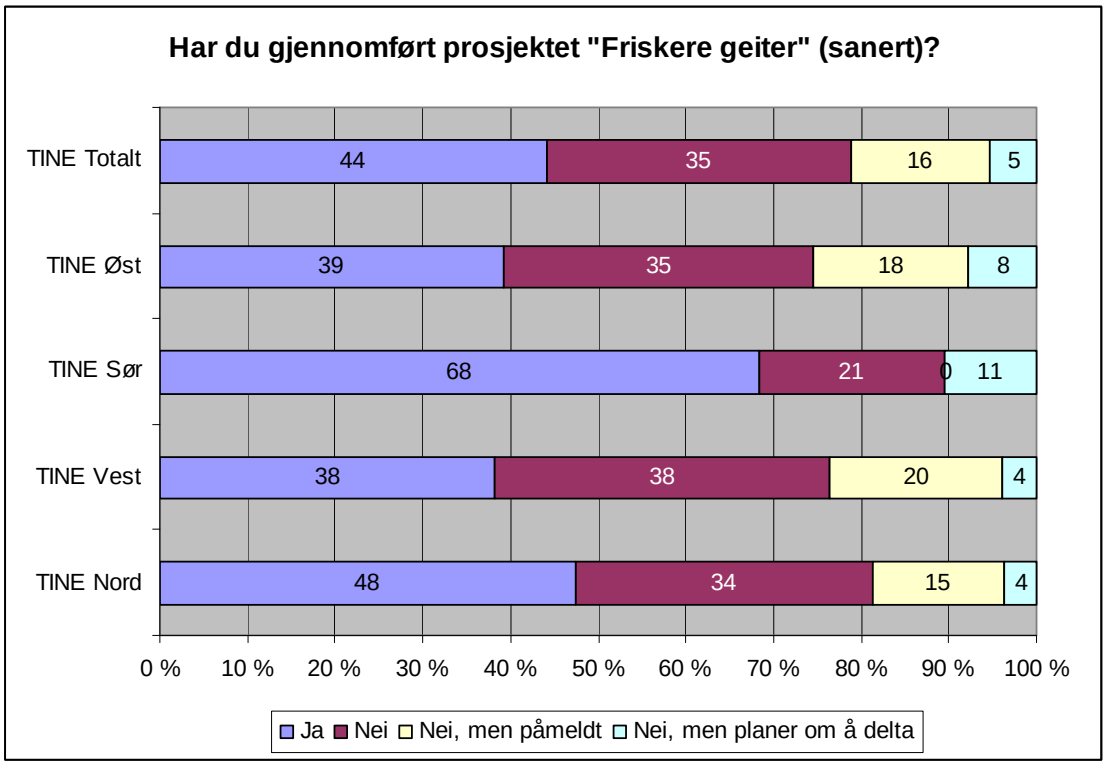

Det er en stor andel i region Sør som oppgir at de har gjennomført Friskere geiter. Det er lavest andel i regionene Vest og Øst som oppgir at de har gjennomført sanering.

Figur: Har du gjennomført prosjektet Friskere geiter, Alder i %

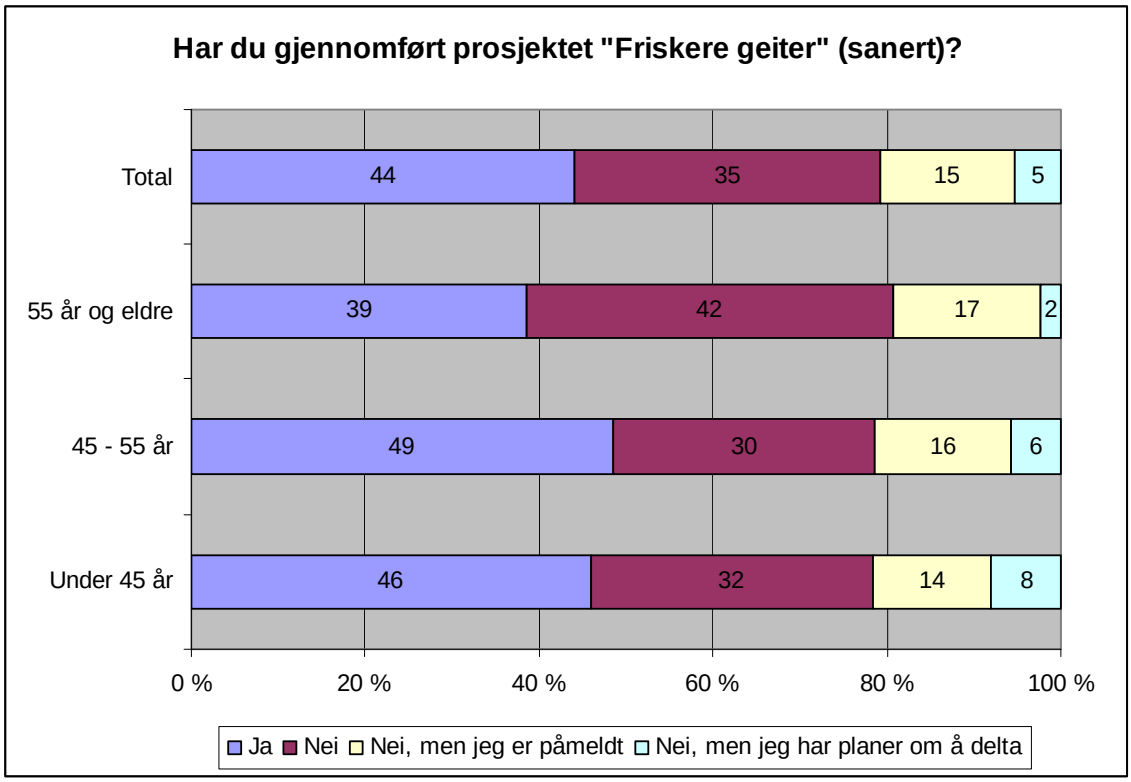

Det er de gårdbrukerne som er under 55 år som i størst grad oppgir at det har sanert. I gruppen 45-55 år har 49 prosent sanert. I tillegg oppgir her 16 prosent at de er påmeldt. Det er blant de eldste geitemelksprodusentene minst andel har sanert.

Figur: Har du gjennomført prosjektet Friskere geiter, Kvotestørrelse i %

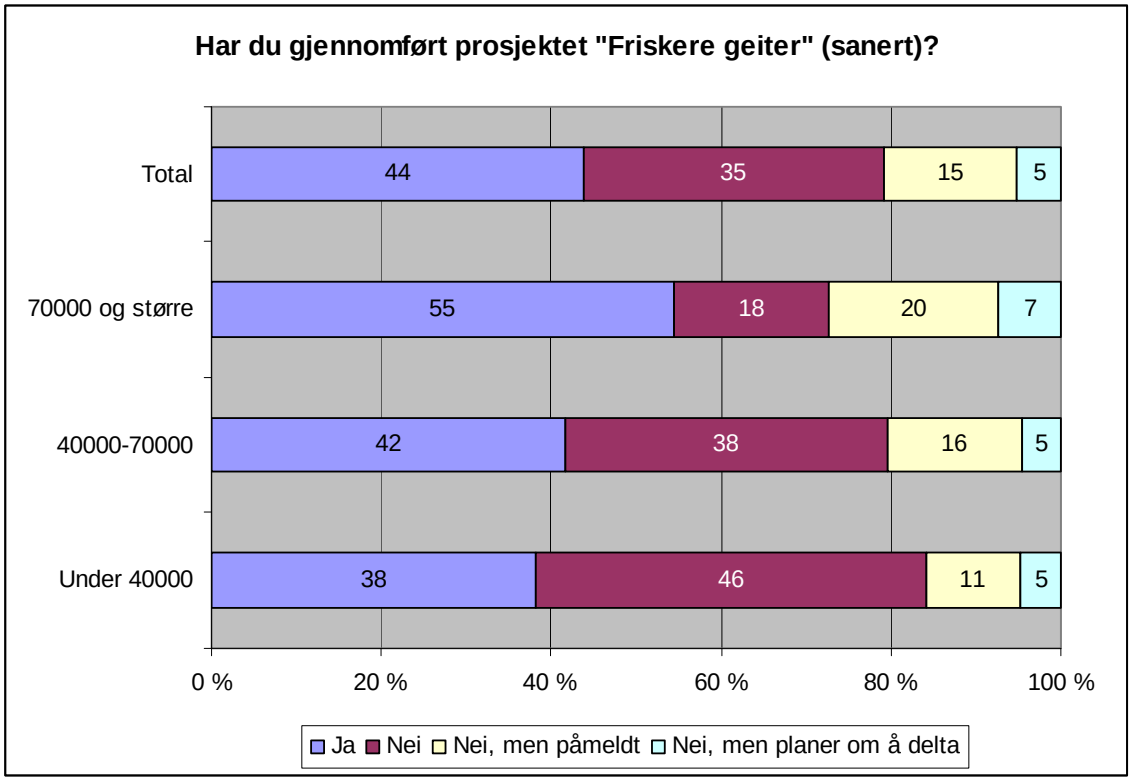

Det er størst andel blant de med størst kvote som har gjennomført sanering. Det er størst andel av de med mindre kvote enn 40.000 liter som svarer ”Nei” med 46 prosent. Det er også i denne kategorien det er minst andel som sier de er påmeldt.

7.1 Vurderinger fra de som har gjennomført Friskere geiter

I det følgende er det respondentene som har sanert som er tema. Det er 101 geitemelksprodusenter som har oppgitt at de har sanert. Dette er 44 prosent av respondentene. Disse respondentene fikk en rekke påstander tilknyttet saneringen. Først blir frekvensene presentert på en skala fra 1-7, samt gjennomsnittscoren på påstanden. Deretter blir svarene analysert etter region, der svarene er kodet om til svarkategoriene ”Uenig”, ”Verken eller” og ”Enig”. 1-3 tilsvarer Uenig, 4 tilsvarer Verken eller og 5-7 tilsvarer Enig.

Figuren under viser gjennomsnittsscoren på påstandene om sanering. Dess høyere score mot sju, dess mer enig er respondentene samlet sett i påstanden. En score på 4 vil si at de er verken enig eller uenig i påstanden.

Figur: Gjennomsnittsscore: Påstander N = 101

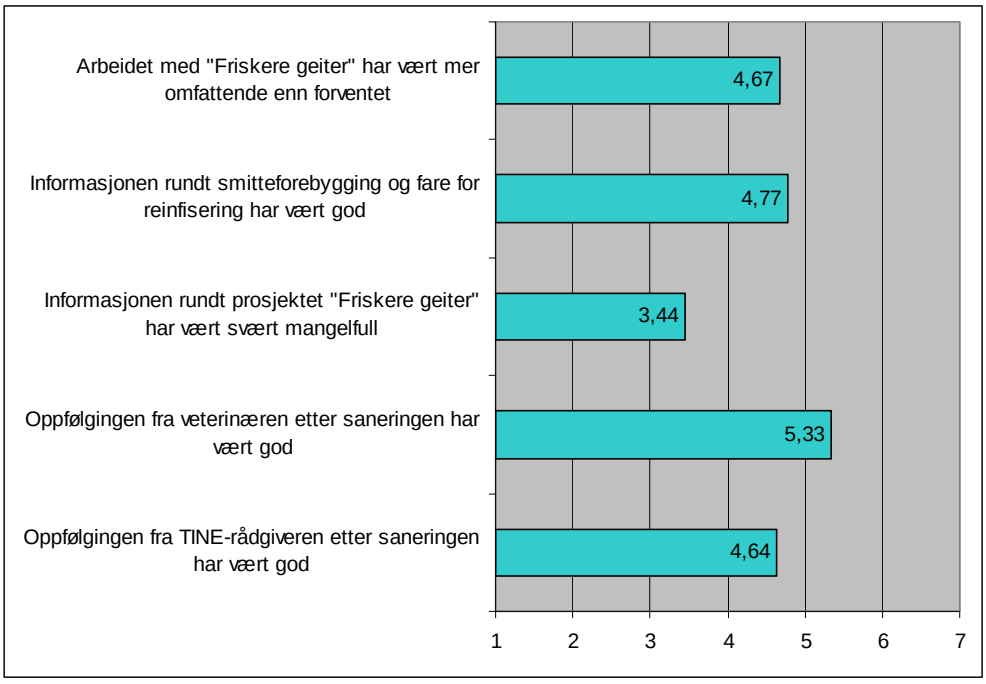

Det er grunn til å legge merke til at selv om gårdbrukerne mener oppfølgingen etter saneringen har vært god både fra veterinæren og TINE-rådgiveren så får oppfølgingen fra veterinæren en klart høyere score enn tilfellet er for TINE-rådgiverne.

Figur: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander omkring prosjektet Friskere geiter

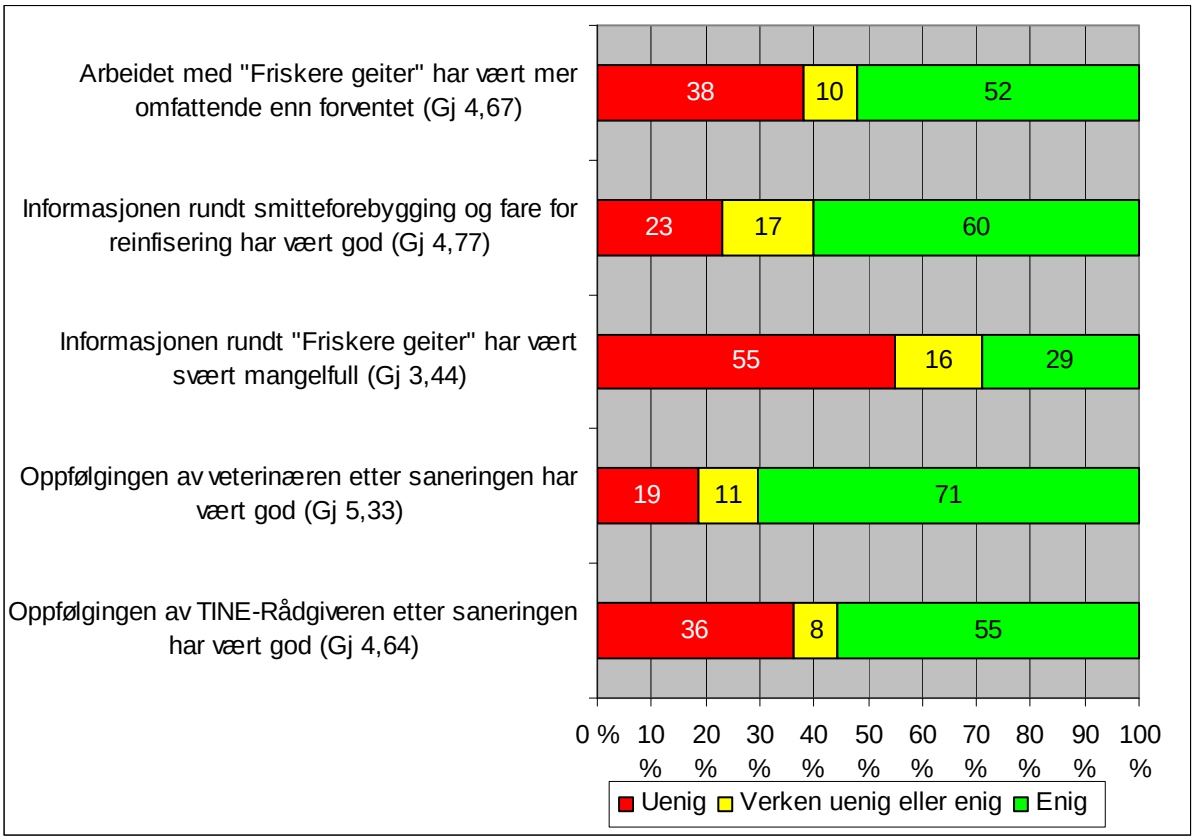

Et flertall mener arbeidet med Friskere geiter har vært mer omfattende enn forventet. Informasjonen rundt selve prosjektet og informasjonen tilknyttet smitteforebygging er flertallet fornøyde med. Oppfølgingen fra veterinæren sier et stort flertall seg godt fornøyde med. Flertallet er også fornøyd med oppfølgingen fra TINE-Rådgiveren. Det er grunn til å merke seg at en langt høyere andel er fornøyd med veterinæren enn tilfellet er for TINE-Rådgiveren.

Frekvens TINE- Rådgiveren: Oppfølgingen fra TINE-rådgiveren etter saneringen har vært god

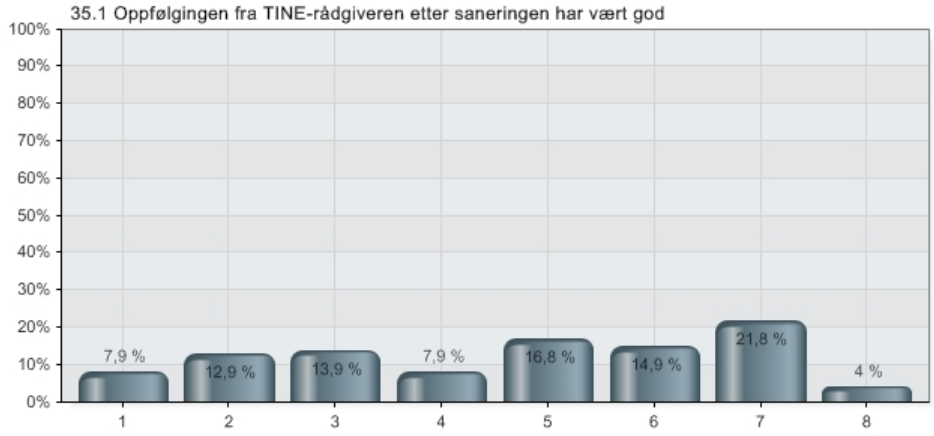

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	7,9 %	8
2	2	12,9 %	13
3	3	13,9 %	14
4	4	7,9 %	8
5	5	16,8 %	17
6	6	14,9 %	15
7	Helt enig 7	21,8 %	22
8	Kan ikke svare	4,0 %	4
Total			101

Respondentene sier seg i stor grad enig i påstanden. Alt i alt er de rimelig fornøyd med oppfølgingen fra rådgiveren, men det er også en del som ikke er fornøyd. Gjennomsnittscoren er 4,64 og er dermed en god del lavere en hva veterinæren oppnådde med 5,33.

Figur: Oppfølgingen fra TINE-rådgiveren etter saneringen har vært god, Region i %

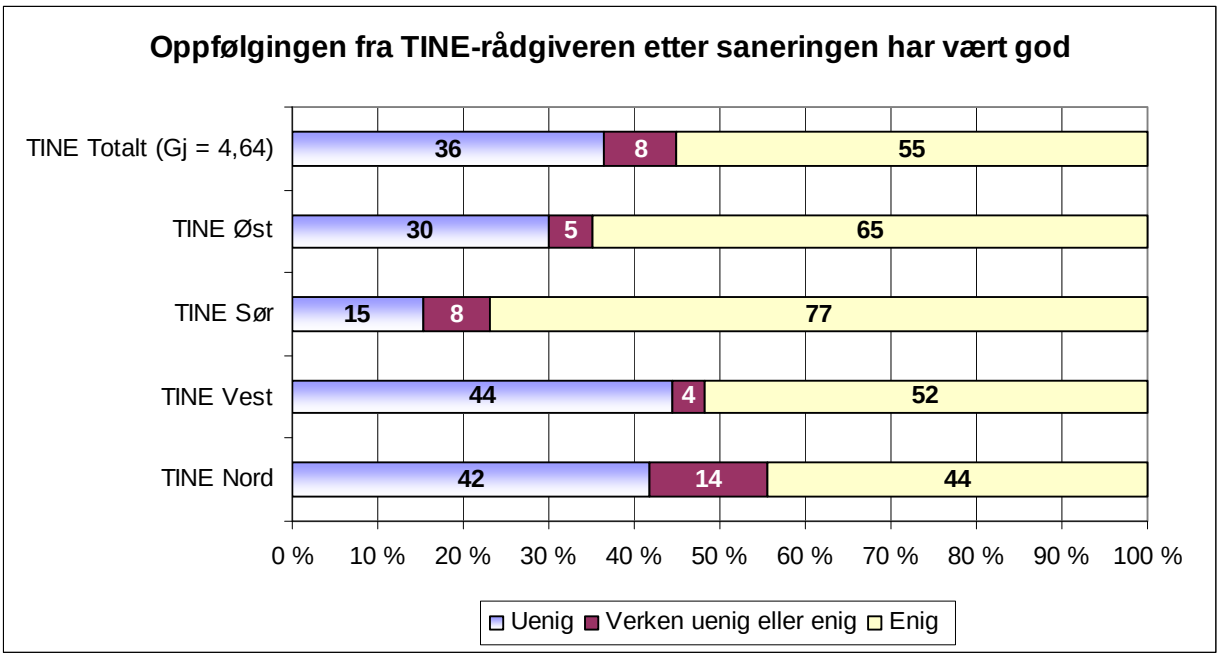

De er produsentene fra regionene Vest og Nord som er minst fornøyd med oppfølgingen de har fått fra TINE-rådgiveren. De fra region Sør er langt mer positive til oppfølgingen enn de resterende.

Frekvens: Veterinæren: Oppfølgingen fra veterinæren etter saneringen har vært god

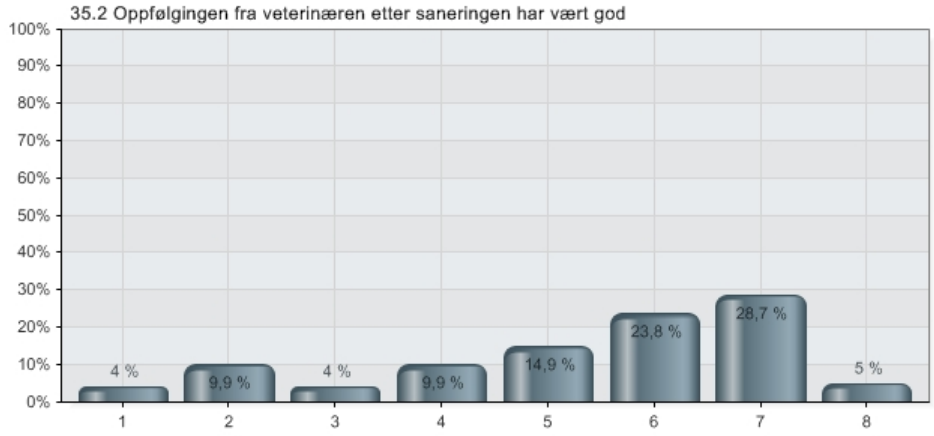

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	4,0 %	4
2	2	9,9 %	10
3	3	4,0 %	4
4	4	9,9 %	10
5	5	14,9 %	15
6	6	23,8 %	24
7	Helt enig 7	28,7 %	29
8	Kan ikke svare	5,0 %	5
Total			101

Generelt er geitemelksprodusentene svært fornøyd med oppfølgingen de har fått av veterinæren etter saneringen. Gjennomsnittscoren er 5,33, som er langt bedre enn for TINE-rådgiveren, selv om de også var rimelig fornøyd med rådgiveren (4,64).

Figur: Oppfølgingen fra veterinæren etter saneringen har vært god, Region i %

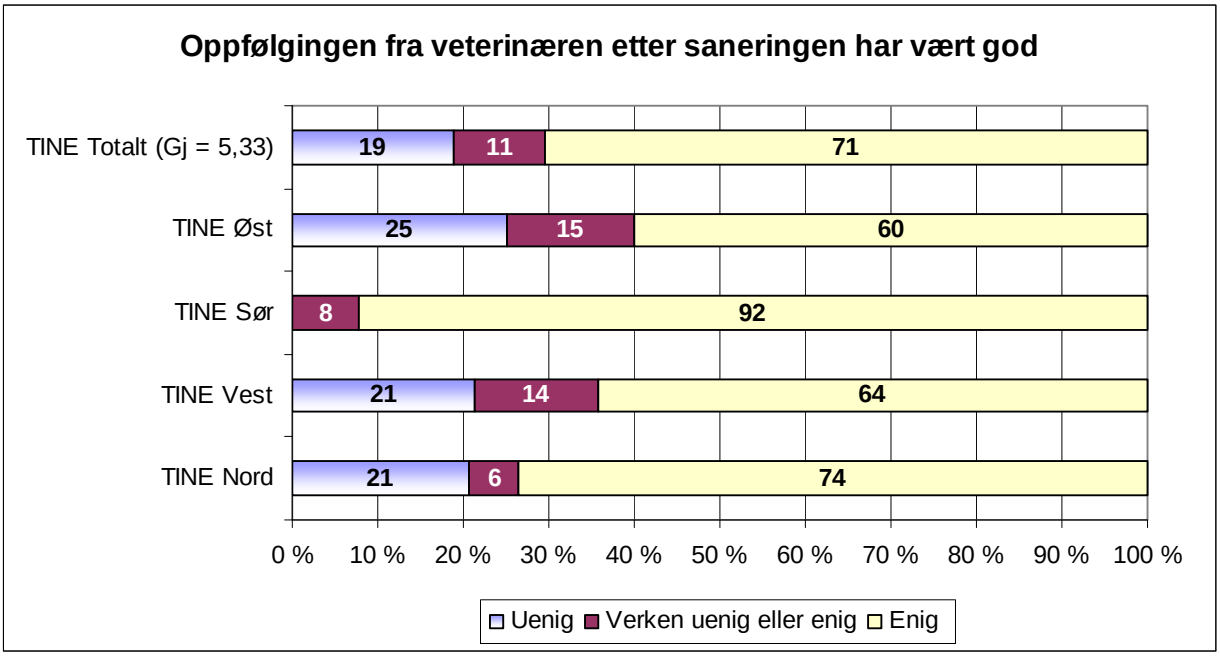

Gårdbrukerne er i stor grad fornøyd med oppfølgingen fra veterinæren. Likevel er det 1 av 5 som mener oppfølgingen ikke har vært god fra veterinæren sin side. Dette er likevel langt færre som er negativ til oppfølgingen fra veterinæren enn tilfellet var for TINE-Rådgiveren, der mer enn 1 av 3 var misfornøyd.

Frekvens: Prosjektet Friskere geiter Informasjonen rundt prosjektet Friskere geiter har vært svært mangelfull

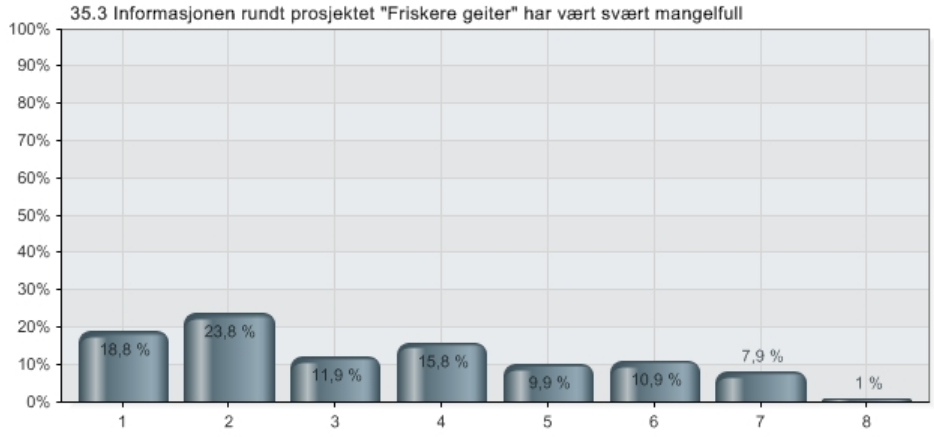

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Helt uenig 1	18,8 %	19
2 2	23,8 %	24
3 3	11,9 %	12
4 4	15,8 %	16
5 5	9,9 %	10
6 6	10,9 %	11
7 Helt enig 7	7,9 %	8
8 Kan ikke svare	1,0 %	1
Total		101

Selv om gårdbrukerne samlet sett heller mot at de ikke er enig i denne påstanden, er

gjennomsnittsscoren 3,44. De er med andre ord splittet i synet, og mange mener at informasjonen rundt selve prosjektet Friskere geiter har vært mangelfull.

Figur: Informasjonen rundt prosjektet Friskere geiter har vært svært mangelfull, Region i %

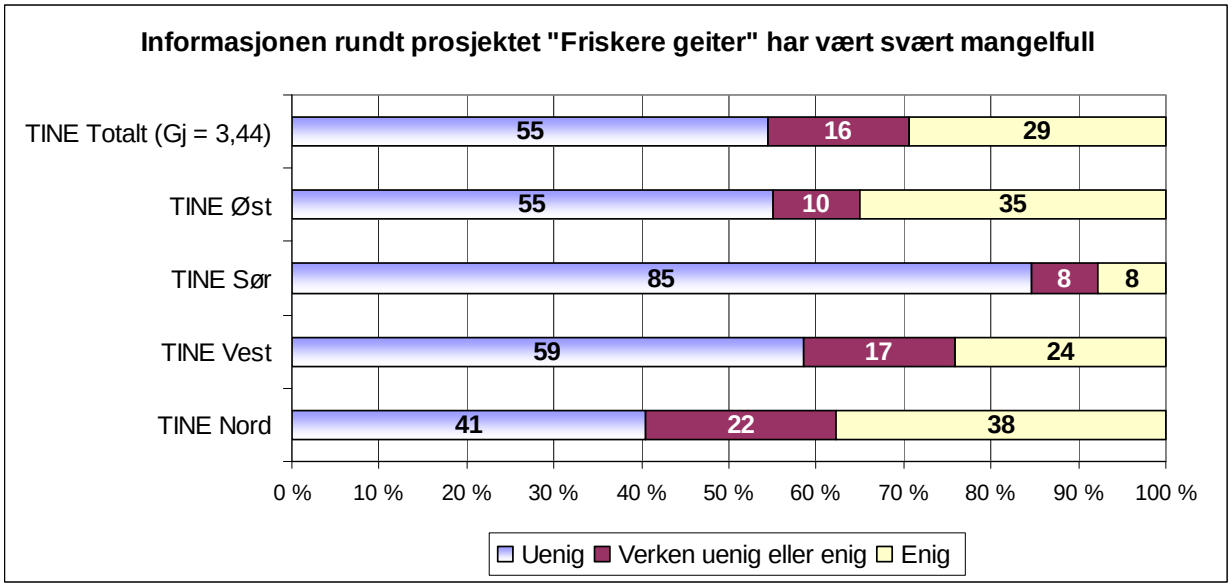

Selv om 55 prosent er uenige i at informasjonen rundt prosjektet har vært svært mangelfull, er det likevel tydelig at det er etterspurt mer/bedre informasjon. Spesielt er det mange i region Øst og region Nord som mener informasjonen har vært mangelfull, da over en tredjedel sier seg enige i påstanden.

Frekvens: Smitteforebygging: Informasjonen rundt smitteforebygging og fare for reinfisering har vært god

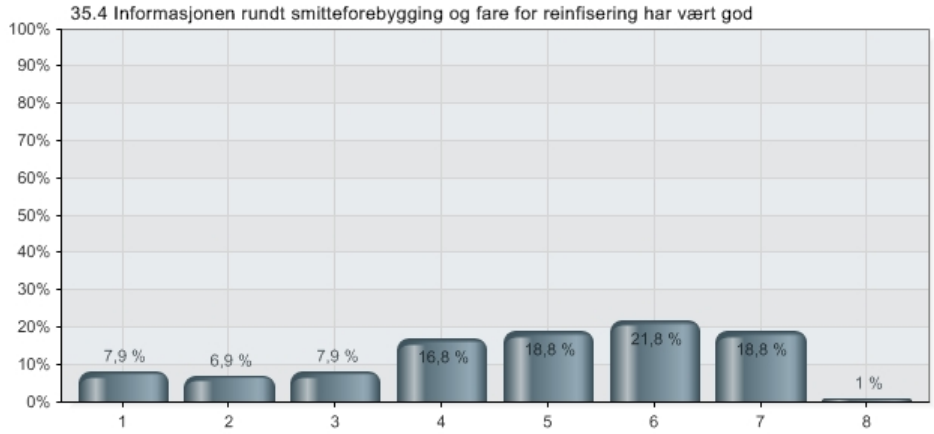

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uenig 1	7,9 %	8
2	2	6,9 %	7
3	3	7,9 %	8
4	4	16,8 %	17
5	5	18,8 %	19
6	6	21,8 %	22
7	Helt enig 7	18,8 %	19
8	Kan ikke svare	1,0 %	1
Total			101

De aller fleste respondentene mener informasjonen spesifikt rettet mot tiltak for smitteforebygging og farer for reinfisering har vært god i prosjektet.

Figur: Informasjonen rundt smitteforebygging og fare for reinfisering har vært god, Region i %

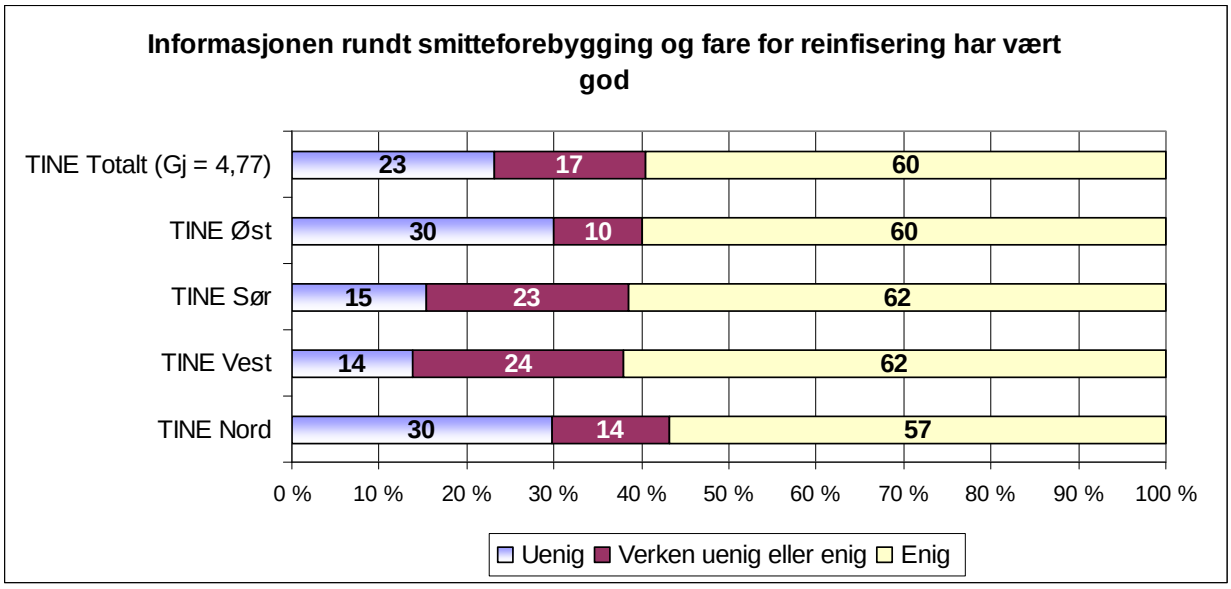

Et klart flertall i alle regioner finner at informasjon rundt smitteforebygging og reinfisering har vært god. Likevel ser en at de i regionene Øst og Nord i større grad er uenig i dette enn tilfellet er i regionene Vest og Sør.

Frekvens: Arbeidet med Friskere geiter har vært mer omfattende enn forventet

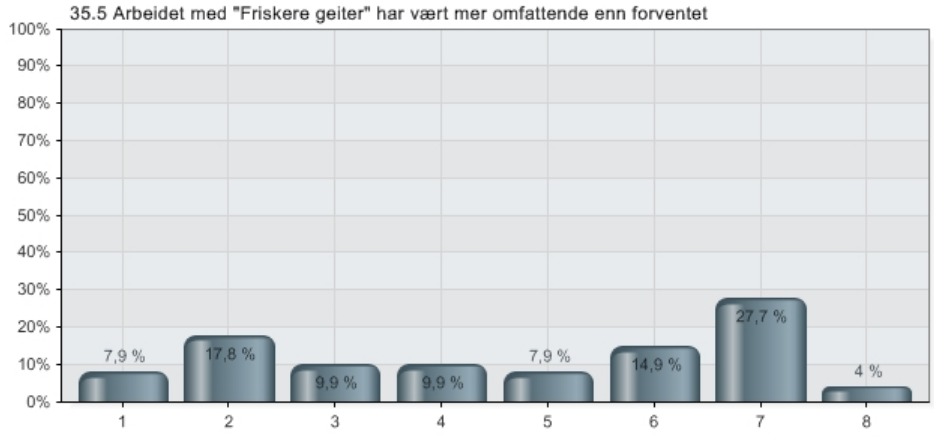

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Helt uenig 1	7,9 %	8
2 2	17,8 %	18
3 3	9,9 %	10
4 4	9,9 %	10
5 5	7,9 %	8
6 6	14,9 %	15
7 Helt enig 7	27,7 %	28
8 Kan ikke svare	4,0 %	4
Total		101

Det er mange av de som har gjennomført sanering som mener det medførte mer arbeid enn de forventet. Hele 28 prosent sier seg helt enig i denne påstanden. Men det er også en god del som ikke mener det var mer omfattende, og forholdsvis mange sier seg også uenig i påstanden.

Figur: Arbeidet med Friskere geiter har vært mer omfattende enn forventet, Region i %

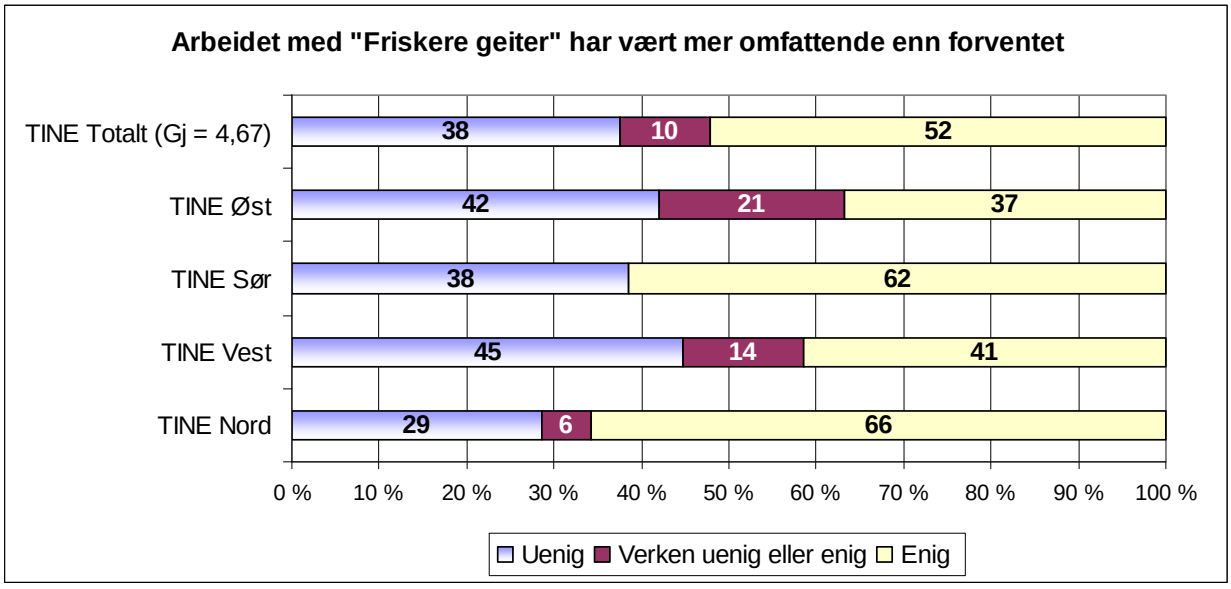

Over halvparten av de geitemelksprodusentene som har sanert mener arbeidet tilknyttet Friskere geiter har vært mer omfattende enn de forventet da de gikk inn i prosjektet. Spesielt

er de mange fra regionene Nord og Sør som svarer dette. Det er tydelig færre i Vest og Øst som sier seg enig i påstanden enn i de to resterende regionene. Region Nord skiller seg også noe ut, da klart færre i Nord sier seg uenig i påstanden enn i de øvrige regionene.

Tabell: Arbeidet med Friskere geiter har vært mer omfattende enn forventet, Alder i %

	uenig	verken eller	enig	Total
Under 45 år	44,1	14,7	41,2	100 %
45 – 55 år	21,9	3,1	75,0	100 %
55 år og eldre	46,7	13,3	40,0	100 %
Total	37,5	10,4	52,1	100 %

Det er en svært stor andel av produsentene i aldersgruppen 45-55 år som oppgir at Friskere geiter medførte mer arbeid enn det de forventet. Hele 75 prosent av disse mener dette, mens tilsvarende i de øvrige aldersgruppene er rundt 40 prosent.

Tabell: Arbeidet med Friskere geiter har vært mer omfattende enn forventet, Kvotestørrelse i %

	Uenig	verken eller	enig	Total
Under 40000	26,1	13,0	60,9	100 %
40000-70000	34,9	9,3	55,8	100 %
70000 og større	51,7	6,9	41,4	100 %
Total	37,9	9,5	52,6	100 %

Dess større kvote dess mindre andel mener arbeidet med Friskere geiter har vært mer omfattende enn forventet.

7.2 Informanter som ikke har gjennomført prosjektet Friskere geiter

I det følgende er det respondentene som til nå ikke har sanert som får oppgi årsakene til at de har valgt å ikke delta i prosjektet Friskere geiter.

Frekvens: Hva er årsakene til at du ikke har gjennomført prosjektet Friskere geiter? i % N = 79 (Flere svar mulig)

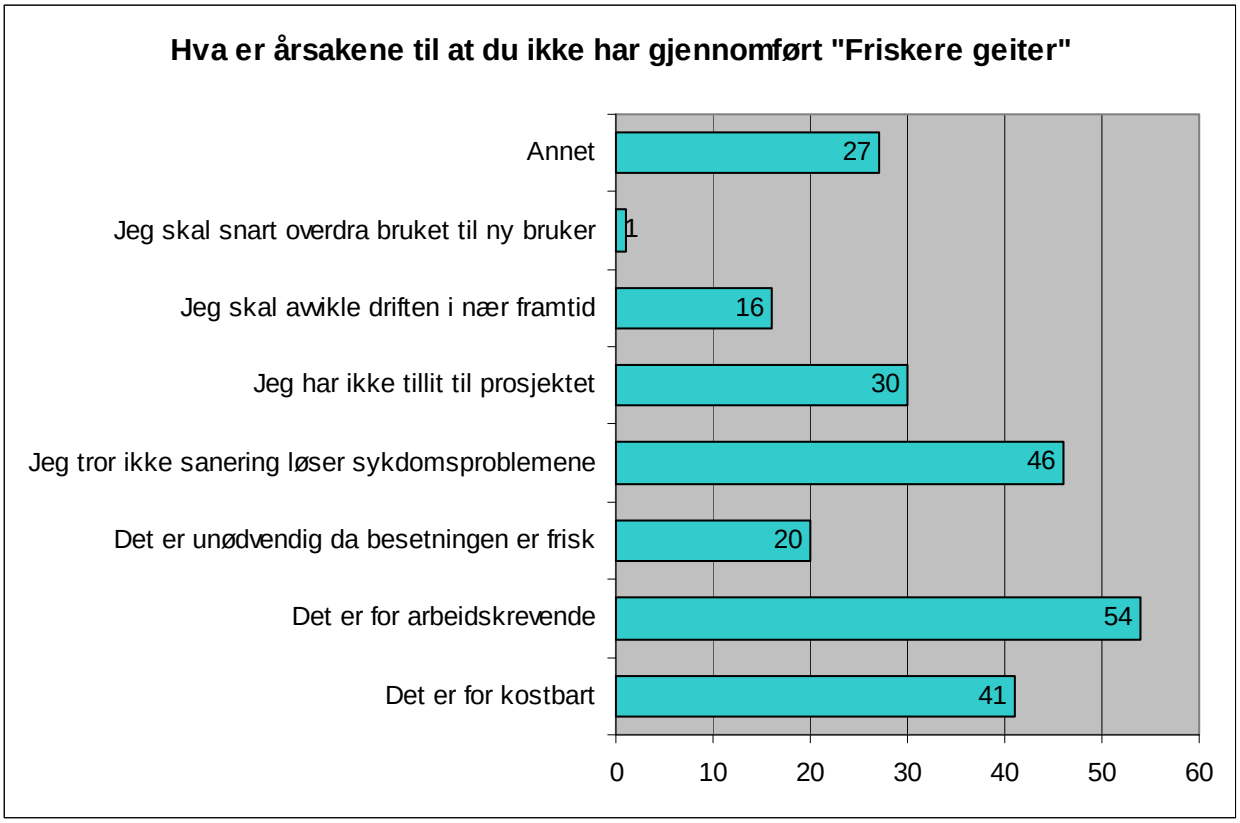

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Det er for kostbart	40,5 %	32
2	Det er for arbeidskrevende	54,4 %	43
3	Det er unødvendig da besetningen er frisk	20,3 %	16
4	Jeg tror ikke sanering løser sykdomsproblemene	45,6 %	36
5	Jeg har ikke tillit til prosjektet	30,4 %	24
6	Jeg skal avvikle driften i nær framtid	16,5 %	13
7	Jeg skal snart overdra bruket til ny bruker	1,3 %	1
8	Annet, spesifiser her	26,6 %	21
Total			79

Når gårdbrukerne skal grunngi hvorfor de ikke deltar i Friskere geiter blir det vist til arbeidsbelastningen de mener det vil medføre. ”Det er for arbeidskrevende” blir hyppigst oppgitt som årsak med 54 prosent. Videre blir ”liten tiltro til at sanering løser sykdomsproblemene” også svært hyppig oppgitt som grunn til manglende sanering. Hele 46 prosent oppgir dette som en av årsakene. ”Det er for kostbart” er også en sentral årsak, samt at de ikke har tillit til prosjektet.

Det er her interessant at innenfor svarkategorien ”annet”, der informantene kunne komme med egen kommentar, har 7 av 21 gårdbrukere spesifisert at en medvirkende årsak til manglende sanering er et resultat av problematikk tilknyttet fellesbeite og utfordringer rundt samordning med naboer.

Frekvens: Hva er hovedårsaken til at du ikke har gjennomført prosjektet Friskere geiter i % N = 77 (ett svar)

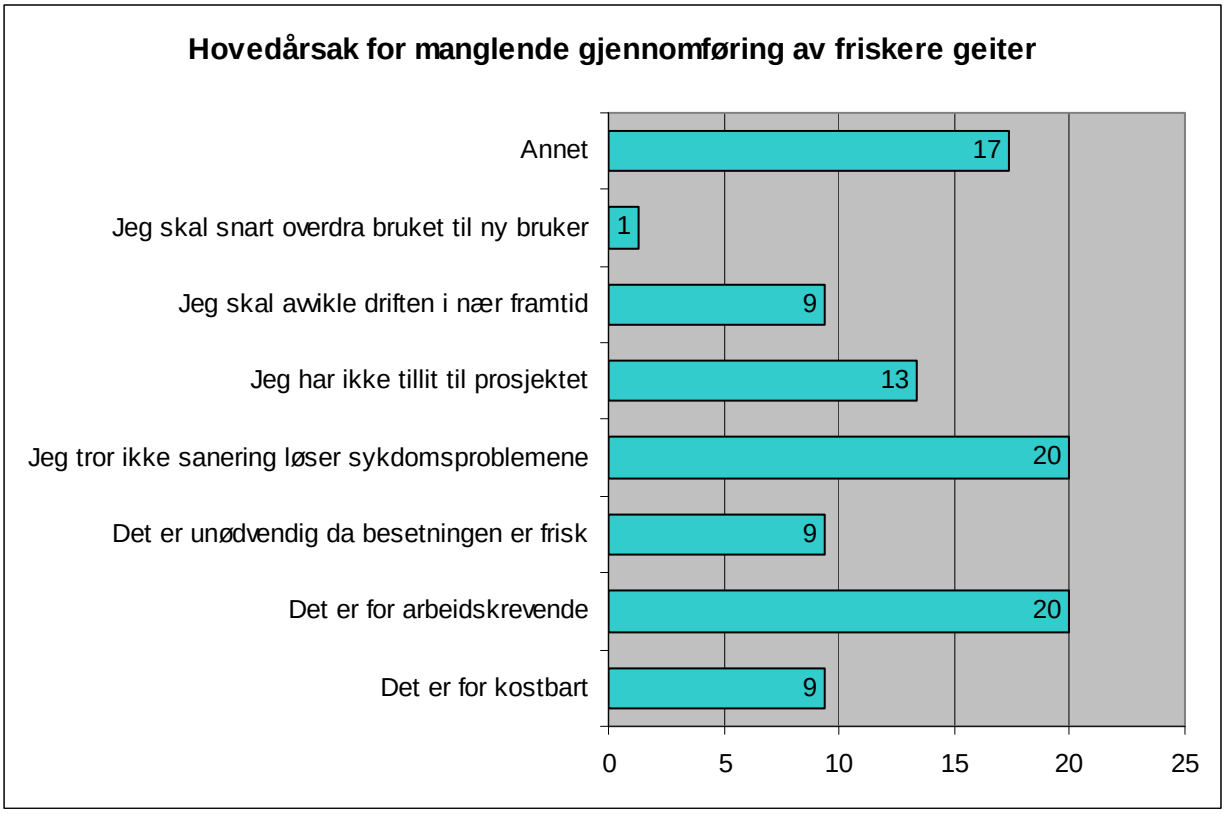

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Det er for kostbart	9,1 %	7
2	Det er for arbeidskrevende	20,8 %	16
3	Det er unødvendig da besetningen er frisk	9,1 %	7
4	Jeg tror ikke sanering løser sykdomsproblemene	20,8 %	16
5	Jeg har ikke tillit til prosjektet	13,0 %	10
6	Jeg skal avvikle driften i nær framtid	9,1 %	7
7	Jeg skal snart overdra bruket til ny bruker	1,3 %	1
8	Annet, spesifiser her	16,9 %	13
Total			77

Når gårdbrukerne som ikke har sanert skal oppgi hovedårsaken til at de ikke deltar i Friskere geiter skiller to årsaker seg ut. Flest oppgir de har liten tiltro til at sanering løser sykdomsproblemene (20 %) og at det er arbeidskrevende (20 %) som hovedårsak til manglende sanering. Deretter er manglende sanering fundamentert i at produsentene oppgir at de ikke har tillit til prosjektet. ”Avvikling”, ” for kostbart” og at ”besetningen er frisk” har hver en score på 9 prosentpoeng.

Når det gjelder svarkategorien ”annet” i figuren så er det 17 prosent (13 respondenter) som svarer ”annet” som hovedårsak for manglende sanering. Disse kunne spesifisere årsaken om de ville. To av respondenter har valgt å ikke spesifiserer noen hovedårsak nærmer. To respondenter viser igjen til problematikk tilknyttet fellesbeite og vanskeligheter med å samordne seg. Videre oppgir to usikkerhet rundt fremtidig drift som årsak, mens de øvrige sju har ulike varianter tilknyttet at besetningen er frisk, eller at de mangler tillit til prosjektet.

Figur: Hovedårsaken til at du ikke har gjennomført prosjektet Friskere geiter, Region i %

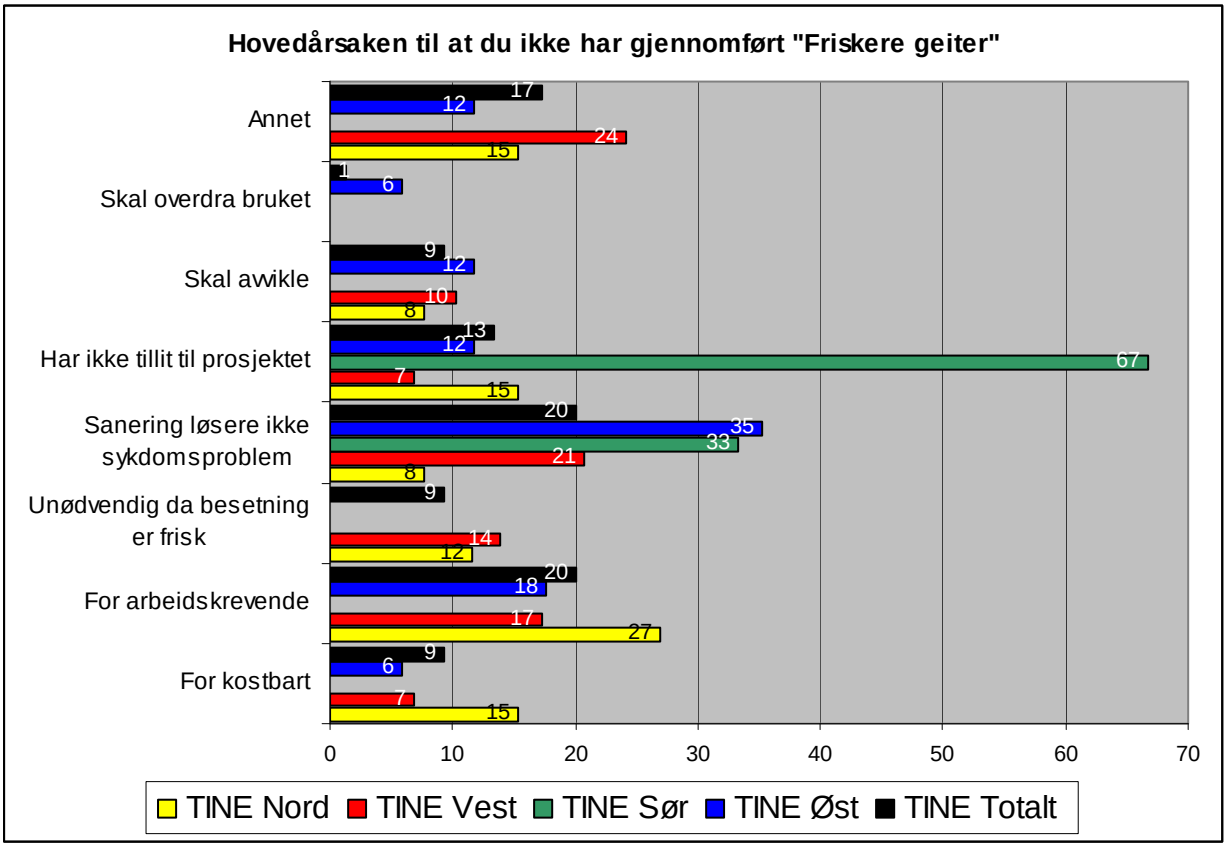

Hovedårsakene flest gårdbrukerne oppga for manglende gjennomføring av Friskere geiter er at det er for arbeidskrevende og at de ikke tror sanering løser sykdomsproblemene. Når en så ser på hvilke årsaker som blir vektlagt i ulike regioner er det som figuren over viser store forskjeller. Spesielt utmerker region Sør seg da 67 % prosent oppgir at de ikke har tillit til prosjektet som hovedårsak (totalt mener 13 % det samme). De resterende 33 % i Sør svarer at hovedårsaken er at de ikke tror sanering løser sykdomsproblematikken. Her må en være oppmerksom på at det i region Sør er få respondenter (8 prosent av respondentene er fra region Sør, og mange av disse har gjennomført Friskere geiter – dermed er det bare 4 respondenter som ligger til grunn her).

Også en stor andel i region Øst (35 %) og region Vest (33 %) oppgir at de ikke tror sanering løser sykdomsproblematikken. Videre er det klart flere fra region Nord som oppgir ”For arbeidskrevende” og ”for kostbart” enn i de øvrige regionene. Også i region Vest oppgir en forholdsvis stor andel at de finner det for kostbart. Tabellen under viser det samme som figuren over.

Tabell: Hovedårsaker til at Friskere geiter ikke er gjennomført, Region i %

	Det er for kostbart	Det er for arbeidskrevende	Unødvendig da besetningen er frisk	Sanering løser ikke sykdomsproblemene	Har ikke tillit til prosjektet	Skal avvikle driften	Skal overdra bruket til ny bruker	Annet,
TINE Nord	15	27	12	8	15	8	-	15
TINE Vest	7	17	14	21	7	10	-	24
TINE Sør	-	-	-	33	67	-	-	
TINE Øst	6	18	-	35	12	12	6	12
Totalt	9	20	9	20	13	9	1	17

Figur: Hovedårsaken til at du ikke har gjennomført prosjektet Friskere geiter, Alder i %

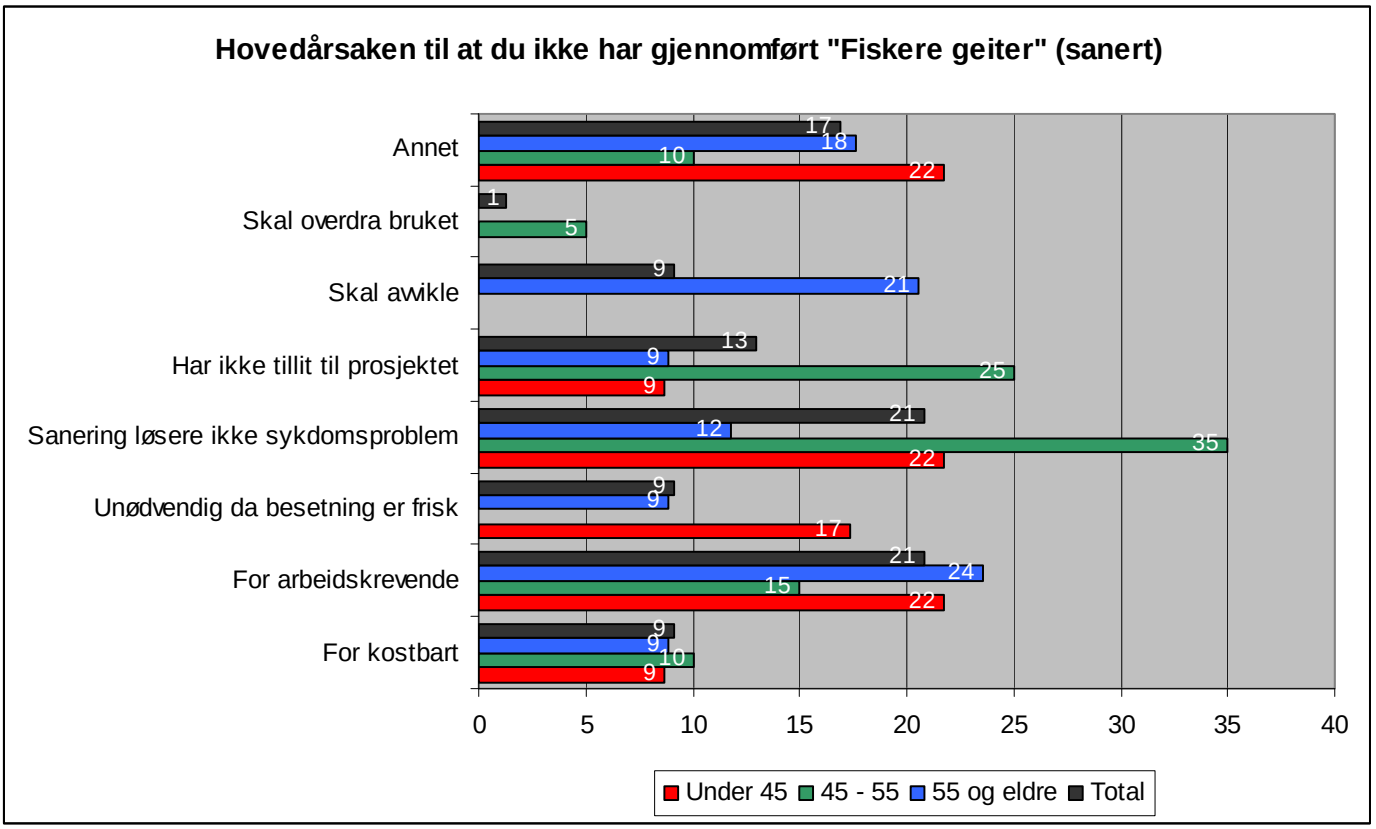

Det er en stor andel i aldersgruppen 45-55 år som oppgir enten ”Sanering løser ikke sykdomsproblemet” eller ”Har ikke tillit til prosjektet”, samtidig er det en mindre andel i denne aldersgruppen enn i de øvrige gruppene som oppgir ”For arbeidskrevende” som hovedårsak. De i gruppen 55 år og eldre har naturlig nok størst andel som oppgir at de har planer om å avikle, men likevel ser en at en fjerdedel av de eldste sier at hovedårsaken til manglende sanering er at det er for arbeidskrevende. Det er størst andel blant de yngste (17 %) som oppgir at det er unødvendig da besetningen er frisk som hovedårsak til manglende sanering.

Tabell: Hovedårsaken til at du ikke har gjennomført prosjektet Friskere geiter, Kvotestørrelse i %

	For kostbart	For arbeids-krevende	Unødvendig, besetningen er frisk	Sanering løser ikke sykdomsproblem	Har ikke tillit til prosjektet	Skal avvikle	Skal overdra bruket	Annet	Total
Under 40000	7,1	25,0	10,7	10,7	14,3	14,3	3,6	14,3	100 %
40000-70000	10,3	17,9	5,1	30,8	10,3	7,7		17,9	100 %
70000 >	10,0	20,0	20,0	10,0	20,0			20,0	100 %
Total	9,1	20,8	9,1	20,8	13,0	9,1	1,3	16,9	100 %

Det er en noe større andel blant de med størst kvote som sier de ikke har tillit til prosjektet.

8 Rådgivingstjenestene

Geitemelksprodusentene ble bedt om å ta stilling til en del påstander omkring rådgivingstjenesten til TINE og hvordan de vurdere ulike områder av den tilknyttet sin geitemelksproduksjon.

Figur: Gjennomsnittsscore: Hvor viktig du mener ulike rådgivningsområder er for din geitmelksproduksjon. 1 er helt uviktig og 7 er svært viktig.

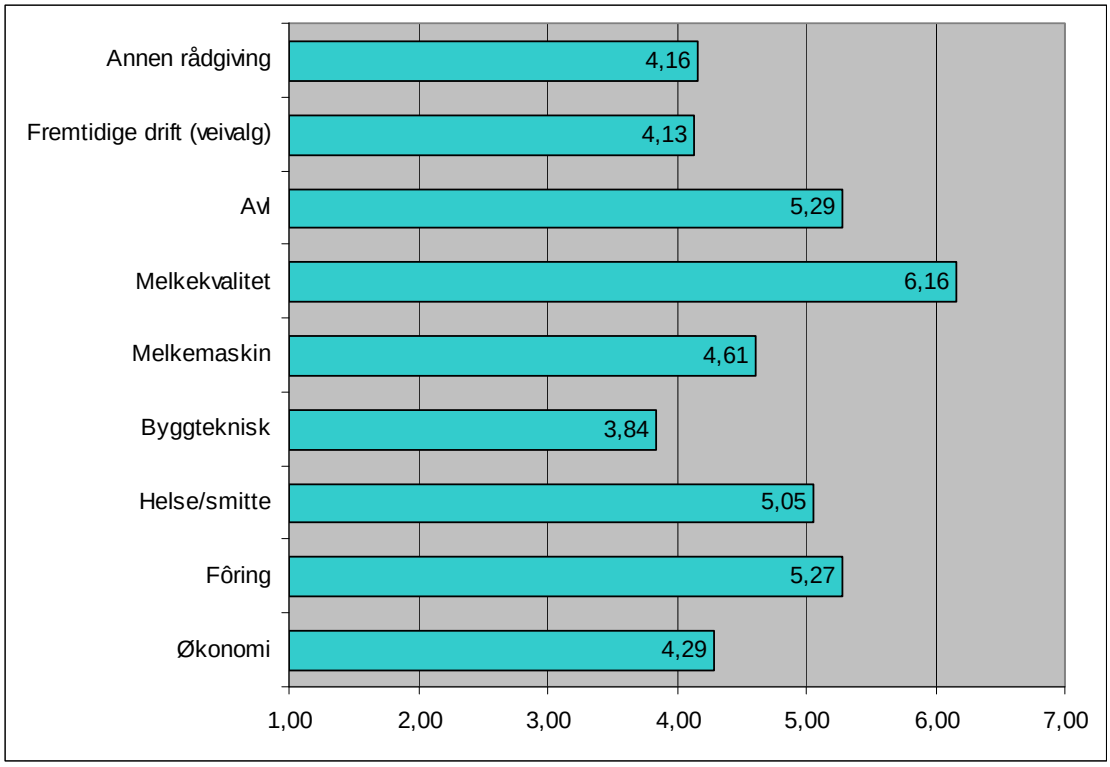

Som figuren over viser er det rådgivingsområdet ”Melkekvalitet” som får klart høyest score når gårdbrukerne skal angi hvor viktige de mener ulike rådgivingsområder er for deres geitemelksproduksjon. Rådgiving tilknyttet ”Avl” og ”Fôring” får også svært høy score.

Tabell: Hvor viktig mener du følgende rådgivingsområder er for din geitemelksproduksjon i % (N=228)

Andel i % og N = 228	**Uviktig**	Verken eller	**Viktig**	Kan ikke svare
Økonomi	**33**	19	**44**	5
Fôring	**17**	9	**71**	3
Helse/smitte	**20**	15	**62**	3
Byggteknisk	**42**	14	**39**	5
Melkemaskin	**26**	16	**53**	4
Melkekvalitet	**3**	10	**84**	3
Avl	**14**	15	**68**	3
Fremtidig drift	**31**	24	**36**	8
Annen rådgiving	**25**	25	**33**	17

Når en fordeler svarene i uviktig (1-3), verken eller (4) og viktig (5-7) ser en at hele 84 prosent mener rådgivingsområdet ”melkekvalitet” er viktig. Hele 71 prosent rangerer

rådgivingsområdet ”fôring” som viktig, og 68 prosent rådgivingsområdet ”avl”. Rådgivingsområdet ”Helse og smitte” sier også en stor andel at de mener er et viktig rådgivingsområde for sin egen geitemelksproduksjon. ”Fremtidig drift”, ”Byggteknisk” er rådgivingsområdene færrest trekker frem som viktige, likevel mener over en tredjedel at dette også er viktige rådgivingsområder.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet Økonomi er for din geitmelksproduksjon

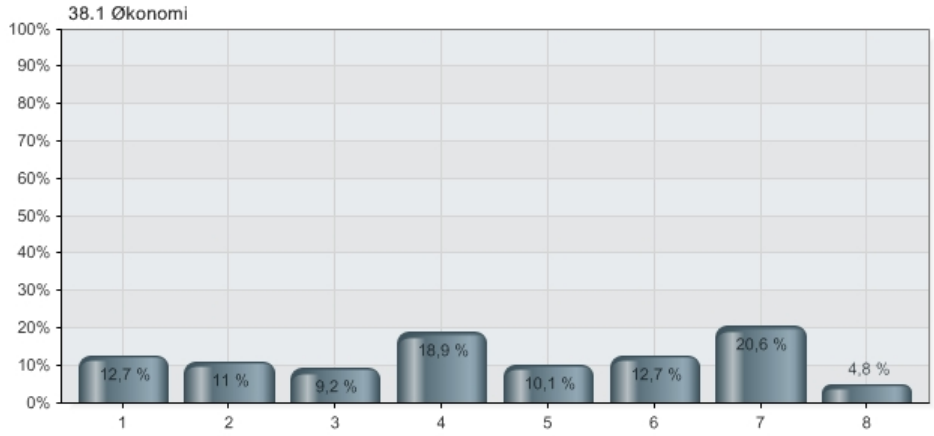

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	12,7 %	29
2	2	11,0 %	25
3	3	9,2 %	21
4	4	18,9 %	43
5	5	10,1 %	23
6	6	12,7 %	29
7	Svært viktig 7	20,6 %	47
8	Kan ikke svare	4,8 %	11
Total			228

Nesten halvparten syns økonomi er et viktig rådgivingsområde. Gjennomsnittscoren er 4,29, og 21 prosent ser det som svært viktig.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet Fôring er for din geitmelksproduksjon

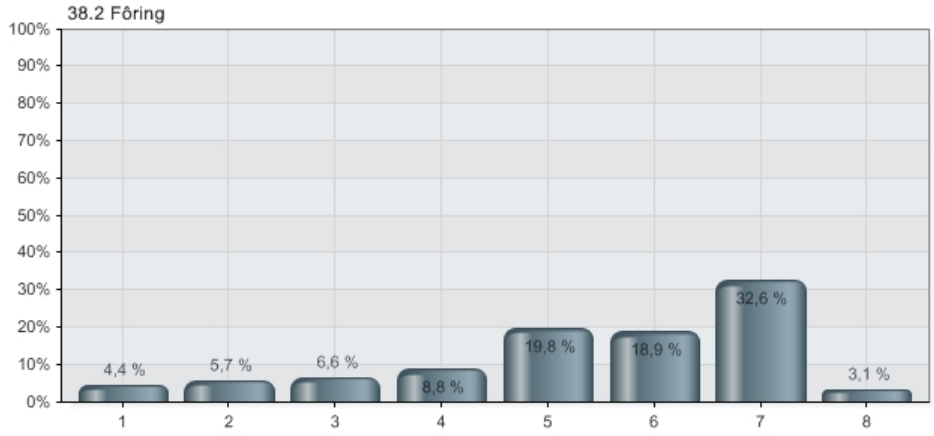

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	4,4 %	10
2	2	5,7 %	13
3	3	6,6 %	15
4	4	8,8 %	20
5	5	19,8 %	45
6	6	18,9 %	43
7	Svært viktig 7	32,6 %	74
8	Kan ikke svare	3,1 %	7
Total			227

Rådgiving omkring fôring mener gårdbrukerne er veldig viktig, Gjennomsnittscoren er 5,27, og hele 33 prosent mener dette er svært viktig, samlet svarer 72 prosent at det er viktig.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet tilknyttet Helse/smitte er for din geitmelksproduksjon

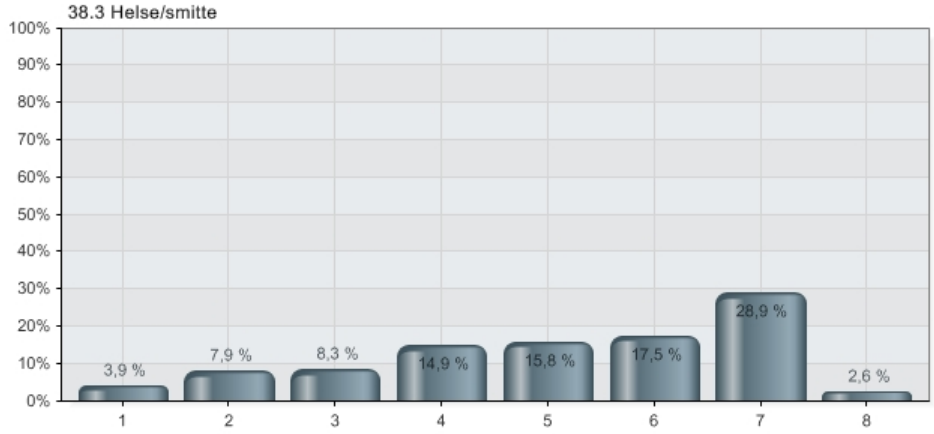

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	3,9 %	9
2	2	7,9 %	18
3	3	8,3 %	19
4	4	14,9 %	34
5	5	15,8 %	36
6	6	17,5 %	40
7	Svært viktig 7	28,9 %	66
8	Kan ikke svare	2,6 %	6
Total			228

En stor andel mener rådgiving tilknyttet dyrehelse/smittefare er viktig. Gjennomsnittscoren er 5,05. 29 prosent mener dette er svært viktig, og samlet rangerer 63 prosent dette som viktig, mens 20 prosent mener det er uviktig.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet tilknyttet Byggteknisk er for din geitmelksproduksjon

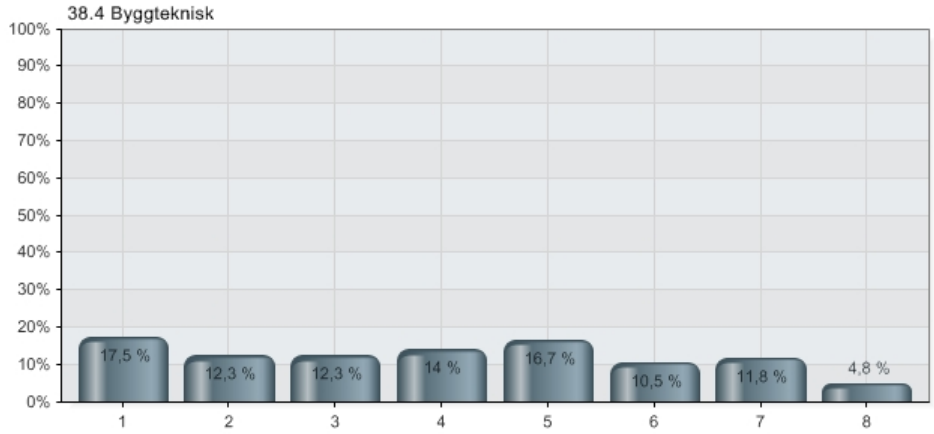

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	17,5 %	40
2	2	12,3 %	28
3	3	12,3 %	28
4	4	14,0 %	32
5	5	16,7 %	38
6	6	10,5 %	24
7	Svært viktig 7	11,8 %	27
8	Kan ikke svare	4,8 %	11
Total			228

Rådgivingsområdet byggteknisk er ikke noe gårdbrukerne trekker frem som særlig viktig. Gjennomsnittscoren er 3,84, altså nær nøytrale ”verken eller”. Likevel ser en at gårdbrukerne har fordelt seg forholdsvis jevnt over hele skalaen.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet tilknyttet Melkemaskin/anlegg er for din geitmelksproduksjon

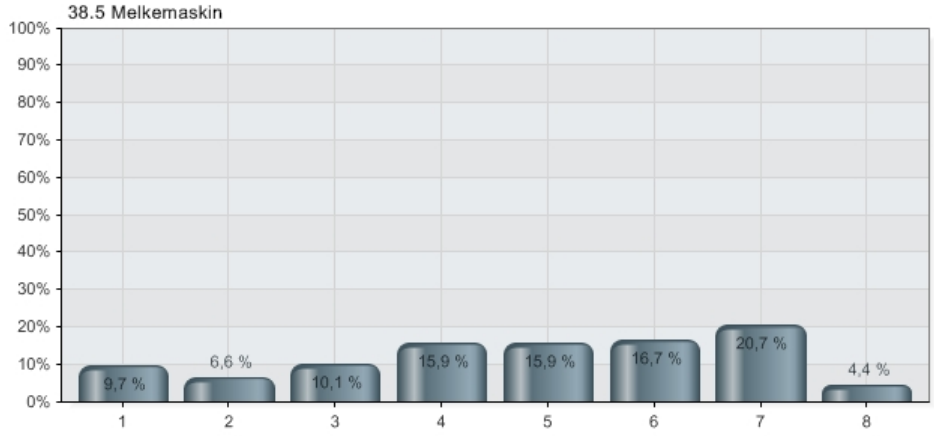

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	9,7 %	22
2	2	6,6 %	15
3	3	10,1 %	23
4	4	15,9 %	36
5	5	15,9 %	36
6	6	16,7 %	38
7	Svært viktig 7	20,7 %	47
8	Kan ikke svare	4,4 %	10
Total			227

Rådgivingsområdet melkemaskin/melkeanlegg mener de fleste er viktig. Gjennomsnittsscoren er 4,61, og samlet sier litt over halvparten at det er viktig, mens 37 prosent rangerer det som uviktig. 16 prosent er nøytrale på ”verken eller”.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet tilknyttet Melkekvalitet er for din geitmelksproduksjon

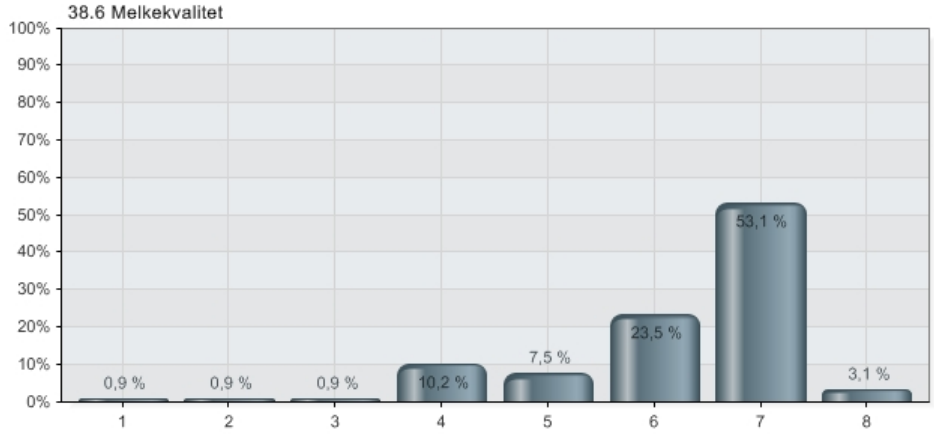

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Helt uviktig 1	0,9 %	2
2 2	0,9 %	2
3 3	0,9 %	2
4 4	10,2 %	23
5 5	7,5 %	17
6 6	23,5 %	53
7 Svært viktig 7	53,1 %	120
8 Kan ikke svare	3,1 %	7
Total		226

Rådgiving tilknyttet melkekvalitet er det feltet som utmerker seg med klart høyst gjennomsnittscore. Scoren er 6,16 og hele 53 prosent rangerer dette rådgivingsområdet som svært viktig. 85 prosent av produsentene mener dette er viktig, mens 10 prosent er på ”verken eller”.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet tilknyttet Avl er for din geitmelksproduksjon

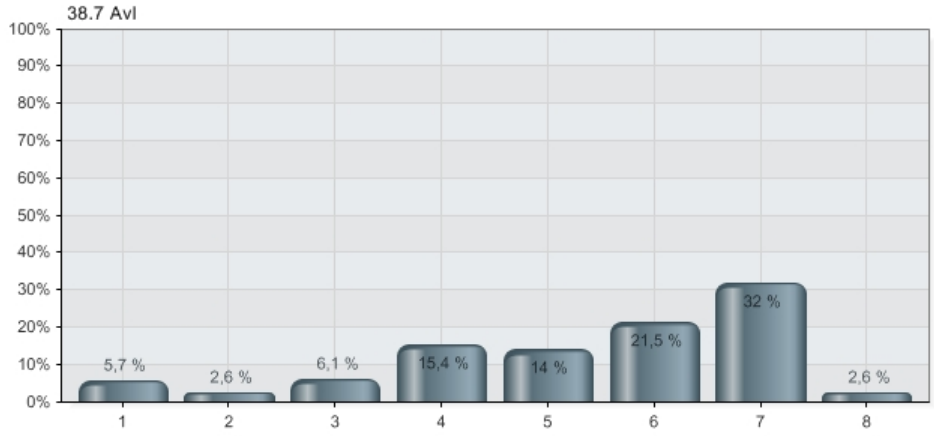

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	5,7 %	13
2	2	2,6 %	6
3	3	6,1 %	14
4	4	15,4 %	35
5	5	14,0 %	32
6	6	21,5 %	49
7	Svært viktig 7	32,0 %	73
8	Kan ikke svare	2,6 %	6
Total			228

Avl er også et rådgivingsområde som den store majoriteten av gårdbrukerne mener er viktig Gjennomsnittsscoren er 5,29, og 32 prosent oppgir at slik rådgiving er svært viktig.

Frekvens: Hvor viktig mener du rådgivningsområdet Fremtidige drift (veivalg) er for din geitmelksproduksjon

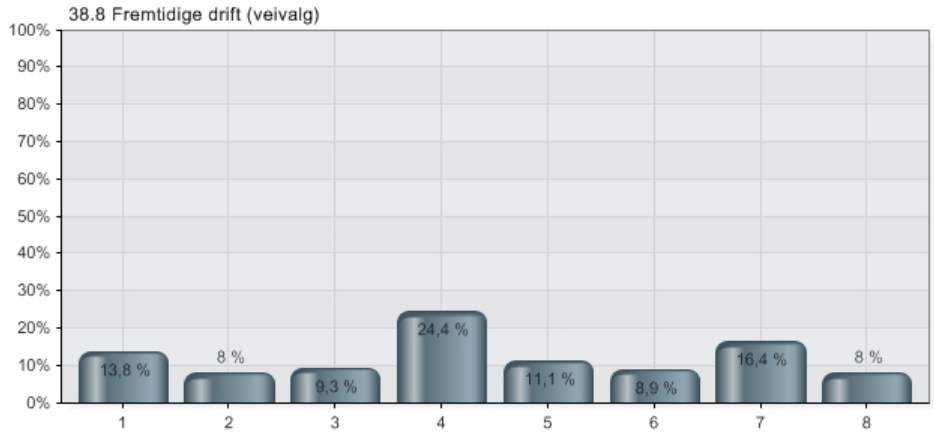

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	13,8 %	31
2	2	8,0 %	18
3	3	9,3 %	21
4	4	24,4 %	55
5	5	11,1 %	25
6	6	8,9 %	20
7	Svært viktig 7	16,4 %	37
8	Kan ikke svare	8,0 %	18
Total			225

Gjennomsnittsscoren på rådgivingsområdet fremtidige drift er 4,13. Størst andel med 24 prosent svarer ”verken eller”, mens 31 prosent er på uviktig, mens 36 prosent er på viktig. Noen flere svarer svært viktig (16 %) enn helt uviktig (14 %).

Frekvens: Hvor viktig mener du områder tilknyttet Annen rådgiving er for din geitmelksproduksjon

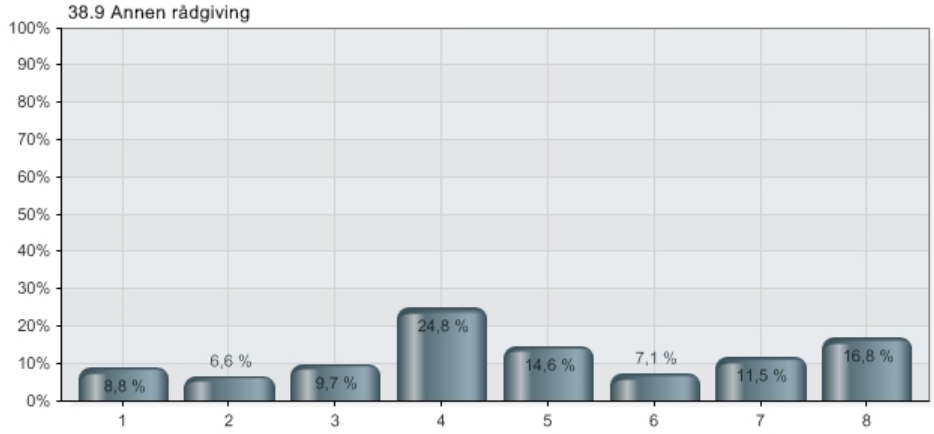

Alternativer		Prosent	Verdi
1	Helt uviktig 1	8,8 %	20
2	2	6,6 %	15
3	3	9,7 %	22
4	4	24,8 %	56
5	5	14,6 %	33
6	6	7,1 %	16
7	Svært viktig 7	11,5 %	26
8	Kan ikke svare	16,8 %	38
Total			226

Annen rådgiving får en gjennomsnittsscore på 4,16. Forholdsvis mange her oppgir at de ikke kan svare. Noen flere syns det er viktig enn uviktig, men en stor andel svarer nøytralt (25 %).

Figur: Gjennomsnittsscore for påstander om rådgivingstjenesten til TINE Rådgiving, og håper at du kan oppgi på en skala fra 1 - 7 hvor enig du er. 1 er helt uenig og 7 er helt enig. (N=229)

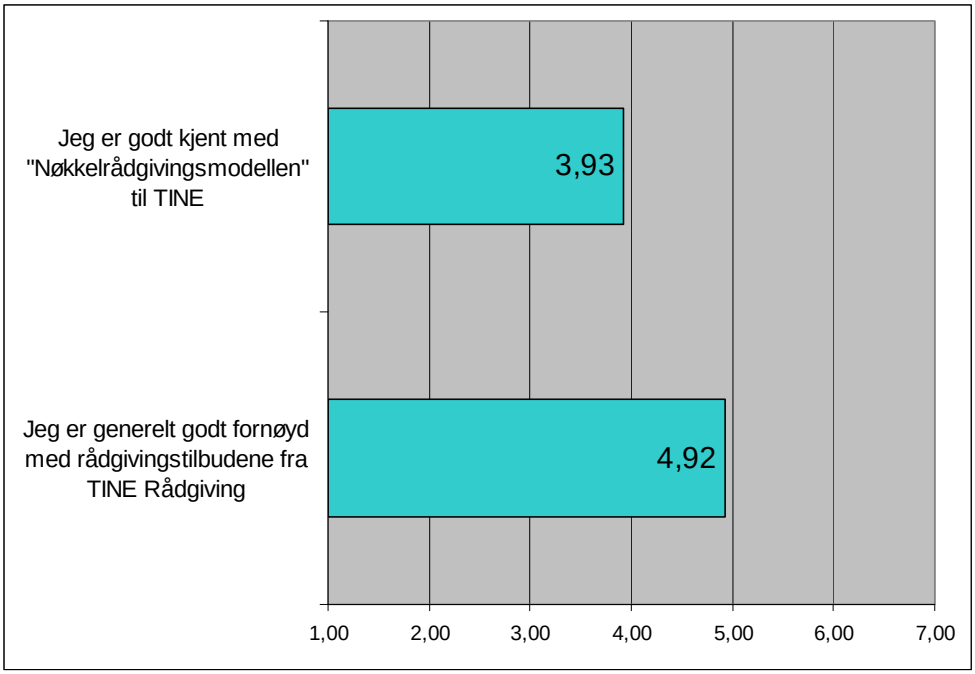

Nøkkelrådgivingsmodellen er ikke spesielt godt kjent, og snittscoren er nær ”nøytrale” verken eller her. Rådgivingstilbudene fra TINE er gårdbrukerne imidlertid generelt godt fornøyde med, og snittscoren på denne påstanden er 4,92.

Frekvens: Jeg er generelt godt fornøyd med rådgivingstilbudene fra TINE Rådgiving, i % (N=229)

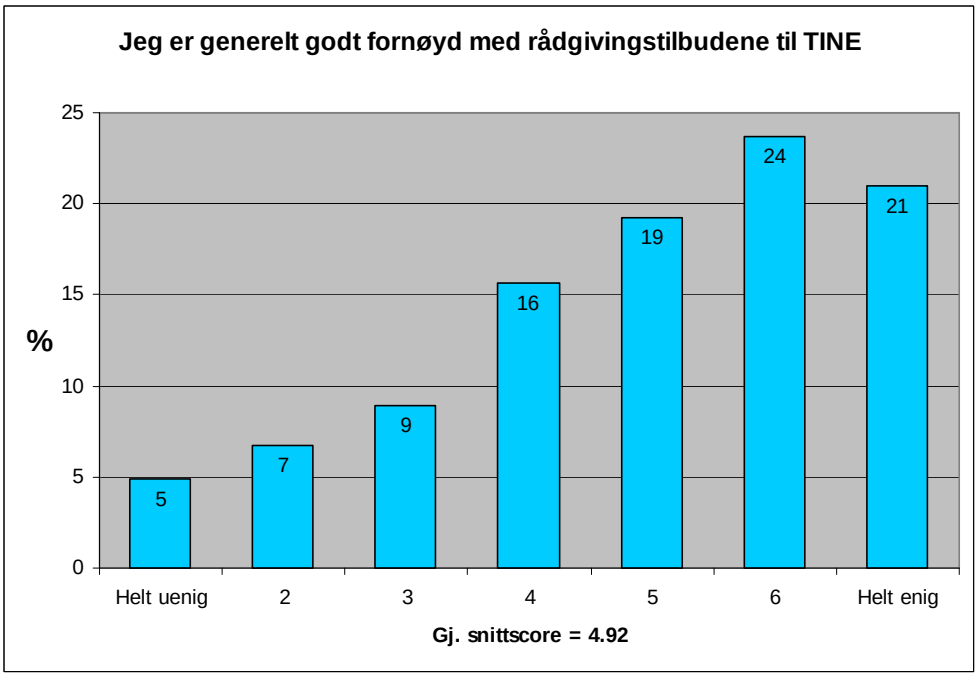

Gårdbrukerne er i det store og hele fornøyde med rådgivingstilbudene fra TINE. Gjennomsnittscoren er 4,92. 63 prosent sier seg enig i at de er godt fornøyd med tilbudet frå TINE-rådgiving.

Frekvens: Jeg er godt kjent med "Nøkkelrådgivingsmodellen" til TINE, i % (N=229)

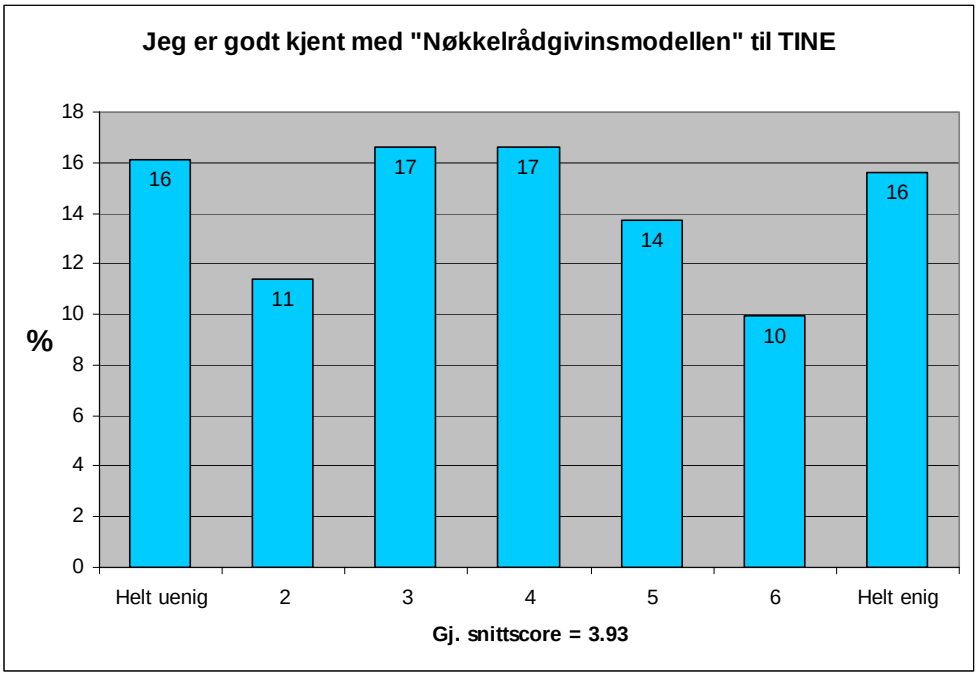

Selv om gårdbrukerne samlet sett heller mot at de ikke kjenner til "Nøkkelrådgivingsmodellen" er det ulik kjennskap til modellen, og gjennomsnittsscoren er 3,93. 15 prosent sier seg helt enig i at de er godt kjent med modellen, og 15 prosent sier seg helt uenig.